

Co-funded by
the European Union

DigiLang Project

Undervisning i nationalspråk som andraspråk

Med

Landsspecifika aspekter

Översikt över språkkonstruktioner

Utvecklad inom de projekt:

"Digital teknik i språkutbildning för elever med
olika modersmål: Skickliga lärare sökes"

2023-1-BG01-KA220-SCH-000152954

ipCENTER
room for learning

Denna publikation är utarbetad inom ramen för projektet ”Digital teknik för språkutbildning för elever med olika modersmål: Skickliga lärare sökes” 2023-1-BG01-KA220-SCH-000152954, vilket har medfinansierats av Erasmus+-programmet inom Europeiska kommissionens genomförandeorgan för utbildning, audiovisuella medier och kultur (EACEA).

Finansierad av Europeiska unionen. De åsikter och uppfattningar som uttrycks är dock endast författarnas/författarnas egna och återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska unionens eller Europeiska genomförandeorganet för utbildning och kultur (EACEA). Varken Europeiska unionen eller EACEA kan hållas ansvariga för dem .

Publikationen är ett samarbete mellan projektets partnerorganisationer. Namnen på de organisationer som deltar i projektet och som bidragit till denna publikation är följande: Sofia University St Kliment Ohridski – Bulgarien, Private Profiled High School "Edmund Burke" – Bulgarien, Gymnasiet "St. Kliment Ohridski" – Bulgarien, Rumänska fria fackföreningen för föruniversitetsutbildning (USLIP) – Rumänien, Gelibolu District National Education Directorate – Turkiet, ipcenter.at GmbH – Österrike, Elderberry AB – Sverige.

(CC) Denna publikation är licensierad under Creative Commons Erkännande-IckeKommersiell-DelaLika 4.0 Internationell Licens.

Innehåll

Del 1. Identifiera landsspecifika aspekter av undervisning i nationalspråk som andraspråk	4
1.1. Introduktion	4
1.2. Didaktiskt-metodologiska principer	6
1.3. Kommunikativa språkfärdigheter – bulgariska fall	7
1.4. Landsspecifika aspekter av undervisning i nationalspråk som andraspråk - Österrike	9
1.5. Landsspecifika aspekter av undervisning i nationalspråk som andraspråk - Rumänien	17
1.6. Landsspecifika aspekter av undervisning i nationalspråk som andraspråk - Sverige	28
1.7. Landsspecifika aspekter av undervisning i nationalspråk som andraspråk - Turkiye	39
Del 2. Språkkonstruktioner i undervisningen av nationella språk som andraspråk	43
2.1. Översikt	43
2.2. Undervisning i bulgariska som andraspråk	49
2.3. Undervisning i tyska som andraspråk	65
2.4. Undervisning i rumänska som andraspråk	77
2.5. Undervisning i svenska som andraspråk	126
2.6. Undervisning i turkiska som andraspråk	129

Del 1. Identifiera landsspecifika aspekter av undervisning i nationella språk som andraspråk

1.1. Introduktion

Målet med andraspråksutbildning är att utveckla kommunikativ kompetens för nivåerna A1 till B2 enligt CEFR (Gemensamma europeiska referensramen för språk).

De huvudsakliga undervisningsmetoderna är hämtade från främmande språkmetodik, främst utan användning av ett medierande språk. Genomförandet av utbildningen är i linje med CEFR-riktlinjerna för undervisning och inläring av ett andraspråk, med fokus på innehållet i kommunikativ språkkompetens och metoder för dess utveckling. Kärnan ligger i språklig kompetens, vilket innebär behärskning av ordförråd (inklusive fonologisk kunskap, såsom förmågan att formellt skilja ord utifrån deras ljudform) och grammatik, förstådd som en mekanism som kombinerar ord till meningar på ett omedvetet, automatiserat sätt. Språklig kompetens bygger på sociokulturell kompetens, vilket inkluderar kunskap om de sociokulturella förutsättningarna för språkets användning, och pragmatisk kompetens, vilket innebär kunskap om funktionell användning av språkliga resurser för att konstruera olika typer av texter (t.ex. för att uttrycka respekt, tillgivenhet, oförsämdhet, ironi, etc.).

Undervisningen anpassas till de typer av kunskaper som eleven behöver förvärva, vilka är två – deklarativ (medveten kunskap om fakta) och procedural (omedveten, automatiserad kunskap). På liknande sätt är den kunskap som utgör komponenterna i kommunikativ kompetens både procedural och deklarativ. Till exempel relaterar behärskning av ordförråd och sociokulturell kunskap till medveten deklarativ kunskap, medan behärskning av grammatik avser omedveten, automatiserad procedural kunskap. Medveten behärskning av grammatiska regler (som deklarativ kunskap) hjälper inte till vid automatiserad generering och förståelse av meningar och spelar en begränsad roll i att övervaka det egna talet när tiden tillåter. Procedural kunskap, inklusive grammatik, förvärvas genom övning. I verkligheten bör ordförråd, som vanligtvis är en del av deklarativ kunskap, också läras genom dess användning, snarare än isolerat (ord för ord).

I enlighet med CEFR-riktlinjerna tillämpar utbildningsprogrammet ett kommunikativt och handlingsorienterat tillvägagångssätt. Det kommunikativa tillvägagångssättet innebär lärande genom kommunikation i kommunikationssyfte. Eleven lär sig att använda förvärvad kunskap för att uttrycka specifika idéer (t.ex. om plats, tid, kvantitet etc.) och kommunikativa avsikter (t.ex. att tillhandahålla och söka faktainformation, uttrycka instämmande eller oenighet med andras åsikter, uttrycka förmåga eller oförmåga etc.). Det handlingsorienterade tillvägagångssättet ger eleven den kunskap som krävs för att agera effektivt i en miljö där målspråket talas. Det definierar aktivitetsområden, situationer med deras deltagare, villkor och begränsningar, samt kommunikationsämnen.

Dessa två tillvägagångssätt är sammankopplade.

Det kommunikativa tillvägagångssättet betonar:

- undervisning i grammatik ur ett funktionellt perspektiv;
- uttrycka kommunikativa avsikter och idéer;
- träning i de fyra huvudsakliga språkfärdigheterna – två receptiva (lyssning, läsning) och två produktiva (tal, skrivning), med prioritet på talat språk;
- undervisningens tematiska princip, eftersom den skapar möjligheter till kommunikation.

Det handlingsorienterade tillvägagångssättet stöder den tematiska principen för undervisning och gör det möjligt för varje ämne att definiera delämnena, kommunikationssituationer, obligatoriska deltagare, objekt, handlingar, reglerad och oreglerad kommunikation, texter – både muntliga och skriftliga, samt sociokulturell kunskap.

Ämnena, språkliga resurser, muntliga och skriftliga texter bör anpassas till elevernas intressen, ålder, erfarenheter och fantasi. För varje ämne är det viktigt att inkludera kunskapsinhämtning om de sociala och kulturella särdragen i livet i respektive land. När man undervisar i ett andraspråk följs en spiralprincip av repetition och gradvis expansion av kunskaper, färdigheter och kompetenser genom de olika nivåerna i inlärningsprocessen.

När man undervisar i ett andraspråk är det särskilt viktigt att beakta att människor förvärvar kunskap på olika sätt. Denna idé utvecklas i Gardners teori om multipla intelligenser (Gardner, 1983), som fortfarande tillämpas i stor utsträckning inom utbildning idag. Enligt Gardner är typerna av intelligens: språklig, logisk-matematisk, visuell-rumslig, musikalisk, kroppslig-kinestetisk, interpersonell, naturalistisk och intrapersonell. Författaren menar att:

- Alla människor besitter alla åtta typer av intelligens i varierande grad.
- Varje person är intellektuellt strukturerad på olika sätt.
- Vi kan förbättra utbildningen genom att ta itu med de många typer av intelligens som elever besitter.

Den centrala idén i Gardners teori om multipla intelligenser är att varje person lär sig på sitt eget unika sätt. Till exempel är språklig intelligens kopplad till "känslighet för ords betydelse, förmågan att följa grammatiska regler, korrekt uppfatta ords ljud och meter, och differentiera språkets funktioner – att stimulera, förmedla information eller helt enkelt att ge glädje" (Gardner, 1983: 94). Elever med logisk-matematisk intelligens karaktäriseras av Gardner som att de har en "kärlek för att arbeta med abstraktioner". De kan analysera och syntetisera, söka och hitta orsak-verkan-samband. Personer med spatial intelligens är uppfattande av färger och former, tänker i bilder och minns bättre med hjälp av visuella element. De arbetar lätt med grafiskt/schematiskt presenterat material. Detta betyder inte att människor bara lär sig på ett specifikt sätt, men de tenderar att vara starkare inom vissa områden och svagare inom andra. Gardners uppfattning är att alla människor besitter alla typer av intelligens,

även om de är utvecklade i olika grad. Därför är det viktigt att undervisa i innehåll genom en mängd olika aktiviteter.

1.2. Didaktiskt-metodologiska principer

Språkundervisningen följer flera didaktiskt-metodologiska principer

1. *Komplex-funktionell undervisning av material*

Funktionell grammatikundervisning innebär att grammatikproblem inte studeras i den ordning de förekommer i grammatiken – med början i fonetik, sedan morfologi och slutligen syntax. Istället ligger fokus alltid på det som är väsentligt för kommunikation.

Komplex undervisning innebär att lektionerna baseras på specifika lexikala teman och grammatikämnen, men det finns inga "rena" lektioner som enbart fokuserar på ordförråd eller grammatik. Det är viktigt att notera att eleverna inte är skyldiga att memorera några formuleringar eller regler för reproduktion. Regler ges men med målet att förstå fenomenet, vilket bör uppnås under talproduktion.

Den komplexfunktionella principen för inläring innebär att det lexikala och grammatiska materialet inte har en linjär utan en funktionell gruppering och sekvens. Det är därför det börjar med det grundläggande språkliga materialet som är nödvändigt för att genomföra kommunikation.

2. *Syntaktisk grund för undervisning och inläring av lexikaliskt-grammatiskt material*

Både grammatiskt och lexikalt material presenteras för förståelse och lärande genom syntaktiska strukturer – meningar, fraser och uttryck. Syntaktisk undervisning är en av de viktigaste principerna inom språkundervisning. Detta tillvägagångssätt definieras av undervisningens kommunikativt-praktiska inriktning. Ord som lexikala enheter introduceras genom meningar och fraser, och grammatiska kategorier introduceras också genom meningar och fraser. Strukturen som presenteras för lärande, när den väl förstås av eleverna, kan modifieras både horisontellt (syntagmatiskt) och vertikalt (paradigmatiskt). Syntagmatisk variation förstärker ordförrådet, medan paradigmatiske variation förstärker grammatiken. Denna presentationsmetod och inlärningsmetod är en av de stora framgångarna inom språkundervisning. Det är viktigt att nya grammatiska kategorier introduceras med hjälp av välbekant lexikalt material, och att nytt ordförråd presenteras i välbekanta grammatiska former.

3. *Partitiv (segmenterad) grammatikundervisning*

Denna princip drivs av det komplexfunktionella tillvägagångssättet för grammatikundervisning. Det innebär att en grammatisk kategori inte introduceras i sin helhet på en gång utan i segment.

4. *Situationsbaserad-tematisk betingning av undervisning*

I undervisningen i främmande språk måste man ta hänsyn till hur lexikala och grammatiska fenomen fungerar i verkliga situationer. Detta innebär för det första att introducera lexikala och grammatiska enheter som möjliggör kommunikation, och för det andra att uppnå möjligheten att "uppnå" en kommunikativ handling på det främmande språket under lektionen.

5. *Koncentriskt lärande*

Koncentrisk inläring innebär å ena sidan den organiska integrationen av olika typer av material (lexikalt, grammatiskt, fonetiskt) och en holistisk presentation av det fungerande talsystemet, och å andra sidan att materialet delas in i olika nivåer beroende på språkinlärningsstadiet och språkkunskapsnivån. Ordförråd och grammatik, förenade som en helhet, presenteras på olika nivåer som kompletta cirklar: först de viktigaste aspekterna av ett givet ämne och grammatikproblem, sedan samma eller liknande lexikala ämnen och samma grammatikfrågor på en högre nivå, som utökas genom att koppla samman grammatikfrågor med olika lexikala teman. Varje lexikalt tema är kopplat till flera grammatiska ämnen. Detta skapar ett sammankopplat cirkulärt system. På varje efterföljande nivå presenteras det grammatiska och lexikala materialet mer detaljerat, vilket täcker regelbundenheter och undantag, vilket utökar kunskapen och förstärker det som har lärts.

6. *Tematisk ordförrådsundervisning*

Detta är en av de äldsta principerna inom språkundervisning. Den hänvisar till att organisera ordförråd på ett sätt som gör det möjligt för elever att tillägna sig de vanligaste uttrycken och strukturerna för de vanligaste kommunikativa situationerna.

För att framgångsrikt genomföra inlärningsprocessen utgör det kommunikativa tillvägagångssättet grunden för språkundervisning. Nyligen har termen "kommunikativ språkinläring" dykt upp, vilket pekar på en elevcentrerad metod. "Den tillämpar konstruktivismens pedagogiska ideologi och placerar eleven i centrum för inlärningsprocessen. Kommunikativ språkinläring är också baserad på sociolingvistisk teori, där språkanvändning (och därmed inläring) ses som en process för att uttrycka, tolka och förhandla om mening" (Shopov, 2013: 62). Detta tillvägagångssätt spelar en viktig roll för att upprätthålla en hög motivationsnivå hos eleverna genom att låta dem se den praktiska tillämpningen av förvärvade språkliga fakta i ett allt bredare spektrum av situationer.

1.3. Kommunikativa språkfärdigheter – bulgariskt fall

Framgångsrik tillämpning av dessa principer förväntas leda till utveckling av de fyra kommunikativa språkfärdigheterna: lyssna, läsa, tala och skriva.

Ett av de viktigaste målen med andraspråksundervisning är att etablera språkkunskaper i naturlig språklig kommunikation. Språklig kunskap bör inte isoleras från den sociala miljön och dess inflytande på specifika talhandlingar. Detta gäller särskilt för utvecklingen av läsförståelse. Som det är välkänt är "läsförståelseprocessen specifik ur kommunikationssynpunkt – färdigheten är både passiv (uppfattar symbolisk information) och

aktiv (språklig produktion motiverad av det som har lästs)" (Stavreva-Dorostolska, 2014: 135). Scrivener pekar ut de största svårigheterna som elever möter när de läser en text på ett främmande språk: otillräckligt ordförråd, den nästan instinktiva driften att sträcka sig efter en ordbok, att förstå enskilda ord men inte hela meningen, och långsam läshastighet, vilket påverkar elevmotivationen (Scrivener, 2005: 185).

Lyssning är en receptiv typ av talaktivitet relaterad till att uppfatta talat språk. "Lyssning underlättar kunskapsinhämtning och informationsutbyte mellan kommunikationsdeltagare. Ett framgångsrikt genomförande av en kommunikativ handling beror på elevens förmåga att förstå och reagera lämpligt på det specifika sammanhanget, temat och kommunikationssituationen" (Dobrev, Tacheva, Doikova, 2016: 43). Lyssning utgör således grunden för andra talaktiviteter. Framgångsrik lyssningsundervisning på ett främmande språk måste alltid beakta att det är en interaktionsprocess mellan lyssnaren och texten. Faktum är att en text får mening först efter att den har bearbetats av subjektet som uppfattar den. Under denna interaktion skickar texten signaler som uppmanar mottagaren att aktivera vissa informationselement i sitt minne och använda dem på lämpligt sätt under lyssningen. "Texten skickar också signaler som uppmuntrar lyssnaren att kombinera innehållet på nya sätt och koppla det till ny information. Därför flödar information både från texten och från lyssnaren till texten. Baserat på sina befintliga språkliga och icke-språkliga kunskaper kan lyssnaren dra slutsatser om okända element – som att härleda betydelsen av ett okänt ord. De kan utifrån det som har hörts dra slutsatser om det som ännu inte hörts" (Stefanova, 2015: 97). I denna mening möjliggör elevens befintliga förkunskaper, som ligger till grund för förväntan, möjligheten att förstå ett yttrande innan det ens är avslutat.

Färdigheten att höra är direkt relaterad till utvecklingen av den produktiva förmågan att tala. Både dialogiskt och monologiskt tal kräver betydande språkliga kunskaper och välutvecklade färdigheter för att tillämpa dessa kunskaper. Vid utveckling av färdigheter för att producera dialogiskt och monologiskt tal är en ledande princip att bearbetningen under all språklig produktion sker uppifrån och ner. Till exempel börjar talet med att planera budskapet. "Talintentioner omvandlas till en specifik plan, som består av separata scenarier. Språkproduktionen påverkas av förståelse och uppfattningar av omgivningen, med hjälp av kunskap om situationer, kunskap om världen (deklarativ kunskap), såväl som procedurkunskap (om processen). Kunskap om världen inkluderar kunskap om aktiviteter och deras språkliga reflektioner i form av diskursmönster, texttyper eller språkliga ritualer. När ett meddelande initieras väljs först relevant information för talproduktion, följt av konceptualiseringen av talplanen (preverbalt meddelande). Detta skickas till formuleraren, vars uppgift är att konstruera yttranden. Formuleraren har tillgång till det mentala lexikonet, där lexikal kunskap i termer av form och betydelse lagras. Baserat på talplanen sker urval och produktion av det syntaktiska ramverket (grammatisk kodning). Resultatet av denna formuleringsprocess är talplanen (ytstruktur). Därefter kommer den fonologiska kodningen av enskilda element i yttrandet och yttrandet som helhet. En fonologisk plan (inre tal) uppstår, som sedan omvandlas till instruktioner för den artikulatoriska apparaten (ungefär 400 talmuskler), varvid planerna

produceras snabbare än de kan förverkligas, vilket innebär att de måste lagras tillfälligt” (Stefanova, 2013).

Med tanke på dagens ökande trend av skriftlig kommunikation blir vikten av att utveckla skrivfärdigheter tydlig. Även vardaglig kommunikation, särskilt bland unga, sker huvudsakligen i skriftlig form: SMS, Viber, WhatsApp, etc. I en professionell miljö spelar skriftlig kommunikation också en betydande roll, inklusive alla typer av rapporter, förfrågningar, beställningar, erbjudanden, etc. Den skriftliga kanalen fungerar som ett socialt vittne och register över fakta. Därför är utveckling av skrivfärdigheter ett av de primära målen med den presenterade utbildningen. Detta tar också hänsyn till att alla talaktiviteter är nära besläktade och ömsesidigt stödjande. ”Till exempel är det gemensamma för tal och skrift att i båda aktiviteterna formuleras innehåll och språkliga medel väljs, medan skrivning innebär ett medvetet förverkligande av ljudform. Sambandet mellan läsning och skrivning är följande: textsegment som övas i skrift igenkänns snabbare under läsning, och omvänt förstärks skrivna bilder av ord, fraser och meningar under läsning” (Stefanova, 2015: 135).

Det är välkänt att tankar rör sig snabbt, och i muntlig kommunikation på ett främmande språk är det ofta nödvändigt att pausa dem för att undvika problem med innehåll och språk. I skriftlig kommunikation har skribenten vanligtvis mer tid att organisera och korrekt uttrycka sina tankar på ett främmande språk. I denna mening har skrivundervisning en positiv psykologisk effekt på eleven, eftersom det erbjuder fler möjligheter till korrigerings av talproduktion.

1.4. Landsspecifika aspekter av undervisning i nationalspråk som andraspråk - Österrike

En framgångsrik tillämpning av dessa principer förväntas leda till utveckling av de fyra kommunikativa språkfärdigheterna: lyssna, läsa, tala och skriva.

Kommunikativa kompetensnivåer (A1 till B2)

I Österrike fungerar den gemensamma europeiska referensramen för språk (CEFR) som en grundläggande vägledning för undervisning i andraspråk, särskilt inom skolsystemet och för vuxenutbildningsprogram. Ramverket kategoriserar språkförmåga i nivåer från A1 till C2, där varje nivå representerar en grad av kommunikativ kompetens och färdigheter som förväntas av elever. Nedan följer en översikt över hur Österrike tillämpar och definierar CEFR-nivåerna (A1 till B2) och exempel på kommunikativ kompetens på varje nivå:

CEFR-nivåer i Österrike: Tillämpning och integration i språkundervisning

- Nationella läroplaner och vuxenutbildning: CEFR-nivåerna är inbäddade i Österrikes nationella läroplaner för gymnasie- och yrkesutbildning och anger tydliga förväntningar på elevernas språkkunskaper för varje årskurs. Till exempel förväntas eleverna

vid slutet av den obligatoriska skolan uppnå minst en B1-nivå i ett andraspråk, vanligtvis engelska.

- Standardiserade tester och certifieringar: CEFR-nivåer strukturerar också österrikiska standardiserade språkprov, som "Österreichisches Sprachdiplom Deutsch" (ÖSD) för tyska som andraspråk, som utvärderar elever på alla CEFR-nivåer och fungerar som ett erkänt språkcertifikat både nationellt och internationellt.
- Språkprogram för invandrare och flyktingar: Program utformade för invandrare och flyktingar använder ofta CEFR för att skraddarsy kurser i tyska, vilket säkerställer att eleverna uppnår de A1- och A2-nivåer som krävs för grundläggande uppehållstillstånd och medborgarskapsansökningar.

Förväntad kommunikativ kompetens på varje CEFR-nivå

Varje nivå i CEFR är anpassad till specifika kommunikativa kompetenser i Österrikes språkprogram, med fokus på praktiska och interaktiva färdigheter:

- A1 (Nybörjare): Elever på A1 kan förstå och använda grundläggande fraser för konkreta behov, såsom att hälsa, presentera sig och be om enkla vägbeskrivningar. De kan interagera om den andra personen talar långsamt och tydligt, ofta i strukturerade inlärningssammanhang som klassrum eller enkla vardagssituationer.
- A2 (Elementär): På denna nivå kan eleverna hantera rutinuppgifter och utbyta information om välbekanta ämnen. De kan förstå meningar om personlig bakgrund, shopping eller anställning, och de kan kommunicera i enkla, direkta utbyten, till exempel att be om hjälp i butiker eller föra grundläggande småprat.
- B1 (Mellannivå): Elever på B1 förväntas kunna hantera mer komplexa interaktioner. De kan beskriva upplevelser, händelser eller drömmar och ge skäl eller förklaringar till åsikter. I Österrike kan elever som når denna nivå diskutera personliga intressen och delta i vardagliga samtal, både i akademiska sammanhang och i informella sociala interaktioner.
- B2 (Övre medelnivå): B2-elever är mer självständiga kommunikatörer, kan interagera med modersmålstalare och delta aktivt i diskussioner, även i mer specialiserade ämnen. De kan presentera tydliga argument, förstå huvudidéerna i komplexa texter och själva producera detaljerade texter. I Österrike är B2-kunskaper ofta målet för högre utbildning eller yrkesmässiga språkbehov, vilket gör det möjligt för individer att arbeta eller studera effektivt på tyska eller andra språk.
- C1 (Avancerad): Elever på C1 visar en hög nivå av flyt och flexibilitet i att använda språket för akademiska, professionella och sociala ändamål. De kan förstå en mängd olika krävande texter, känna igen implicita betydelser och uttrycka sig flytande och spontant utan att behöva leta efter uttryck i någon större utsträckning. I Österrike krävs ofta C1-kunskaper för universitetsstudier och avancerade yrkesroller, vilket säkerställer effektivt deltagande i akademiska diskussioner, presentationer och detaljerade rapporter.

- C2 (Skicklig): Elever på C2 har nästan modersmålsnivå, vilket gör att de kan kommunicera enkelt och precist i mycket komplexa och nyanserade sammanhang. De kan förstå praktiskt taget allt de läser eller hör, sammanfatta information från olika muntliga och skriftliga källor och rekonstruera argument och redogörelser sammanhängande. I Österrike förväntas ofta C2-färdighet i roller som kräver exceptionell språklig skicklighet, såsom inom den akademiska världen, diplomati och professionell översättning eller tolkning.

Dessa nivåer vägleder språkinstruktörer och språkstudenter i Österrike och säkerställer strukturerad progression och mätbara milstolpar i språkfärdigheter.

Undervisningsmetoder och tillvägagångssätt

I Österrike blandar språkundervisningsmetoder kommunikativa och handlingsorienterade tillvägagångssätt, med fokus på praktisk språkanvändning och integration av sociokulturella element. Denna metod överensstämmer med både CEFR-standarderna och Österrikes mål att göra det möjligt för elever att tillämpa språkkunskaper i verkliga sammanhang. Här är en översikt över de viktigaste metoderna och läroplanens fokus baserat på österrikiska utbildningsperspektiv och rapporter:

Huvudsakliga språkundervisningsmetoder: Kommunikativa kontra handlingsorienterade tillvägagångssätt

- Kommunikativ språkundervisning (CLT): CLT har använts i stor utsträckning i österrikiska skolor och vuxenutbildningsprogram, särskilt inom den obligatoriska utbildningen. Denna metod betonar meningsfull interaktion och syftar till att stärka elevernas förmåga att delta i autentisk kommunikation. Aktiviteter som rollspel, diskussioner och samarbetsprojekt används ofta för att skapa en naturlig, uppslukande upplevelse där eleverna kan öva spontan språkanvändning.

- Handlingsorienterat tillvägagångssätt: Inspirerat av CEFR har det handlingsorienterade tillvägagångssättet vunnit gehör i Österrike, särskilt i språkprogram inriktade på praktisk språkanvändning, såsom yrkesutbildning och vuxenutbildning. Detta tillvägagångssätt ser språkinlärare som "sociala agenter" som använder språket som ett verktyg för att slutföra verkliga uppgifter, från jobbsökningar till vardagliga transaktioner. Detta tillvägagångssätt är ofta projektbaserat och engagerar eleverna i uppgifter som speglar verkliga situationer, såsom att planera evenemang eller genomföra intervjuer.

- Balans mellan olika tillvägagångssätt: Österrikisk språkundervisning kombinerar ofta kommunikativa och handlingsorienterade metoder, särskilt på högre språkkunskapsnivåer. Det kommunikativa tillvägagångssättet är fortfarande grundläggande för att bygga funktionella språkfärdigheter, medan det handlingsorienterade tillvägagångssättet i allt högre grad används för att stärka dessa förmågor genom uppgiftsbaserade projekt. Detta kombinerade tillvägagångssätt hjälper eleverna att både förstå och tillämpa språket i socialt och

yrkesmässigt relevanta sammanhang, vilket stämmer väl överens med Österrikes utbildningsfokus på praktiska, verklighetstrogna språkfärdigheter.

Läroplanens fokus på grammatik, ordförråd och sociokulturella element

- **Grammatik:** Österrikiska språkkurser prioriterar en funktionell förståelse av grammatik snarare än isolerad reglememorering. Grammatik introduceras kontextuellt, ofta inom ramen för kommunikativa uppgifter, för att visa eleverna hur grammatiska strukturer stöder mening. Till exempel betonar österrikiska rapporter att grammatikundervisning sker som ett verktyg för att underlätta förståelse och uttryck snarare än som ett abstrakt begrepp. Vid B1- och B2-nivåer integreras grammatikundervisning vanligtvis med mer komplexa kommunikativa uppgifter, vilket förstärker korrekt språkanvändning utan att överskugga spontan interaktion.
- **Ordförråd:** Ordförrådsundervisningen i Österrike följer en progressiv, tematisk metod som är anpassad till verkliga tillämpningar. För lägre CEFR-nivåer fokuserar ordförrådet på vardagliga, frekventa ord, vilket bygger en grund för grundläggande samtal. På mellannivåer utökas ordförrådet till att omfatta ämnen relaterade till utbildning, arbete och socialt liv. Uppgiftsbaserade aktiviteter och kontextuella övningar, som att lyssna på nyhetsklipp eller läsa vardagliga dokument, hjälper eleverna att möta ordförråd i praktiska scenarier. Ordförrådsinläring stöds av multimediaresurser, vilket gör det möjligt för eleverna att interagera med språket visuellt och hörbart.
- **Sociokulturella element:** Österrikiska språkkurser lägger stor vikt vid sociokulturell kompetens, vilket återspeglar landets mångkulturella landskap och vikten av att främja interkulturell förståelse. Sociokulturell undervisning täcker ämnen som kulturella normer, formellt och informellt tilltal samt de kontextuella nyanserna i språkanvändningen. Eleverna använder autentiskt material som lokaltidningar, kulturfilmerna och traditionella österrikiska berättelser för att förstå samhällsvärderingar och vardagliga seder. Program för flyktingar och invandrare betonar särskilt sociokulturell träning, vilket utrustar dem att navigera i österrikisk kultur med större självförtroende.

Anpassning till elevernas behov

I Österrike använder det nationella utbildningssystemet en mängd olika metoder och anpassningar inom andraspråksundervisningen för att tillgodose olika elevprofiler, och erkänna behovet av inkludering och flexibilitet i ett mångkulturellt och flerspråkigt samhälle. Österrikiska språkprogram, särskilt inom skolor och vuxenutbildning, strävar efter att skapa en responsiv lärmiljö som tillgodoser olika bakgrunder, inlärningsstilar och kognitiva preferenser. Så här hanteras detta och några specifika anpassningar och teorier som ligger till grund för dessa metoder:

Anpassning av andraspråksundervisning för olika elevprofiler

- **Kulturell och språklig bakgrund:** Österrikisk språkundervisning erkänner mångfalden i elevernas bakgrund, särskilt bland invandrar- och flyktinggrupper. Som svar

integrerar skolor och vuxenutbildningscenter kulturellt känsliga material och ger utrymme för flerspråkighet i klassrummen. Program som "Deutsch als Zweitsprache" (tyska som andraspråk) ger ytterligare stöd för elever med liten tidigare exponering för tysk eller österrikisk kultur, med hjälp av lättillgängligt språk och kontextuellt material som hjälper till att överbrygga kulturella klyftor.

- Stödja multipla intelligenser: Österrikiska klassrum tillämpar Howard Gardners teori om multipla intelligenser och skräddarsyr språkundervisningen för att ta itu med olika kognitiva styrkor, såsom språkliga, rumsliga eller interpersonella intelligenser. Till exempel:
  - o Språkinlärare kan engagera sig i traditionella läs- och skrivuppgifter, såsom dagboksanteckningar eller kreativa skrivövningar.
  - o Visuellt-rumsliga elever drar nytta av illustrerade resurser, såsom tankekartor eller videobaserat material, för att visuellt kontextualisera ordförråd och grammatik.
  - o Interpersonella elever deltar i grupparbeten och samarbetsprojekt, vilka är centrala för de kommunikativa och handlingsorienterade metoderna i Österrike.
  - o Kinestetiska elever stöds genom rollspel, simuleringar och rörelsebaserade aktiviteter som förbättrar språkinläring genom kroppslig övning.
- Individualiserade lärandeplaner (ILP): Österrikiska utbildningsinstitutioner, särskilt inom yrkesutbildning, använder i allt högre grad ILP för att möta behoven hos elever med olika utbildningsbakgrund. ILP gör det möjligt för lärare att sätta skräddarsydda mål och anpassa undervisningsstrategier för elever som kan behöva ytterligare stöd eller differentierad undervisning. Inom vuxenutbildning är ILP en standardfunktion i program för flyktingar eller personer med begränsad formell utbildning, vilket säkerställer att dessa elever utvecklas i en takt som passar deras utgångsnivå.

Pedagogiska teorier och landsspecifika anpassningar

- Konstruktivistiska tillvägagångssätt: Det österrikiska utbildningssystemet bygger på konstruktivistiska teorier, där lärande ses som en process för att konstruera mening baserad på individuella erfarenheter. I språklektioner omsätts detta i projektbaserade och erfarenhetsbaserade lärandeaktiviteter, vilket gör det möjligt för elever att koppla samman ny språkkunskap med sina befintliga kulturella eller språkliga ramverk. Denna metod är fördelaktig för elever med olika bakgrund, eftersom den värdesätter deras unika perspektiv och tidigare kunskaper.
- Landsspecifika anpassningar: Österrike har genomfört riktade anpassningar för att tillgodose de unika behoven hos sina språkstudenter:
  - o Bildungsstandards och kompetensbaserad utbildning: Österrikiska "Bildungsstandards" (utbildningsstandards) tillhandahåller kompetensriktmärken som möjliggör flexibilitet i undervisningsmetoder. Språklärare kan anpassa lektioner baserat på elevens takt och fokusera på att behärska specifika kompetenser snarare än att strikt följa en

enhetlig läroplan. Denna metod är avgörande i flerspråkiga klassrum, där eleverna kan befinna sig i olika stadier av språkinläringen.

o Innehålls- och språkintegrerat lärande (CLIL): Österrike har förespråkade CLIL, som integrerar språkundervisning med ämnesinnehåll, särskilt i engelska och tyska klasser. För elever som kan utmärka sig i icke-språkliga ämnen som naturvetenskap eller historia, gör denna metod det möjligt för dem att lära sig målspråket genom innehåll som intresserar dem. CLIL är särskilt effektivt för avancerade elever eller de med starka kognitiva färdigheter men begränsad språklig exponering.

o Interkulturella utbildningsinitiativ: Som svar på Österrikes mångfaldiga befolkning inkluderar läroplanen interkulturella inslag för att främja empati, medvetenhet och acceptans. Programmen innehåller ofta autentiska kulturella material och diskussioner som tar upp stereotyper och uppmuntrar eleverna att reflektera över sina egna kulturella antaganden, vilket skapar en språkinlärmingsmiljö som värdesätter mångkulturella perspektiv.

Dessa tillvägagångssätt och anpassningar gör det möjligt för Österrikes utbildningssystem att tillgodose olika elevprofiler och erbjuda en inkluderande språkinlärningsupplevelse. Genom att integrera teorier om multipla intelligenser, konstruktivism och interkulturell kompetens syftar Österrikes språkundervisning till att främja en anpassningsbar, engagerande och respektfull miljö för alla elever.

Kulturell och social kontext

I Österrike är sociokulturell kunskap djupt förankrad i språkundervisningen, medveten om att språkinläring är nära kopplat till förståelse för lokala seder, normer och kommunikationsstilar. Österrikiska språkprogram, särskilt för tyska som andraspråk, integrerar sociokulturella element i olika sammanhang – skolor, yrkesutbildning och vuxenutbildning – i syfte att främja både språklig kompetens och kulturell förståelse.

Integrering av sociokulturell kunskap i språkundervisning

- Kontextuell språkinläring: Österrikiska språkkurser betonar verkliga sammanhang och situationer där elever sannolikt använder tyska. Lektionerna kan till exempel omfatta vanliga scenarier som att delta i offentliga evenemang, förstå lokal byråkrati, shoppa och navigera i hälso- och sjukvårdsmiljöer. Språket lärs ut tillsammans med relevanta sociokulturella ledtrådar, vilket hjälper eleverna att förstå inte bara hur man kommunicerar utan också hur man agerar lämpligt inom österrikiska sociala ramar.

- Användning av autentiskt material: Österrikiska program använder ofta material som representerar genuina aspekter av vardagslivet i Österrike, inklusive lokala nyhetsartiklar, informationsmeddelanden och inspelningar från radio eller tv. Denna fördjupningsmetod ger eleverna en realistisk inblick i österrikisk kultur, aktuella händelser och värderingar, vilket främjar en djupare förståelse av samhällsnormer och den typiska rytmen i språkanvändning.

- Erfarenhetsbaserat och samhällsbaserat lärande: Språkkurser i Österrike inkluderar ibland kulturella utflykter och interaktioner med lokalsamhället. I yrkes- och

integrationsprogram kan eleverna besöka lokala institutioner, delta i samhällsprojekt eller genomföra intervjuer, vilket gör det möjligt för dem att öva språket samtidigt som de observerar sociala konventioner direkt. Denna praktiska exponering förstärker språkkunskaperna och förbättrar kulturell insikt.

Utmaningar och bästa praxis

Österrike står inför unika utmaningar när det gäller att undervisa i tyska som andraspråk, särskilt på grund av sin mångfaldiga befolkning, regionala dialekter och de praktiska behoven hos en mängd olika elevprofiler, från skolbarn och flyktingar till yrkesstudenter och yrkesverksamma. Det österrikiska utbildningssystemet har utvecklat flera bästa praxis och strategier för att effektivt hantera dessa utmaningar.

Unika utmaningar vid undervisning i tyska som andraspråk

- Olika elevbakgrunder: Österrikes invandrar- och flyktingbefolkning omfattar människor med varierande utbildningsnivåer, språkbakgrunder och läs- och skrivkunighet i sina modersmål. Vissa elever har begränsad eller ingen erfarenhet av formell utbildning, medan andra kan vara läs- och skrivkunniga i icke-latinska skrifttyper, vilket gör övergången till tyska särskilt utmanande.
- Regionala dialekter och varianter av tyska: Österrikisk tyska inkluderar unika uttryck, regionala dialekter och ordförråd som skiljer sig från "Hochdeutsch" (standardtyska). Även om elever kan lära sig standardtyska i klassrummen, stöter de ofta på dialekt i dagliga interaktioner, vilket kan vara förvirrande och hindra flytet i språket.
- Praktiska språkkunskaper för anställning och integration: Många elever i Österrike behöver omedelbara språkkunskaper för arbetskraften och det dagliga livet. För flyktingar, invandrare och yrkesstudenter är funktionell språkkompetens avgörande för att få tillgång till anställning och navigera i offentliga tjänster. Detta skapar press att tillhandahålla språkprogram som balanserar grundläggande lärande med praktiskt, arbetsinriktat språk.
- Integrering av sociokulturell kunskap: För att hjälpa nykomlingar att integreras framgångsrikt måste språkundervisningen i Österrike införliva sociokulturella element, vilka kan vara komplexa och nyanserade. Eleverna måste förstå inte bara språket utan även samhälleliga normer, förväntningar och kommunikationsstilar, vilka är nyckeln till en framgångsrik integration.

Bästa praxis och strategier för att hantera utmaningar

Österrike har implementerat flera framgångsrika strategier för att övervinna dessa utmaningar, varav många involverar skraddarsydda metoder, flexibla läroplaner och samhällsengagemang:

- Flexibla och riktade språkprogram: Österrike erbjuder olika språkprogram baserade på elevernas behov. Till exempel finns det specialiserade tyska program för skolbarn, yrkesutbildning för vuxna och integrationskurser för flyktingar och invandrare. Genom att

skräddarsy programmen efter specifika behov kan Österrike bättre tillgodose de praktiska och situationsbetonade kraven för varje grupp.

- **Innehålls- och språkintegrerat lärande (CLIL):** CLIL har blivit en populär metod inom österrikisk yrkesutbildning och vissa gymnasieskolor, där språkinläring kombineras med innehåll från andra ämnen. Till exempel kan yrkesstudenter lära sig tyska genom yrkesspecifika språkkunskaper som är relevanta för yrken eller yrken, vilket gör att de förvärvar språkkunskaper som är direkt tillämpliga inom deras område.
- **Partnerskap mellan samhället och arbetsplatsen:** Österrike har implementerat program som involverar lokala arbetsgivare, socialtjänst och samhällscenter. Inom yrkesutbildningsprogram får eleverna ofta praktisk språkerfarenhet genom praktikplatser, jobbskuggning eller samhällstjänst. Dessa praktiska erfarenheter gör det möjligt för eleverna att öva tyska i verkliga miljöer, vilket förstärker klassrumsinläringen med praktisk tillämpning.
- **Integrering av sociokulturell utbildning:** Med tanke på att språkinläring och kulturell förståelse är sammanflätade inkluderar Österrikes språkprogram ofta sociokulturella komponenter. Dessa komponenter täcker österrikiska normer, värderingar och seder, vilket hjälper eleverna att navigera både språkliga och kulturella förväntningar. Till exempel inkluderar programmen "Deutsch als Zweitsprache" (tyska som andraspråk) för invandrare ofta moduler i österrikisk samhällskunskap, sociala tjänster och kommunikationsetikett.
- **Användning av digitala och multimediala resurser:** Österrikiska språkprogram använder i allt högre grad digitala verktyg och multimedia för att tillgodose olika lärandebehov. Plattformar med videor, interaktiva övningar och språkspel engagerar elever med olika bakgrund och läs- och skrivkunsnivåer, vilket gör språkinläring mer tillgänglig. Digitala resurser hjälper också till att nå de på landsbygden som kan ha begränsad tillgång till undervisning på plats.
- **Fokus på grundläggande läs- och skrivfärdigheter för icke-läskunniga elever:** För elever som saknar grundläggande läs- och skrivfärdigheter har Österrike utvecklat program som börjar med grundläggande läsning och skrivning. Dessa program är strukturerade för att möta eleverna där de är, med betoning på att utveckla läs- och skrivförmåga tillsammans med språkinläring.
- **Läroutbildning och professionell utveckling:** Österrikiska lärare är utbildade för att hantera mångsidiga klassrum med elever från olika språkliga och kulturella bakgrunder. Många lärare får specialiserad utbildning i att undervisa i tyska som andraspråk, vilket inkluderar metoder för att hantera klassrum med blandade förmågor och använda differentierad undervisning. Professionella utvecklingsprogram fokuserar också på att integrera sociokulturell kompetens och utrusta lärarna för att mer effektivt tillgodose elevers olika behov.

Utvärdering och övervakning

I Österrike är utvärderingen av inlärningsresultat för andraspråk i linje med CEFR (Gemensamma europeiska referensramen för språk), och en kombination av standardiserade bedömningar och formativa utvärderingar används för att övervaka elevernas framsteg. Olika verktyg och metoder tillämpas baserat på elevens kontext, oavsett om de är elever i skolsystemet, vuxna i integrationsprogram eller yrkesverksamma inom yrkesutbildning.

Utvärdering av andraspråksinlärningsresultat

- CEFR-anpassade kompetensmått: Det österrikiska utbildningssystemet använder CEFR-nivåer (A1 till C2) som standard för att bedöma språkkunskaper, med måttstockar definierade för varje nivå. Vid slutet av den obligatoriska skolan strävar eleverna vanligtvis efter minst B1-kunskaper i sitt andraspråk (t.ex. engelska eller tyska som andraspråk). För vuxna elever kan målnivån variera beroende på programmet och dess syfte (t.ex. A1 för grundläggande integration eller B2 för yrkeskompetens).
- Formativa bedömningar: Lärare genomför kontinuerliga bedömningar för att mäta elevernas framsteg i klassrummet. Dessa kan inkludera muntliga presentationer, rollspelsövningar, skriftliga uppgifter och förståelseprov. Formativa bedömningar gör det möjligt för lärare att anpassa undervisningen baserat på individuella behov och ge riktat stöd till elever som kan ha svårt med specifika färdigheter eller kulturell kunskap.
- Summativa bedömningar: I skolor används summativa bedömningar, såsom terminsprov eller slutprov, för att mäta den övergripande språkkompetensen. För yngre elever kan bedömningarna fokusera på grundläggande kommunikationsfärdigheter, medan avancerade elever utvärderas utifrån sin förmåga att delta i mer komplexa dialoger, förstå nyanserade texter och uttrycka detaljerade idéer skriftligen.

1.5. Landsspecifika aspekter av undervisning i nationalspråk som andraspråk - Rumänien

Att behärska ett annat språk än modersmål, vid sidan av sitt modersmål, är en av de åtta nyckelkompetenser som rekommenderas av Europeiska kommissionen och Europaparlamentet. De uppmuntrar regeringarna i EU:s medlemsstater att införliva undervisning och lärande i strategier för livslångt lärande. I allt större utsträckning betonar facklitteratur vikten av att konsekvent lära sig och använda ett annat språk än modersmål i kombination med modersmålet. I praktiken möter klasser som undervisas på nationella minoriteters språk ofta utmaningar i rumänsk kommunikation, både muntligt och skriftligt. Denna fråga är mer uttalad i landsbygdsskolor, där exponeringen för rumänska är begränsad till skolmiljön. Följaktligen härrör dessa svårigheter till stor del från bristen på möjligheter att använda språket i verkliga situationer. För att hantera detta är det viktigt att förbättra och förfina de procedurresurser som används vid undervisning i rumänska i minoritetsspråkklasser.

Att lära sig rumänska, det officiella språket, bör bli ett primärt mål i undervisningsprocessen för att underlätta interaktion mellan minoriteter och majoritet. Att

använda rumänska bör inte vara en utmaning, eftersom det ger en kommunikationsväg och ett sätt att få tillgång till viktig information för alla i det rumänska samhället. Att behärska det officiella språket tjänar både informativa och instrumentella syften, vilket gör det viktigt att lära sig det.

För att optimera undervisningen i rumänska i skolor med klasser som undervisas på minoritetsspråk är det viktigt att lyfta fram och ta itu med både likheter och skillnader. Denna metod kommer att stärka processen som syftar till att utveckla läs- och skrivfärdigheter. Det finns ett behov av att anpassa pedagogiska och metodologiska principer till de specifika förutsättningarna för att undervisa i rumänska som ett främmande språk. Det är också avgörande för lärare att medvetet och avsiktligt använda engagerande, moderna resurser som är anpassade till vardagliga intressen, med fängslande och motiverande innehåll som stöder studiet av rumänska. Lärare i klasser som undervisas på minoritetsspråk måste ständigt sträva efter att göra undervisnings-/inlärningsprocessen mer effektiv. Detta sammanhang understryker också deras behov och önskan att förbättra sina egna undervisningsmetoder och att förbättra elevernas prestationer i grundskolan. Därför är det absolut nödvändigt att söka och implementera de mest effektiva och attraktiva metoderna.

I det rumänska utbildningssystemet kallas undervisning i rumänska i skolor med klasser som undervisas på minoritetsspråk för RLS (româna ca limbă străină) eller RLNM (româna ca limbă maternă) och börjar i förberedande klass. Målet är att utveckla kommunikativ kompetens för nivåerna A1 till B2 enligt CEFR (Gemensamma europeiska referensramen för språk). De viktigaste dokumenten är skolprogrammen för ämnet "Kommunikation på rumänska" för elever som studerar på sitt modersmål (förberedande klass, första klass, andra klass), godkända genom ministerbeslut nr 3418/19.03.2013, bilaga nr 2, samt skolprogrammet för ämnet "Rumänska språket och litteraturen" för elever som studerar på sitt modersmål (tredje och fjärde klass), publicerat som bilaga nr 2 till den nationella utbildningsministerns ministerbeslut nr 5003/02.12.2014. För gymnasiet är de gällande RLNM-programmen de som anges i förordning nr. 3393 av den 28 februari 2017. För gymnasienivå godkändes programmen för studier av rumänska språket som icke-modersmål (RLNM) av OMEN 5.153/2021 och 3908/2023.

Det grundläggande målet med att studera vilket språk som helst är att utveckla muntliga och skriftliga kommunikationsfärdigheter på målspråket. Därför är det uppenbart att den grundläggande principen i metoden för undervisning i rumänska som andraspråk (RLS) / rumänska som icke-modersmål (RLNM) var att närma sig det ur ett kommunikativt-funktionellt perspektiv.

Inlärningsprocessen syftar till att utveckla grundläggande språkfärdigheter, med början i kommunikativa funktioner - att använda språket i olika kommunikationssituationer för nivåerna A1, A2, B1 och B2. Påståendena för varje nivå återspeglar en ökande språklig komplexitet allt eftersom studiet fortskrider. Nästa steg fokuserar på elementen i kommunikationskonstruktion och behandlar de språkliga verktyg som är nödvändiga för att uppnå kommunikativa funktioner. Grammatiska klasser presenteras traditionellt, och de givna

exemplen illustrerar deras användning i kontext. Det tredje steget innebär att ta itu med väsentliga lexikala element för kommunikation, enligt kriterier som frekvens, nytta, produktivitet eller ett ords härledningsförmåga. Därefter går man vidare till sätten att uttrycka omständigheter, utan att göra en grammatisk klassificering av dem, sedan till konstruktionen av olika typer av påståenden och sätten att säkerställa koherens och sammanhållning i talad text.

CEFR säkerställer enhetliga språkstandarder för utbildning, anställning och internationell rörlighet. I Rumänien används CEFR i stor utsträckning i andraspråksundervisning i skolor, universitet och privata institutioner:

1. Integrering av läroplanen: CEFR-nivåerna vägleder inläringen av främmande språk i skolor, där eleverna förväntas uppnå:

- o A1 i grundskolan.
- o A2-B1 i högstadiet.
- o B2-C1 i gymnasiet. Universitet använder även CEFR för språkkurser och prov.

De kommunikativa kompetenser som förväntas på varje nivå är följande:

A1 (nybörjare)

- lyssna/tala: förstå och använda enkla fraser för grundläggande behov.
- läsning/skrivning: känna igen välbekanta ord; skriva grundläggande information (t.ex. namn, adresser).

A2 (grundnivå)

- lyssna/tala: hantera korta samtal om vardagliga ämnen.
- läsning/skrivning: förstå korta texter; skriva enkla meddelanden (t.ex. ett meddelande eller e-postmeddelande).

B1 (medelnivå)

- lyssna/tala: förstå huvudpunkter i bekanta sammanhang; prata om erfarenheter och åsikter.
- läsning/skrivning: förstå enkla texter; skriva sammanhängande text om välbekanta ämnen.

B2 (övre medelnivå)

- lyssna/tala: förstå längre tal; samtala flytande om en rad olika ämnen.
- läsning/skrivning: läsa komplexa texter; skriva tydliga, detaljerade rapporter eller uppsatser.

C1 (avancerad)

- lyssna/tala: förstå implicita betydelser; tala flytande för akademiska/professionella ändamål.

- läsning/skrivning: analysera avancerade texter; skriva strukturerade, detaljerade uppsatser om komplexa ämnen.

C2 (kunnig)

- lyssna/tala: förstå nästan allt; uttrycka idéer precist och spontant.
- läsning/skrivning: läsa och skriva i stort sett vilken text som helst, inklusive specialiserat eller abstrakt innehåll.

Varje nivå representerar ett steg framåt i språklig komplexitet och flyt, från grundläggande kommunikation på A1 till nästan modersmålsnivå på C2.

2. Bedömning: nationella prov (t.ex. Bacalaureat) och certifieringar som Cambridge eller DELF är baserade på CEFR för att bedöma språkfärdigheter (tala, lyssna, läsa, skriva).

3. Lärarutbildning: lärare använder metoder som är anpassade till CEFR, med fokus på kommunikativt och uppgiftsbaserat lärande.

4. Sysselsättning och rörlighet: CEFR-certifieringar är viktiga för jobb och internationella program (Erasmus+).

5. Fokus: Engelska prioriteras högt, tillsammans med franska, tyska och spanska, vilket återspeglar Rumäniens band till EU.

En allvarlig utmaning som man stöter på när man undervisar i rumänska som ett främmande/icke-modersmål är språkets fonetiska del, vilket kan orsaka svårigheter för icke-modersmålstalare.

Här är en sammanfattning av den fonemiska sammansättningen av rumänskan:

Vokaler

Rumänska har 7 vokalfonem:

1. /a/ – som i "casă" (hus)
  - o Öppen, orundad främre vokal, liknande "a" i "father" på engelska.
2. /e/ – som i "fel" (väg)
  - o Främre, avrundad vokal nära mitten, liknande "e" i "bet".
3. /i/ – som i "mire" (brudgum)
  - o Nära främre orundad vokal, som "ee" i "see".
4. /o/ – som i "copil" (barn)
  - o Rund vokal nära mitten av bakre delen, liknande "o" i "more".
5. /u/ – som i "muncă" (arbete)
  - o Sluten bakre rundad vokal, liknande "oo" i "moon".

6. /ă/ – som i "măr" (äpple)

En central vokal, även kallad "schwa", liknande "a" i "sofa".

7. /î/ eller /â/ – som i "împărat" (kejsare) eller "frână" (broms)

o Ett unikt ljud på rumänska, en nära central, oavrundad vokal, liknande det ryska "ы". Det är ett av de mer utmanande ljuden för utländska inlärare på grund av dess frånvaro i många andra språk.

Konsonanter

Rumänska har 20 konsonantfonem, av vilka många är gemensamma för andra romanska språk. Emellertid kan några specifika ljud vara okända för personer som inte har det som modersmål.

Plosiva konsonanter

- /p/ – som i "klappa" (säng)
- /b/ – som i "bulle" (bra)
- /t/ – som i "timp" (tid)
- /d/ – som i "våga" (ge)
- /k/ – som i "carte" (bok)
- /g/ – som i "greu" (svår)

Frikativa konsonanter

- /f/ – som i "fată" (tjej)
- /v/ – som i "vacă" (ko)
- /s/ – som i "soare" (sol)
- /z/ – som i "zbor" (flykt)
- /ʃ/ (sh-ljud) – som i "școală" (skola), liknande "sh" i "sko"
- /ʒ/ (zh-ljud) – som i "joc" (spel), liknande "s" i "mått"
- /h/ – som i "hartă" (karta)

Afrikater

- /tʃ/ – som i "cerc" (cirkel), liknande "ch" i "kyrka".
- /dʒ/ – som i "geam" (fönster), liknande "j" i "judge".

Näsar

- /m/ – som i "mare" (stor)
- /n/ – som i "nume" (namn)

- /ŋ/ – som i "bancă" (bank) när "n" föregår "c" eller "g".

Vätskor

- /l/ – som i "lumina" (ljus)
- /r/ – som i "rochie" (klänning), ofta rullad eller trillad som på spanska eller italienska.

Halvvokaler / Glider

- /j/ – som i "iar" (igen), som "y" i "yes".
- /w/ – som i "ouă" (ägg), liknande det engelska "w".

Diftonger

Rumänska har flera diftonger, vilka är kombinationer av två vokalljud inom samma stavelse:

1. /ea/ – som i "bea" (han/hon dricker)
2. /oa/ – som i "noapte" (natt)
3. /ia/ – som i "viață" (liv)
4. /iu/ – som i "știu" (jag vet)

Stress och intonation

- Betoning i rumänska ord kan falla på olika stavelser, och det finns inget fast mönster som i vissa språk (t.ex. den näst sista stavelsen i spanska). Eleverna behöver memorera betoningsmönster för varje ord.
- Intonationen är relativt neutral jämfört med tonala språk, men den rumänska talrytmen är något melodisk och liknar italienska och andra romanska språk.

Vanliga uttalsutmaningar för utländska elever

1. /î/ och /â/: Dessa är unika för rumänska och kräver övning, eftersom de inte finns i de flesta andra europeiska språk.
2. Trillad /r/: Det trillade eller rullade "r"-et kan vara svårt för elever vars modersmål inte har denna funktion (t.ex. engelsktalande).
3. Diftonger och halvvokaler: Vissa inlärare har svårt att uttala dessa smidigt, särskilt i snabb följd (t.ex. "ouă" eller "ia").

Att undervisa i rumänska som främmande språk kombinerar kommunikativa och handlingsorienterade metoder för att säkerställa praktisk språkanvändning. Kommunikativa uppgifter utvecklar flyt, medan handlingsorienterade uppgifter fokuserar på att använda rumänska för praktiska, verkliga mål. De viktigaste metoderna som används är:

- Kommunikativ språkundervisning (CLT): fokuserar på kommunikation genom rollspel och samtal, och integrerar grammatik i kontext.
- Handlingsorienterat tillvägagångssätt: eleverna utför verkliga uppgifter (t.ex. att navigera i offentliga tjänster) och använder rumänska för att uppnå mål.
- Uppgiftsbaserad språkundervisning (TBLT): uppgifter som problemlösning efterliknar verkliga utmaningar och balanserar språkanvändning med att slutföra handlingar.
- Grammatik-översättning: ger en grammatisk grund som stöder kommunikativa färdigheter.
- Direkt metod: fördjupar eleverna i rumänska med betoning på tal och lyssnande utan översättning.
- Audiolingvistisk metod: använder repetition och övningar för att bygga flyt i uttal och struktur.

Läroplanen i rumänska som främmande språk (RLNM) balanserar grammatik och ordförråd med sociokulturella element, vilket säkerställer praktisk språkanvändning i meningsfulla sammanhang. Grammatik lärs ut progressivt, med begrepp inbäddade i verkliga sammanhang. Eleverna övar genom både övningar och kommunikativa uppgifter. Ordförrådet är organiserat efter teman (t.ex. familj, resor), introduceras i praktiska sammanhang och förstärks med repetition och multimedia. De sociokulturella elementen i rumänsk kultur, seder och sociala normer integreras i lektionerna för att lära ut både språk- och kulturförståelse, med betoning på formellt kontra informellt språk och regionala variationer.

Rumäniens nationella utbildningssystem anpassar andraspråksundervisningen till olika elevprofiler för att säkerställa inkludering och maximera språkinläring för en mängd olika elever. Differentierad undervisning innebär att lektionerna är skraddarsydda för varierande språkkunskapsnivåer och inläringstakter, med hjälp av personliga uppgifter för olika bakgrunder. Varierade undervisningsmetoder (visuella, auditiva, kinestetiska) engagerar olika typer av elever baserat på deras intelligens, inklusive multimedieverktyg och interaktiva aktiviteter. Vissa tvåspråkiga och immersionsprogram erbjuder specialiserade program för avancerade elever eller de från olika språkliga bakgrunder, som tvåspråkiga skolor eller rumänska som andraspråkskurser. Alla program integrerar kulturellt innehåll och kontext för att göra lärandet relevant för elever med olika bakgrunder.

Rumäniens utbildningssystem innehåller både allmänna utbildningsteorier och landsspecifika anpassningar för att tillgodose olika inlärningsstilar i andraspråksundervisningen:

1. Teorin om multipla intelligenser (Howard Gardner): Skolor tillämpar denna teori genom att använda en blandning av visuella, auditiva och kinestetiska aktiviteter. Till exempel

innehåller språklektioner musik, berättande, rollspel och praktiska aktiviteter för att ta itu med elevernas olika styrkor.

2. Konstruktivistisk teori (Piaget, Vygotsky): Elever bygger kunskap genom social interaktion och aktivt engagemang. Rumänien betonar kollaborativt lärande (grupparbete, diskussioner med andra elever) och språkuppgifter i verkligheten, i linje med kommunikativa och uppgiftsbaserade metoder.

3. Landsspecifika anpassningar: Utbildningssystemet skräddarsyr undervisningen efter lokala behov, särskilt i mångkulturella områden (t.ex. ungerska och romska grupper) genom att erbjuda tvåspråkiga program eller språkstödskurser som återspeglar regional och kulturell mångfald. Den nationella läroplanen erbjuder flexibilitet. Lärare kan anpassa lektioner för att möta elevernas behov, till exempel genom att variera undervisningshastigheten, erbjuda kompletterande material eller integrera kulturella teman som resonerar med elever från olika bakgrunder.

4. Stödjande och differentiering: Lärare använder stödjande tekniker för att dela upp uppgifter i hanterbara delar för olika färdighetsnivåer. Differentiering säkerställer att elever med olika förmågor och inlärningsstilar kan få tillgång till språkundervisning på ett effektivt sätt.

I Rumänien införlivar undervisning i rumänska som icke-modersmål sociokulturell kunskap för att fördjupa elevernas förståelse av både språket och deras identitet. Ett sätt att uppnå detta är genom att inkludera kulturellt innehåll i läroplanen. Rumänsk litteratur, folklore och historia betonas, vilket gör det möjligt för eleverna att koppla språket till nationell identitet genom att studera verk av framstående författare som Mihai Eminescu och Ion Creangă.

Lektionerna speglar också det dagliga livet i Rumänien och införlivar verkliga erfarenheter som vardagliga samtal, media och traditionella seder för att göra språket mer relaterbart och praktiskt.

Sociokulturell mångfald är ett annat viktigt fokus. Lärare ger eleverna möjlighet att bekanta sig med regionala dialekter och den kulturella mångfalden hos etniska minoriteter, såsom ungrare och romer, för att lyfta fram den språkliga och kulturella rikedommen i landet.

Kritiskt tänkande uppmuntras genom diskussioner om språkets roll i att forma den rumänska identiteten, globaliseringens inverkan och språkets utveckling sedan Rumäniens anslutning till Europeiska unionen.

Undervisningsmetoden är elevcentrerad och involverar projekt och personliga reflektioner kring rumänska traditioner och kulturella erfarenheter. Detta hjälper eleverna att bygga starkare kopplingar till sitt arv.

Dessutom spelar teknik en roll i att stödja RLNM-inläring. Online-resurser ger eleverna tillgång till rumänskt kulturellt material och virtuella gemenskaper, vilket förbättrar deras förståelse för både språket och kulturen.

För andraspråksinlärare som lär sig rumänska som icke-modersmål (RLNM) betonas flera kulturella element för att hjälpa dem att bättre förstå lokala seder och kommunikationsstilar. En viktig aspekt är att lära sig lokala uttryck och ordspråk. Dessa vanliga rumänska fraser och idiomatiska uttryck återspeglar viktiga kulturella värderingar och kommunikationsstilar och ger insikt i hur människor interagerar.

Traditionella seder spelar också en viktig roll i språkinläring. Fester som Martișor, påsk och olika rumänska folktraditioner hjälper eleverna att få kontakt med viktiga kulturella sedvänjor och förstå deras betydelse i det rumänska samhället.

Att förstå artighet och respekt är en annan viktig del. Rumänska sociala normer lägger stor vikt vid artighet, inklusive att tilltala människor formellt eller använda lämpliga titlar. Bekantskap med dessa normer är avgörande för att förstå social kommunikation i olika sammanhang.

Dessutom introduceras folksagor och historisk kontext för att fördjupa elevernas förståelse av rumänsk kultur. Rumänsk folklöre, myter och viktiga historiska händelser ger en rikare bakgrund till språket och hjälper eleverna att uppskatta de kulturella och kommunikativa nyanserna.

Dessa kulturella element ger andraspråksinlärare den sociokulturella kontext som krävs för att engagera sig i meningsfulla interaktioner i Rumänien.

Rumänien står inför flera unika utmaningar när det gäller att undervisa i rumänska som andraspråk, särskilt till invandrare, etniska minoriteter och internationella studenter. En av de största utmaningarna är landets språkliga mångfald. Med betydande etniska minoritetsgrupper som ungrare, romer och tyskar, av vilka många talar sina modersmål hemma, kräver undervisning i rumänska i så varierande språkmiljöer specialiserade metoder anpassade till olika språkbakgrunder.

En annan utmaning är den begränsade tillgången på resurser. Det råder brist på specialiserat undervisningsmaterial och utbildade lärare i rumänska som andraspråk, särskilt utanför större städer. Denna brist på resurser kan hindra tillgången till högkvalitativ undervisning för många elever.

Kulturell anpassning innebär också svårigheter för elever. De kan ha svårt att förstå lokala seder, idiomatiska uttryck och kulturella referenser som är inbäddade i det rumänska språket, vilket gör vardagskommunikationen svårare.

Förekomsten av regionala dialekter och variationer i uttal över hela Rumänien ökar komplexiteten ytterligare för andraspråksinlärare. Även om de vanligtvis lärs standardrumänska kan exponering för dessa regionala skillnader skapa förvirring.

Slutligen innebär motivation och integration betydande utmaningar, särskilt för elever från minoritetsgrupper. I vissa fall kan kulturella eller ekonomiska faktorer minska motivationen att lära sig rumänska, vilket kan hämma både språkinläring och social integration.

För att hantera de utmaningar som är förknippade med att undervisa i rumänska som andraspråk har flera effektiva strategier och bästa praxis utvecklats. En metod är kontextualiserat lärande, som integrerar lokal kultur, traditioner och verkliga situationer i språklektionerna. Genom att använda praktiska scenarier som shopping, navigering i kollektivtrafik och sociala interaktioner hjälper lärare eleverna att få kontakt med det rumänska samhället och använda språket i meningsfulla sammanhang.

I regioner med betydande etniska minoritetsbefolkningar, såsom ungrare och romer, har tvåspråkiga utbildningsprogram införts. Dessa program övergår gradvis elevernas modersmål till rumänska, vilket underlättar en smidigare språklig och kulturell integration.

En annan viktig strategi handlar om användningen av anpassade material och digitala resurser. Att utveckla skraddarsydda läromedel, såsom läroböcker och onlineplattformar anpassade till olika kunskapsnivåer, har varit mycket effektivt. Dessutom erbjuder digitala verktyg, inklusive mobilappar och språkinlärningsplattformar, flexibla och interaktiva sätt för elever att interagera med rumänska.

Lärarytbildningsprogram spelar en avgörande roll för att förbättra RSL-utbildningen. Dessa program fokuserar på pedagogik, interkulturell kommunikation och förståelse för elevers olika behov, och utrustar lärare med färdigheter att hantera flerspråkiga klassrum och anpassa sina undervisningsmetoder till olika språkbakgrunder.

Immersiva inlärningsmiljöer bidrar också till framgångsrikt språkinläring. Genom kulturella aktiviteter, rumänskspråkiga medier och interaktioner med modersmålstalare exponeras eleverna för språket i vardagliga situationer, vilket främjar snabbare inläring. Program som parar ihop elever med rumänska familjer eller uppmuntrar till deltagande i samhällsevenemang möjliggör praktisk språkanvändning och djupare kulturell assimilering.

Stöd från regeringen och icke-statliga organisationer är en annan viktig faktor för att främja lärande av RSL. Den rumänska regeringen har, tillsammans med olika icke-statliga organisationer, genomfört integrationsprogram för invandrare och minoritetsgrupper. Dessa program kombinerar språkinläring med kulturell orientering, vilket hjälper eleverna att känna sig mer inkluderade i det rumänska samhället. Ofta erbjuder dessa initiativ gratis språkkurser, samt stöd för anställning och tillgång till sociala tjänster.

Tillsammans tar dessa strategier effektivt itu med språkliga, kulturella och resursrelaterade utmaningar i undervisningen i rumänska som andraspråk, vilket i slutändan främjar ett mer framgångsrikt lärande och integration.

I Rumänien används specifika verktyg och bedömningar för att följa framstegen hos elever som studerar rumänska som andraspråk. Dessa är utformade för att utvärdera viktiga språkfärdigheter som att tala, lyssna, läsa och skriva. Ett av de viktigaste verktygen som används är diagnostiska tester, som hjälper till att fastställa en elevs initiala kunskapsnivå i början av en kurs. Baserat på dessa resultat kan lärare anpassa sin undervisning för att fokusera på de områden där eleverna behöver mest förbättring.

Formativa bedömningar är en annan viktig aspekt av språkövervakning och involverar regelbundna frågesporter och korta tester för att mäta elevernas förståelse av grammatik, ordförråd och grundläggande kommunikationsfärdigheter. Dessutom gör klassrumsobservationer det möjligt för lärare att bedöma elevernas tal- och lyssningsförmåga i mer naturliga miljöer, såsom gruppaktiviteter eller diskussioner.

Portfoliobaserade bedömningar används också ofta, där eleverna sammanställer olika verk, inklusive essäer, kreativt skrivande, dialogövningar och inspelningar av muntliga presentationer. Denna portfolio ger en omfattande dokumentation av deras framsteg över tid, vilket hjälper lärare att utvärdera långsiktiga förbättringar.

Standardiserade prov administreras i formella utbildningsmiljöer för att bedöma den övergripande kunskapen på olika stadier. Till exempel kan elever göra nationella utvärderingar i linje med den gemensamma europeiska referensramen för språk (CEFR), särskilt de med invandrar- eller minoritetsbakgrund. European Consortium for the Certificate of Attainment in Modern Languages (ECL) är en annan erkänd bedömning i linje med CEFR-standarderna (A1-C2) som används för att mäta kunskaper i rumänska som andraspråk.

Självbedömningsverktyg uppmuntras också, där eleverna reflekterar över sina förmågor genom CEFR:s "Kan göra"-utlåtanden. Dessa verktyg hjälper eleverna att sätta personliga språkmål och utvärdera sina framsteg i lyssnande, läsning, skrivning och tal.

Muntliga färdighetsintervjuer (OPI) spelar en viktig roll i utvärderingen av kommunikativ kompetens. Genom samtal i realtid, antingen formella eller informella, kan lärare bedöma flyt, uttal, ordförrådsanvändning och elevens förmåga att svara på olika kommunikativa uppgifter.

Med uppkomsten av digitala plattformar används även datorbaserade verktyg ofta. Språkinlärningsappar som Duolingo eller Babbel erbjuder interaktiva sätt att bedöma grammatik och ordförråd, medan vissa inkluderar funktioner som spårar framsteg för både elever och lärare. Dessutom erbjuder online-testplattformar automatiserad poängsättning för grammatik-, lyssnings- och läsövningar, vilket ger omedelbar feedback.

Summativa bedömningar, som genomförs i slutet av en kurs eller termin, utvärderar elevernas övergripande kunskaper i det rumänska språket genom slutprov eller omfattande projekt. Dessa bedömningar, tillsammans med de andra nämnda verktygen, gör det möjligt för lärare och elever att övervaka språkutvecklingen, identifiera områden för förbättring och säkerställa konsekventa framsteg i att lära sig rumänska som andraspråk.

Resultaten av att lära sig rumänska som andraspråk utvärderas genom en blandning av formella bedömningar, klassrumsutvärderingar och standardiserade prov. En av de primära utvärderingsmetoderna är klassrumsbedömning, som involverar formativa bedömningar. Lärare använder regelbundet tester, frågesporter och muntliga prov för att övervaka elevernas framsteg i språkfärdigheter som läsning, skrivning, tal och lyssnande. Denna kontinuerliga bedömning hjälper till att identifiera områden som behöver förbättras och ger värdefull

feedback. Dessutom ger projekt och presentationer, vare sig individuella eller gruppbaseade, lärarna möjlighet att bedöma praktisk språkanvändning. Genom rollspel och presentationer utvärderas elevernas förmåga att kommunicera i verkliga situationer.

Standardiserade tester är en annan viktig metod för elever som är inskrivna i formella utbildningsprogram. Det rumänska utbildningsministeriet administrerar dessa prov i olika skeden av skolan och utvärderar färdigheter inom centrala språkområden, inklusive förståelse och uttrycksförmåga. Dessa prov är utformade för att bedöma både kommunikativ kompetens och grammatiska kunskaper. Till exempel utvärderar den nationella utvärderingen, som genomförs i slutet av åttonde klass, och studentexamen, som tas i gymnasiet, rumänska språkfärdigheter på olika nivåer.

För icke-modersmålstalare, inklusive internationella studenter och invandrare, finns specifika språkkunskapscertifieringar tillgängliga. Tester som European Consortium for the Certificate of Attainment in Modern Languages (ECL) eller interna prov som erbjuds av språkskolor och universitet används för att utvärdera elevernas kunskaper i rumänska. Dessa certifieringar är ofta förutsättningar för antagning till högre utbildning eller för anställning.

En annan utvärderingsmetod är portfolio-baserad bedömning, där eleverna sammanställer sina skriftliga arbeten, projektresultat och muntliga prestationsrapporter. Denna portfolio ger en heltäckande bild av deras framsteg över tid och deras språkfärdighetsutveckling.

För invandrare och andra elever som strävar efter att integreras i det rumänska samhället fokuserar utvärderingen även på flyt och integrationsmått. Lärare eller utvärderare bedömer hur väl eleverna använder rumänska i sociala situationer, deras förståelse för lokala seder och hur de deltar i samhällsaktiviteter.

Dessa varierade utvärderingsmetoder, i kombination med kontinuerlig feedback, bidrar till att säkerställa att andraspråks elever når önskad nivå av kunskaper i rumänska.

1.6. Landsspecifika aspekter av undervisning i nationalspråk som andraspråk - Sverige

Det finns ingen specifik läroplan för barn i grundskolan (6-15 år) som är nya i Sverige och ska lära sig de första grundläggande svenska.

I vissa fall kan nyanlända elever börja sin skolgång i den svenska skolan i en förberedande klass. Syftet med förberedelseklassen är att förbereda elevernas språkkunskaper så att de kan delta i ordinarie undervisning med den årskurs och klass de tillhör.

Undervisningen i förberedelseklassen har ingen egen kursplan. All undervisning kan inte ske i förberedelseklassen, utan eleverna måste ha vissa delar av sin undervisning i den ordinarie klassen, och vanligtvis ägnas den tiden åt praktiska estetiska ämnen (bild, hem- och konsumentkunskap, idrott, musik etc.). Successivt bör tiden i förberedelseklassen minska och

därmed öka i den ordinarie klassen. Förberedelseklasser finns dock inte tillgängliga på alla skolor och det finns inget krav på att det ska finnas sådana.

I grundskolan i Sverige studerar elever som inte har svenska som modersmål enligt en läroplan som kallas svenska som andraspråk, förkortat SVA.

SVA studeras istället för ämnet svenska. Läroplanen i SVA är inte specifikt utformad för nybörjare och det finns för närvarande inga riktlinjer för hur den undervisningen ska gå till för elever i grundskolan (åldrar 6-15). Undervisningen måste anpassas till elevens förkunskaper, förutsättningar, kunskaper och erfarenheter.

Möjligheter att ha ett så kallat prioriterat schema finns. Det innebär att rektor i samråd med undervisande lärare kan besluta att ta bort ämnen som inte anses vara lika prioriterade och ersätta dessa med flera undervisningstimmar i svenska/svenska som andraspråk för att ge eleven mer tid att lära sig svenska.

Om du är ny i Sverige i åldern 16-19 år kan du ansöka om att gå ett språkintruktionsprogram på gymnasiet. Där kan du lära dig svenska språket och om det svenska samhället samtidigt som du studerar andra skolämnen för gymnasiet. Planeringen av elevens utbildning ska utgå från elevens mål med utbildningen och alla elever ska ha en individuell studieplan. För nyanlända elever handlar det om att se var eleven befinner sig i sin andraspråksutveckling, från nybörjarnivå till avancerad nivå, samt fortsatt utveckling av skolämnen utifrån ålder, tidigare kunskaper och erfarenhet. Det finns således ingen specifik läroplan för svenska för andraspråkselever inom språkintruktionsprogram.

Om du vill lära dig svenska som vuxen kan du läsa svenska för invandrare, SFI. Där lär du dig att tala, läsa och skriva på svenska och får kunskap om det svenska samhället. Det är en kommunal vuxenutbildning som är gratis. Den består av tre olika studievägar, 1, 2 och 3 och fyra olika kurser, A, B, C och D. Studieväg 1 består av kurserna A, B, C och D, studieväg 2 av kurserna B, C och D och studieväg 3 av kurserna C och D. De olika studievägarna riktar sig till personer med olika bakgrund, förutsättningar och mål. Studievägarna visar vilken ingångskurs och progressionstakt som är lämplig. En student börjar sina studier inom den studieväg och på den kurs inom studievägen som bäst passar hans eller hennes individuella förutsättningar. Studieväg 1 riktar sig främst till personer med mycket kort studiebakgrund och studieväg 3 till dem som är vana vid att studera.

Kursplan i svenska som andraspråk i grundskolan.

Kursplanen skiljer sig åt för olika åldrar. Kraven för måluppfyllelse ökar ju högre betyg man går upp i. Däremot minskar antalet timmar som eleverna måste undervisas i svenska som andraspråk.

I årskurs 1-3 (7-9 år) ska eleverna läsa 680 timmar svenska som andraspråk, vilket innebär cirka 225 timmar per år. I årskurs 7-9 (13-15 år) ska eleverna endast läsa 290 timmar, vilket innebär cirka 97 timmar per år.

Läroplanerna i den svenska grundskolan är indelade i tre delar:

- Ämnets syfte
  - Här beskrivs varför ämnet undervisas och vad eleverna förväntas utveckla genom undervisningen. Det omfattar övergripande mål; vilka kunskaper, färdigheter och förmågor eleverna ska utveckla genom ämnet. Betydelse för individ och samhälle: hur ämnet relaterar till elevernas personliga utveckling och samhällets behov. Centrala kompetenser: Till exempel analytiskt tänkande, kreativitet eller problemlösning som ämnet främjar.
    - Syftet med kursplaner fungerar som en vägledning för lärare och ger en grund för hur undervisningen ska planeras och genomföras. Det är ofta kopplat till de kunskapskrav som anger vad eleverna behöver veta för att nå kursens mål och/eller uppnå olika betygsnivåer.
- Kärninnehåll:
  - Kärninnehållet beskriver kunskapsområden och moment som undervisningen ska omfatta. Det fungerar som ett ramverk för vad läraren ska behandla i undervisningen och är anpassat till elevernas utvecklingsnivå. Innehållet i kärninnehållet är obligatoriskt att undervisa i men viss frihet ges i hur det presenteras. Kärninnehållet är anpassat till de olika stadierna som finns i den svenska skolan. Kärninnehållet är en viktig del av kursplanen och nära kopplat till både ämnets syfte och kunskapskraven.
- Kriterier för bedömning av kunskaper och betygskriterier i ämnet.
  - Detta visar vad som krävs för att uppnå målen i ämnet och vilka kriterier som finns för att uppnå olika betygsnivåer. Kriterier för kunskapsbedömning ger en förståelse för vad som ska bedömas och betygskriterierna ger en förståelse för vilken kunskaps- och färdighetsnivå som krävs för olika betyg. Betygskriterierna utgår från det centrala innehållet och ska relatera till ämnets syfte, så att bedömningen fokuserar på det som är mest relevant för ämnets mål.

Undervisningen i svenska som andraspråk ska ge eleverna förutsättningar att utveckla

- förmågan att uttrycka sig och kommunicera i tal och skrift, känna igen språkliga strukturer och följa språkliga normer,
- förmågan att anpassa språket till olika syften, lyssnare eller läsare och sammanhang,
- förmågan att läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften, och
- förmågan att söka och utvärdera information från olika källor.

Kärninnehåll

Årskurs 1–3 (7–9-åringar)

Läsning och skrivning

- Läsning individuellt och i grupp. Läsrelaterade aktiviteter och strategier för att förstå, avkoda och tolka ord, begrepp och texter.

- Läsriktning och förhållandet mellan ljud och bokstäver i jämförelse med andra språk eleven kan.
  - Återberätta delar av innehållet i olika texter, dra slutsatser om texternas budskap och jämföra med egna erfarenheter.
  - Skriva individuellt och i grupp. Strategier för att skriva ord, meningar och olika typer av texter, med anpassning till deras struktur och språkliga särdrag. Skapa texter med samspel mellan ord och bilder, både med och utan digitala verktyg.
  - Grundläggande textgranskning.
  - Att skriva för hand och använda digitala verktyg.
  - Språkliga strukturer och normer. Ordböjning och meningsbyggnad med bindeord, i jämförelse med andra språk eleven kan. Grundläggande skrivregler, inklusive gemener och versaler, de vanligaste skiljetecknen och stavning av vanliga ord i texter som är relevanta och bekanta för eleverna.
- Alfabetet och alfabetisk ordning.

Tala, lyssna och samtal

- Strategier för att lyssna, förstå och göra sig förstådd i situationer där det egna svenska språket inte är tillräckligt, såsom att be om förtydliganden, förklara och använda olika språk som resurs.
  - Strukturerade samtal. Att prata om vardagliga händelser och uttrycka känslor, kunskap och åsikter. Att lyssna, ställa frågor och kommentera. Fraser, uttryck och ords värdekonnotationer.
  - Aktivt lyssnande och återberättande av viktiga delar av innehållet.
  - Ge och ta emot muntliga instruktioner.
  - Muntliga presentationer och muntlig berättarröst. Objekt, bilder, digitala medier och verktyg och andra hjälpmedel för att stödja presentationer.
  - Uttal, betoning och meningsintonation samt uttalets betydelse för att göra sig förstådd. Svenskt uttal i jämförelse med andra språk eleven kan.

Texter

- Skönlitteratur för barn från olika tider och olika delar av världen. Sånger, muntlig berättande, bilderböcker, kapitelböcker, lyrisk poesi, drama, sagor och myter. Texter som illustrerar människors upplevelser.
  - Budskap, struktur och innehåll i berättande texter. Hur en berättande text kan organiseras, med inledning, händelseförlopp och avslutning, och utökas med enkla miljö- och karaktärsbeskrivningar. Orden och uttrycken i texterna.
  - Några viktiga författare och illustratörer av barnlitteratur.

- Facklitterära texter för barn. Beskrivande, förklarande och instruktionstexter och hur deras innehåll kan organiseras.

- Muntliga texter, såsom barnradioprogram och inspelade texter.
- Texter som kombinerar ord och bilder samt texter i digitala miljöer för barn.

Språkanvändning

- Språkstrategier för att komma ihåg och lära sig, såsom grafiska modeller.
- Ord och begrepp som uttrycker känslor, kunskap och åsikter på ett varierat sätt.
- Hur ord och uttalanden uppfattas av andra beroende på tonfall, kroppsspråk och ordens nyanser. Språkanvändning och möjligheter och risker med personlig kommunikation i digitala medier.

- Ord och begrepp för att namnge händelser som är relevanta för elever och föremål i elevernas vardag. Betydelseernas omfattning och kategorisering av vardagliga ord i jämförelse med andra språk som eleven kan, till exempel flera ord på ett språk som motsvarar ett enda ord på ett annat språk.

- Ordspråk och idiom i jämförelse med andra språk som eleven kan.
- Skillnader mellan talat och skrivet språk. Informationssökning och kritisk granskning av källor
- Informationssökningar i böcker och tidskrifter samt på webbplatser för barn och sökmotorer online.

- Hur avsändaren av ett textmeddelande påverkar dess innehåll.

Årskurs 4–6 (10–12-åringar)

Läsning och skrivning

- Läsa individuellt och i grupp. Läsrelaterade aktiviteter och strategier för att förstå, avkoda och tolka ord, begrepp och texter från olika medier. Att känna igen texters budskap, både direkt och indirekt uttryckt.

- Sammanfattning av texter.
- Att dra slutsatser om texter i relation till sammanhang inom och utanför texten och till den egna läsoplevelsen.

- Att skriva individuellt och i grupp. Strategier för att skriva olika typer av texter, med anpassning till deras struktur och språkliga särdrag. Att skapa texter med samspel mellan ord, bilder och ljud, både med och utan digitala verktyg.

- Att revidera innehåll och form i texter skrivna individuellt och i grupp. Att ge och ta emot feedback på texter.

- Att skriva för hand och använda digitala verktyg.

- Språkliga strukturer och normer. Ordböjning, meningsbyggnad med huvudsatser och bisatser, och svensk ordföljd i jämförelse med andra språk eleven kan. Textkohesion med hjälp av bindeord. Stavning, interpunktion och ordklasser.

- Svenska och flerspråkiga ordböcker och digitala verktyg för att utöka ordförrådet och för ordförståelse och stavning.

Tala, lyssna och samtal

- Strategier för att förstå och göra sig förstådd när det egna svenska språket inte är tillräckligt, såsom att be om förtydliganden, parafrasera och använda olika språk som resurs.

- Egenskaper hos talat språk som kan hämma förståelsen: reduktioner, assimilationer och talhastighet.

- Olika former av strukturerade samtal, såsom dialoger och intervjuer.

- Aktivt lyssnande, ställa frågor, uttrycka tankar och känslor, dra slutsatser och argumentera i olika dialogsituationer och i samband med demokratiska beslutsprocesser. Användning av bindeord för att jämföra, förklara och exemplifiera.

- Muntliga presentationer och muntlig berättarröst för olika lyssnare. Organisation, med inledning, innehåll och avslutning. Nyckelord, bilder, digitala medier, verktyg och andra hjälpmedel för att planera och genomföra en muntlig presentation. Hur gester och kroppsspråk kan påverka en presentation.

- Uttal, meningsintonation och förhållandet mellan betoning och betydelse. Svenskt uttal i jämförelse med andra språk eleven kan.

- Skönlitteratur för barn och ungdomar från olika tider, från Sverige och andra delar av världen. Lyrisk poesi, drama, sagor och myter. Texter som belyser människans villkor och frågor om identitet och liv.

- Berättande texters budskap, språkliga drag och struktur. Tillbakablickar, miljö- och karaktärsbeskrivningar samt dialog. Ord och uttryck i texterna.

- Några viktiga barn- och ungdomsförfattare och deras verk.

- Facklitterära texter för barn och ungdomar. Beskrivande, förklarande, instruerande och argumenterande texter. Texternas innehåll, struktur, typiska språkliga drag samt deras ord och begrepp.

- Muntliga texter, såsom radioprogram för barn och ungdomar, och inspelade texter.

- Texter som kombinerar ord, bilder och ljud samt texter i digitala miljöer. Innehåll, struktur och typiska språkliga drag i texter.

Språkanvändning

- Språkstrategier för att komma ihåg och lära sig, såsom grafiska modeller och nyckelord.
- Ord och begrepp som uttrycker känslor, kunskap och åsikter på ett varierat sätt. Nyanser och värdekonnotationer hos ord och begrepp.
- Ord och begrepp i både vardagsspråk och skolspråk. Tvetydiga ord, ordens inbördes samband, ordens klassificering i högre och lägre ordning och ordens betydelser i jämförelse med andra språk som eleven kan.
- Ordspråk och idiom i jämförelse med andra språk som eleven kan. Fasta fraser och liknelser.
- Formellt och informellt språk. Skillnader i språkbruk beroende på lyssnare eller läsare, syfte och sammanhang. Ansvarsfullt beteende vid kommunikation i digitala och andra medier. Informationssökning och kritisk källvärdering.
- Informationssökningar i olika medier och källor, såsom i uppslagsverk, genom intervjuer och i sökmotorer online.
- Hur man jämför källor och bedömer deras tillförlitlighet med ett källkritiskt tillvägagångssätt.

Årskurs 7–9 (13–15-åringar)

Läsning och skrivning

- Läsa individuellt och i grupp. Läsrelaterade aktiviteter och strategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att känna igen budskap, teman och motiv i texter, samt deras syfte, avsändare och kontext. Att känna igen innehåll som kan uttryckas direkt eller indirekt i texten.
- Sammanfattning av texter.
- Analysera texter i relation till upphovsmannen, tiden och andra texter, samt i relation till personlig erfarenhet, referensramar, olika livsfrågor och världsfrågor.
- Att skriva individuellt och i grupp. Strategier för att skriva olika typer av texter, med anpassning till deras struktur och språkliga särdrag. Att skapa texter med samspel mellan ord, bilder och ljud.
- Organisering och redigering av texter med hjälp av digitala verktyg. Granskning av innehåll och form i texter skrivna individuellt och i grupp. Ge och ta emot feedback på texter.
- Språkliga strukturer och normer. Meningsbyggnad och ordföljd i svenska i jämförelse med andra språk som eleven känner till. Hur orsak, verkan och villkorssamband kan uttryckas genom olika typer av bisatser. Styckeindelning och textkohesion med relationsmarkörer, upprepning av samma eller relaterade begrepp, och växling mellan känd och ny information i texten. Interpunktion, ordklasser, konkord, tempus, genus och satslement samt stavning.

- Svenska och flerspråkiga ordböcker och digitala verktyg för att utöka ordförrådet och för ordförståelse, variation och stavning.

Tala, lyssna och samtal

- Strategier för att förstå och göra sig förstådd när det egna svenska språket inte är tillräckligt, såsom att parafasera, använda synonymmer och använda olika språk som resurs.
- Olika former av dialog. Aktivt deltagande; uttrycka känslor, tankar och kunskap; lyssna; ställa frågor; dra slutsatser; och uttrycka och bemöta argument. Användning av bindeord för att jämföra, motivera, exemplifiera och problematisera.
- Leda en diskussion och sammanfatta huvudpunkterna i det som sades.
- Muntliga presentationer och muntlig berättarröst för olika lyssnare. Anpassning av språk, innehåll och organisation till syfte, lyssnare eller läsare och sammanhang. Talmanus och olika verktyg för att planera och genomföra muntliga presentationer, både med och utan digital teknik.
- Det svenska språkets prosodi och uttalets betydelse för att göra sig förstådd. Olika varianter av talad svenska: dialekter och sociolekter.

Texter

- Skönlitteratur för ungdomar och vuxna från olika tider, från Sverige och andra delar av världen. Episka dikter, lyrisk poesi och drama. Texter som belyser människans villkor och frågor om identitet och liv.
- Språkliga drag, struktur och berättarperspektiv i berättande och poetiska texter. Bildspråk, representationer, parallell handling, tillbakablickar, miljö- och karaktärsbeskrivningar samt dialog.
- Några genrer inom skönlitteratur och hur de skiljer sig åt i stil och innehåll.
- Några viktiga skönlitterära författare och deras verk samt de historiska och kulturella sammanhang i vilka de skrevs.
- Facklitterära texter för ungdomar och vuxna. Beskrivande, förklarande, undersökande, instruerande och argumenterande texter. Texters syfte, innehåll, struktur och språkliga drag samt deras ord och uttryck. Kombinationer av olika texttyper.
- Muntliga texter, såsom radioprogram för ungdomar och vuxna, och inspelade texter.
- Texter i digitala miljöer och andra texter som kombinerar ord, bilder och ljud. Språkliga och dramaturgiska komponenter och hur uttrycken kan interagera med varandra, till exempel i filmisk berättande, teaterföreställningar och webbtexter.

Språkanvändning

- Språkstrategier för att komma ihåg och lära sig genom att identifiera nyckelord, anteckna och använda grafiska modeller.
- Ord och begrepp som uttrycker känslor, kunskap och åsikter på ett varierat sätt. Nyanser och värdekonnotationer hos ord och begrepp.
- Ord och begrepp i både vardagsspråk och skolspråk. Tvetydiga ord, synonymer, ords klassificering i högre och lägre ordning och ordens betydelser i jämförelse med andra språk som eleven kan.
- Ordbildning, såsom sammansatta ord och avledningar med suffix och prefix. Bildspråk, nominaliseringar, fasta fraser och idiomatiska uttryck i jämförelse med andra språk som eleven kan.
- Skillnader i språkanvändning beroende på syfte, lyssnare eller läsare och sammanhang. Språkets betydelse för att utöva inflytande.
- Språkbruk, yttrandefrihet och integritet i både digitala och andra medier, och i olika sammanhang.

Informationssökning och kritisk granskning av källor

- Informationssökning på bibliotek och online, i böcker och massmedia samt genom intervjuer.
- Hur man refererar, citerar och citerar källor, inklusive referenser till digitala medier.
- Hur man sällar igenom en stor mängd information och bedömer källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

Kursplan i svenska som andraspråk på gymnasienivå

På gymnasienivå (16-19-åringar) erbjuds 3 olika nivåer av svenska som andraspråk:

- Svenska som andraspråk 1, som bygger på de kunskaper som grundskolan ger eller motsvarande.
- Svenska som andraspråk 2, som bygger på kursen Svenska som andraspråk 1.
- Svenska som andraspråk 3, som bygger på kursen Svenska som andraspråk 2.

Undervisningen i svenska som andraspråk på gymnasienivå ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

1. Förmåga att kommunicera i tal och skrift och anpassa språket till ämne, syfte, situation och mottagare.
2. Förmåga att använda ett rikt ordförråd på ett sätt som är relevant för sammanhanget.

3. Kunskap om det svenska språkets struktur och språkliga normer, dvs. hur ord, fraser och meningar är uppbyggda och hur dessa samverkar.
4. Förmåga att strukturera, referera, utvärdera och kritiskt granska innehållet i muntligt och skriftligt språk.
5. Förmåga att läsa och reflektera över texter av olika slag.
6. Förmåga att läsa och reflektera över skönlitteratur i olika former och från olika delar av världen.
7. Kunskap om språk och språklig variation samt förmåga att reflektera över språkbruk och attityder till olika språkbruk.
8. Förmåga att jämföra svenska språket med det egna modersmålet och andra språk som eleven har färdigheter i, samt förmåga att reflektera över sitt eget språkinläring.

Svenska som andraspråk 1, Centralt innehåll

- Muntliga presentationer och muntliga berättelser för olika lyssnare. Strategier för att förstå och göra sig förstådd i samtal och diskussioner. Deltagande i samtal och diskussioner, där språk, innehåll och disposition anpassas till ämne, syfte, situation och mottagare och där argument används för att förtydliga egna åsikter och för att bemöta andras argument. Användning av både digitala och andra tekniska presentationsverktyg för att stödja och förbättra muntliga presentationer.
- Skriftlig presentation av texter för kommunikation och reflektion. Strategier för att skriva olika typer av texter som är anpassade till ämne, syfte, situation och mottagare. Användning av digitala verktyg för textbearbetning samt för respons på och samarbete i texter. Textkonstruktion, textmönster och språkliga drag, särskilt i berättande, beskrivande och argumenterande texter. Referens- och citeringstekniker samt referenser till olika källor. Upphovsrätts- och integritetsfrågor vid digital publicering.
- Svenska språkets ordförråd och struktur i olika kommunikationssituationer.
- Läsning och diskussion av texter som används i vardagslivet, sociala situationer, studier och arbetsliv. - Läsning och diskussion av modern skönlitteratur skriven av både kvinnor och män som ger en inblick i olika kulturer, universella teman och svenska referensramar.
- Språklig variation i Sverige och i det svenska språket, med betoning på hur språklig variation är kopplad till till exempel ursprung och bostadsort, ålder, kön och social bakgrund. Attityder till språklig variation. Digitaliseringens inverkan på språk och språkbruk. Skillnader mellan formellt och informellt språkbruk samt talat och skrivet språk.
- Jämförelse mellan svenska språket och elevens modersmål.
- Reflektion kring språkinläring, med betoning på hur muntliga situationer och texter kan användas för att bygga upp ordförråd och utveckla språket.

Svenska som andraspråk 2, Centralt innehåll

- Muntliga undersökande och argumenterande presentationer i och inför grupp. Användning av både digitala och andra tekniska presentationsverktyg för att stödja och förbättra muntliga presentationer. Strategier för att förstå och göra sig förstådd i samtal, diskussioner och presentationer. Deltagande i samtal och diskussioner, där språk, innehåll och disposition anpassas till syfte och mottagare och där argument används för att förtydliga egna synpunkter och för att bemöta andras argument.

- Skriftlig presentation av undersökande och argumenterande texter. Strategier för att skriva olika typer av texter som är anpassade till ämne, syfte och mottagare. Användning av digitala verktyg för textbearbetning samt för respons på och samarbete i texter. Textkonstruktion, textmönster och språkliga drag, särskilt i undersökande och argumenterande texter. Referens- och citeringstekniker samt referenser till olika källor.

- Svenska språkets ordförråd och struktur i olika kommunikationssituationer.

- - Läsning och diskussion av texter som används i vardagslivet, sociala situationer, studier och arbetsliv. - Läsning och diskussion av skönlitteratur skriven av både kvinnor och män från olika kulturer och tider som ger grunden för att utveckla språket och diskussion om narrativa strukturer, universella teman och vanliga litterära motiv.

- Språklig variation i Sverige och i det svenska språket. Språkliga relationer och språkliga förändringar. Svenskans ställning och status, invandrarspråk, minoritetsspråk, svenskt teckenspråk och dialekter.

- Jämförelse mellan svenska, studentens modersmål, och andra språk som studenten har kunskaper i.

Svenska som andraspråk 3, Centralt innehåll

- Muntlig presentation av undersökande och argumenterande typ för olika mottagare. Strategier för att förstå och göra sig förstådd i samtal, diskussioner, debatter och presentationer. Faktorer som gör en muntlig presentation intressant och övertygande. Användning av både digitala och andra tekniska presentationsverktyg för att stödja och förbättra muntliga presentationer. Deltagande i samtal och diskussioner, där språk, innehåll och disposition anpassas till syfte och mottagare och där argument används för att förtydliga egna synpunkter och för att bemöta andras argument. Disposition, språkliga drag och retoriska tillvägagångssätt vid olika typer av muntlig presentation.

- Skriftlig presentation av undersökande och argumenterande texter av vetenskaplig karaktär. Användning av digitala verktyg för textbearbetning samt för respons på och samarbete i texter. Strategier för att skriva olika typer av texter som är anpassade till ämne, syfte, situation och mottagare. Textkonstruktion, textmönster och språkliga drag. Referens- och citeringstekniker samt grundläggande kunskaper i källkritik.

- Svenska språkets ordförråd och struktur i olika kommunikationssituationer.

- Läsning av och diskussion om texter av olika slag, med betoning på strukturer, referering, värdering och kritisk granskning av större textmängder, samt diskussion om struktur, språk och stil i texter av vetenskaplig karaktär.
- Läsning och diskussion av skönlitteratur skriven av både kvinnor och män från olika kulturer och tider, med betoning på att sammanfatta, tolka, utvärdera och referera till texterna.
- Språklig mångfald och språkbruk, med betoning på hur kön, social bakgrund och kulturell tillhörighet påverkar människors sätt att tala och skriva och hur språk kan användas för att uttrycka maktrelationer. Skillnader mellan majoritetssamhällets och minoriteternas språkbruk.
- Reflektion kring språkinläring, med betoning på att utveckla strategier för vidare lärande .

1.7. Landsspecifika aspekter av undervisning i nationalspråk som andraspråk - Turkiet

Turkiet har nyligen blivit ett land som sticker ut med sitt språk, liksom på många andra områden. Ökningen av antalet utländska studenter som kommer till Turkiet för utbildning, det faktum att turkiska rankas som femte mest talade språk och populariteten för turkiska bland nationer som vill kommunicera med turkar fortsätter idag. Institutioner och organisationer arbetar aktivt med att undervisa i turkiska som främmande språk, och utbildningar, kurser och certifieringsprogram organiseras vid universitet för att utbilda experter inom området. Man tror att antalet akademiska studier har ökat på grund av dessa situationer, men den förväntade nivån har inte uppnåtts i programstudierna för att undervisa i turkiska som främmande språk. Avsaknaden av ett gemensamt program kan påverka språkundervisningsprocesserna och resultaten, och olika resultat och tillämpningar kan uppstå inom många ämnen. Utbildningsaktiviteter som utförs av olika organisationer både inom landets gränser och utomlands kräver att undervisning i turkiska som andraspråk/främmande språk genomförs enligt vissa standarder. Det faktum att utbildningsprogram är en vägledning som organiserar undervisningsprocessen på ett planerat sätt ökar vikten av programstudier för att undervisa i turkiska till utlänningar och antalet studier som genomförs i detta ämne.

Undervisning i turkiska kan diskuteras under två huvudrubriker: Undervisning i turkiska som modersmål och som främmande språk. Undervisning i turkiska som främmande språk har diskuterats i denna studie och de problem som uppstår vid undervisning i turkiska som främmande språk har utvärderats under tre rubriker:

1. Läroplanproblemet,
2. Problemet med undervisningsmiljön,
3. Problem som studenterna stöter på.

Det första och viktigaste problemet med turkiskaundervisningen för utlänningar är otillräckligheten i läroplanerna och de studier som kan fungera som källor för utvecklingen av dessa läroplaner. För att lösa detta problem behövs en läroplan som är lämplig för denna målgrupps behov, och böcker som är utarbetade i enlighet med denna läroplan och i enlighet med elevernas nivå, samtidigt som de innehåller tillräckligt med bilder och litterära texter. Ett annat problem är att elevernas ålder och nivå inte beaktas när läroplanerna utarbetas.

Undervisningen i turkiska som främmande språk är därför ett problem, parallellt med läroplanerna, när man skapar undervisningsmiljöer som är lämpliga för ålder och nivå eller i förhållande till undervisningsmiljöns egenskaper. Genom att beakta om det är i Turkiet eller utomlands kan det vara en lösning på problemet med undervisningsmiljön att skapa undervisningsmiljöer med lämplig utrustning för elevens ålder och nivå. Dessutom finns det "flerspråkiga, mångkulturella" lärmiljöer som involverar elever från olika kulturer som delar samma miljö. Att etablera kommunikation mellan eleverna och arrangera aktiviteter inom och utanför klassrummet för att utveckla denna kommunikation i sådana miljöer kräver kunskap och ansträngning från lärarkåren. Därför behöver lärarna ha kunskap om olika undervisningsmiljöer och elevernas behov i dessa miljöer. När man betraktar de olika inlärningsproblem som uppstår vid inläring av ett främmande språk ur elevernas perspektiv är de också effektiva för inläringen av turkiska. Olika problem uppstår vid inläring av språkets komponenter eller utveckling av färdigheter i att använda ett språk. Dessa problem har diskuterats i studiens tredje och sista avsnitt under rubrikerna problem som rör uttal, morfologi, syntax, semantik och förslag, vilket kan bidra till att ge lösningar på dessa presenterade problem.

Att undervisa utlänningar i turkiska som andraspråk är ett område i utveckling som kräver ett strukturerat tillvägagångssätt, kulturell känslighet och effektiva metoder. I takt med att globaliseringen främjar mobilitet och internationell kommunikation har efterfrågan på att lära sig turkiska ökat, särskilt bland studenter, affärsmän och utlandsboende. Denna artikel utforskar metoder, utmaningar och praktiska tillämpningar av att undervisa i turkiska som andraspråk.

1. Förstå elevprofilen

Innan man utformar en turkisk språkkurs är det viktigt att förstå målgruppen. Eleverna kan komma från olika språkliga bakgrunder, med varierande nivåer av exponering för turkiska. Till exempel:

- Absoluta nybörjare: Elever utan förkunskaper i turkiska behöver en strukturerad introduktion till uttal, grundläggande ordförråd och enkla meningsbyggnader.
- Medelgoda elever: De som har viss förtrogenhet med turkiska behöver förstärkning i grammatik, lyssnings- och konversationsförmåga.

- Avancerade elever: Personer som vill bli flytande i sin turkiska behöver övning i idiomatiska uttryck, komplexa grammatiska strukturer och akademisk eller professionell turkiska.

2. Undervisningsmetoder och tillvägagångssätt

Flera metoder kan användas för att lära utlänningar turkiska:

a. Kommunikativ språkundervisning (CLT)

Denna metod betonar kommunikation framför att memorera utantill. Lärare uppmuntrar eleverna att delta i dialoger, rollspel och verkliga scenarier. Eleverna kan till exempel öva på att beställa mat på en turkisk restaurang eller fråga efter vägen i Istanbul.

b. Uppgiftsbaserad språkundervisning (TBLT)

TBLT fokuserar på att slutföra specifika uppgifter som involverar språkanvändning. En lektion kan till exempel innebära att skriva ett e-postmeddelande på turkiska eller genomföra en kort intervju med en modersmålstalare.

c. Grammatik-översättningsmetod

Även om den är föråldrad i vissa sammanhang, är den här metoden fortfarande användbar för elever som föredrar analytiskt lärande. Den innebär att översätta meningar mellan turkiska och elevens modersmål för att förstå grammatiska strukturer.

d. Immersion och kontextuellt lärande

Att uppmuntra elever att fördjupa sig i turkisk kultur genom film, musik, litteratur och samtal hjälper till att stärka deras lärande. Att titta på turkiska serier som *Diriliş: Ertuğrul* eller *Muhteşem Yüzyıl* kan ge eleverna en känsla av autentiskt uttal och uttryck.

3. Vanliga utmaningar vid turkiskaundervisning

a. Uttalssvårigheter

Turkiska har unika fonetiska drag, såsom vokalharmoni och skillnaden mellan mjuka och hårda konsonanter. Till exempel kan elever ha svårt med ljud som "ı" (som i "kisa") och "ğ" (som i "yağmur"). Fonetiska övningar och lyssningsövningar kan hjälpa.

b. Grammatikkomplexitet

Turkisk grammatik skiljer sig avsevärt från indoeuropeiska språk. Funktioner som agglutination (att lägga till suffix till ordets grundord) och vokalharmoni kan vara utmanande. En vanlig svårighet är att bilda långa sammansatta verb, som "yapabilecekmişiniz" (man skulle kunna göra det). Att dela upp grammatikregler i lättsmälta delar och använda visuella hjälpmedel kan underlätta förståelsen.

c. Brist på exponering

Många elever kämpar på grund av bristande möjligheter att öva turkiska utanför klassrummet. Att uppmuntra språkutbytesprogram, konversationsklubbar och online-resurser kan överbrygga denna klyfta.

4. Effektiva undervisningsstrategier

a. Användning av visuella och multimediala hjälpmedel

Visuell berättande, flashcards och videor kan hjälpa elever att förstå nya ord och kulturella sammanhang. Att använda appar som Duolingo eller poddar för turkisk inläring kan komplettera traditionella lektioner.

b. Interaktiva aktiviteter och rollspel

Spel, debatter och berättande ökar engagemanget. Eleverna kan till exempel simulera en shoppingupplevelse på en turkisk basar.

c. Kulturell integration

Att förstå turkisk kultur, traditioner och historia gör språkinläring mer meningsfull. Att diskutera turkiska högtider som Ramazan Bayramı eller Kurban Bayramı kan ge kulturella insikter tillsammans med språkövningar.

5. Landsspecifika aspekter av turkiskaundervisning

Varje land har sina egna policyer, kulturella förväntningar och tillvägagångssätt för att undervisa i sitt nationella språk som andraspråk. I Turkiet underlättas undervisning i turkiska för utlänningar ofta genom officiella institutioner som TÖMER (Türkçe Öğretim Merkezi), som erbjuder strukturerade kurser anpassade till olika kunskapsnivåer. Dessutom främjar Yunus Emre Institute turkiska språket och kulturen internationellt och ger stöd till språkstudenter utomlands.

Några landsspecifika faktorer som påverkar turkisk språkundervisning inkluderar:

- Statligt stöd: Den turkiska regeringen främjar aktivt undervisningen i turkiska genom stipendier, kulturutbytesprogram och språkcenter.
- Integrationspolitik: Turkiet har ett växande antal utländska invånare, inklusive flyktingar och utlandsboende, vilket gör turkiska språkundervisning avgörande för social integration och arbetskraftsdeltagande.
- Kulturell känslighet: Att förstå lokala traditioner, värderingar och kommunikationsstilar är avgörande i turkisk språkundervisning, särskilt för elever som kommer från vitt skilda kulturella bakgrunder.
- Dialekter och regionala variationer: Även om standardturkiska används i utbildningen kan exponering för regionala dialekter (t.ex. Svartahavs- eller sydöstra accenter) förbättra förståelse och kommunikationsförmåga.

6. Slutsats

Att undervisa i turkiska som andraspråk kräver en blandning av strukturerad metodik, interaktivt engagemang och kulturell integration. Genom att ta itu med uttalsutmaningar, grammatiksvårigheter och praktisk erfarenhet kan lärare skapa en effektiv och trevlig inlärningsupplevelse för utlänningar. Med rätt strategier kan turkiska språkinläring bli tillgänglig och givande för elever över hela världen.

Del 2. Språkkonstruktioner i undervisningen av nationella språk som andraspråk

2.1. Översikt

För effektiv andraspråksundervisning är det viktigt att beakta de specifika resultaten relaterade till utvecklingen av varje kommunikativ färdighet.

Nybjörjnivåerna för språkkunskaper är A1 och A2.

		A1 Basic User	A2 Basic User
Understanding	 Listening	I can understand familiar words and very basic phrases concerning myself, my family and immediate concrete surroundings when people speak slowly and clearly.	I can understand phrases and the highest frequency vocabulary related to areas of most immediate personal relevance (e.g. very basic personal and family information, shopping, local area, employment). I can catch the main point in short, clear, simple messages and announcements.
	 Reading	I can understand familiar names, words and very simple sentences, for example on notices and posters or in catalogues.	I can read very short, simple texts. I can find specific, predictable information in simple everyday material such as advertisements, prospectuses, menus and timetables and I can understand short simple personal letters.
Speaking	 Spoken interaction	I can interact in a simple way provided the other person is prepared to repeat or rephrase things at a slower rate of speech and help me formulate what I'm trying to say. I can ask and answer simple questions in areas of immediate need or on very familiar topics.	I can communicate in simple and routine tasks requiring a simple and direct exchange of information on familiar topics and activities. I can handle very short social exchanges, even though I can't usually understand enough to keep the conversation going myself.
	 Spoken production	I can use simple phrases and sentences to describe where I live and people I know.	I can use a series of phrases and sentences to describe in simple terms my family and other people, living conditions, my educational background and my present or most recent job.
Writing	 Writing	I can write a short, simple postcard, for example sending holiday greetings. I can fill in forms with personal details, for example entering my name, nationality and address on a hotel registration form.	I can write short, simple notes and messages. I can write a very simple personal letter, for example thanking someone for something.

Nivåerna för självständigt språkbruk är B1 och B2.

<p style="text-align: center;">B1 Independent user</p>	<p style="text-align: center;">B2 Independent user</p>
<p>I can understand the main points of clear standard speech on familiar matters regularly encountered in work, school, leisure, etc. I can understand the main point of many radio or TV programmes on current affairs or topics of personal or professional interest when the delivery is relatively slow and clear.</p>	<p>I can understand extended speech and lectures and follow even complex lines of argument provided the topic is reasonably familiar. I can understand most TV news and current affairs programmes. I can understand the majority of films in standard dialect.</p>
<p>I can understand texts that consist mainly of high frequency everyday or job-related language. I can understand the description of events, feelings and wishes in personal letters.</p>	<p>I can read articles and reports concerned with contemporary problems in which the writers adopt particular attitudes or viewpoints. I can understand contemporary literary prose.</p>
<p>I can deal with most situations likely to arise whilst travelling in an area where the language is spoken. I can enter unprepared into conversation on topics that are familiar, of personal interest or pertinent to everyday life (e.g. family, hobbies, work, travel and current events).</p>	<p>I can interact with a degree of fluency and spontaneity that makes regular interaction with native speakers quite possible. I can take an active part in discussion in familiar contexts, accounting for and sustaining my views.</p>
<p>I can connect phrases in a simple way in order to describe experiences and events, my dreams, hopes and ambitions. I can briefly give reasons and explanations for opinions and plans. I can narrate a story or relate the plot of a book or film and describe my reactions.</p>	<p>I can present clear, detailed descriptions on a wide range of subjects related to my field of interest. I can explain a viewpoint on a topical issue giving the advantages and disadvantages of various options.</p>
<p>I can write simple connected text on topics which are familiar or of personal interest. I can write personal letters describing experiences and impressions.</p>	<p>I can write clear, detailed text on a wide range of subjects related to my interests. I can write an essay or report, passing on information or giving reasons in support of or against a particular point of view. I can write letters highlighting the personal significance of events and experiences.</p>

Mer specifikt är färdigheterna för nivåerna A1 och A2 följande:

Nivå A1

1. LYSSNA

Eleverna kan förstå:

- När människor talar långsamt, tydligt och med pauser om viktiga ämnen relaterade till deras dagliga liv;
- Diskussioner om var ett föremål eller en person befinner sig i deras omedelbara omgivning;
- Mycket korta beskrivningar av ett föremål, rum eller hem, inklusive ord för färg, form och storlek;
- Enkla uttryck om väder, kläder och viss mat och dryck;
- Veckodagar, månader, årstider och ord för högtider;
- Tiden (hela och halva timmar);
- Grundläggande reserelaterat ordförråd för vardagsliv och semestrar;
- En enkel och kort berättelse, med eller utan visuellt stöd (sammanhängande eller avbruten text med illustrationer, video eller gester);
- Hälsningar till möten och avsked, gratulationer och frågor om välbefinnande;
- Korta frågor om sig själva, sin familj, husdjur, vänner, skola, semestrar, fritidsaktiviteter och föremål från vardagslivet, inklusive deras plats; bekanta djur och växter; tid (hela och halva timmar), veckodag, månad, årstid, väder eller en helgdag; vad de gillar och ogillar;
- Enkla förfrågningar, tack och ursäkter, samtyckande och oense;
- Korta instruktioner;
- Huvudpunkterna i ett kort muntligt utdrag ur en sång, ett telefonmeddelande eller en väderprognos.

2. LÄSNING

Eleverna kan läsa och förstå, med eller utan visuellt stöd:

- Enkla meningar om de läses långsamt flera gånger;
- Grundläggande personlig information;
- Namn på länder eller kontinenter, veckodagar, månader, årstider, väder, helgdagar, färger, former, kläder, mat, drycker, vissa kroppsdelar, vardagsföremål, transportsätt, vissa yrken, vissa växter och djur;
- Korta meningar och texter om familj, skola och semestrar;
- Enskilda ord och fraser i sånger, dikter, berättelser etc.;

- Korta meddelanden på vykort eller gratulationskort, inklusive elektroniska;
- Skyltar och korta inskriptioner i skolan eller i staden;
- Information från etiketter, affischer eller tidningar;
- Korta instruktioner;
- Korta texter om välbekanta ämnen.

3. TALANDE

Studenter kan:

- Presentera sig kortfattat, samt sin familj och sina vänner;
- Dela med bekanta uttryck vad de gör i skolan, på fritiden och sitt veckoschema;
- Prata om väder, årstiderna, semestrar och årets större högtider;
- Ge kortfattad information om vissa djur, växter, länder och kontinenter med enkla meningar;
- Ge mycket korta beskrivningar av objekt eller bilder;
- Ge korta instruktioner;
- Hälsa och presentera sig, presentera sin familj, vänner och husdjur;
- Svara på och ställa korta frågor om sig själva (namn, ålder, bostad), familj, husdjur, vänner, skola, semestrar, fritidsaktiviteter, vardagsföremål, deras plats, bekanta djur och växter, tid (hela och halva timmar), veckodag, månad, årstid, väder eller en helgdag, vad de gillar och ogillar, välbefinnande;
- Formulera enkla förfrågningar, tacka och be om ursäkt;
- Uttrycklig överenskommelse eller oenighet;
- Spela ett enkelt och kort rollspel;
- Säg att de inte förstår och be om förtydliganden när det behövs.

4. SKRIVANDE

Studenter kan:

- Skriva sitt namn och andra välbekanta egennamn korrekt;
- Skriv ett gratulationskort för en födelsedag eller större högtider;
- Slutföra sitt veckoschema;
- Fyll i ett enkelt frågeformulär;
- Skriv korta ord eller fraser med visuellt stöd;
- Skriv en kort text med enkla meningar om ett välbekant ämne.

Nivå A2

1. LYSSNA

Eleverna kan förstå:

- När människor talar långsamt och tydligt om ämnen som rör vardagslivet (t.ex. mat, kläder, hygien etc.);
- Vardagliga ord och fraser relaterade till deras omgivning – familj, hem, skola, favoritaktiviteter;
- Enkla meningar som innehåller information om grundläggande personliga behov – mat, läkare och annat;
- Noveller;
- När någon pratar om datum och tider;
- En kort text, om huvudorden och idéerna är bekanta;
- Huvudidén och nyckelpunkterna i en novell med välbekant ordförråd;
- Information från vardagliga samtal om talaren talar långsamt och tydligt;
- De viktigaste ögonblicken och detaljerna i talet kring dem om folk talar tydligt på standardbulgariska om välbekanta ämnen;
- Huvudidén och några detaljer i en kort dialog mellan vänner om vardagliga ämnen.

2. LÄSNING

Studenter kan:

- Läs och förstå enkla meddelanden och texter relaterade till personliga intressen om de innehåller vardagligt ordförråd, inklusive att känna igen nuvarande, tidigare eller framtida händelser;
- Förstå huvudidéerna och åsikterna som uttrycks enkelt i längre skrivna texter;
- Läs korta meningar med bekanta och nya ord, eventuellt med hjälp;
- Hitta bekanta ord i en bok;
- Förstå korta enkla texter med visuellt stöd (avbrutna texter med illustrationer, diagram, eller åtföljda av video, gester etc.);
- Läs noveller med hjälp av ordlistor eller bilder.

3. TALANDE

Studenter kan:

- Prata om husdjur, deras föräldrars ursprung, favoritfärger, dagliga rutiner, vad de gillar och ogillar, favoritplatser, vad de vanligtvis tittar på på TV, vad de gör hemma och framtidsplaner;
- Beskriv platser med enkla uttryck och vardagligt ordförråd, och hur man når dem – transport, avstånd, tid, föremål, människor, välbekanta djur;
- Gör korta beskrivningar av föremål (färg, storlek och form) och jämför dem (allmänna jämförelser).

4. SKRIVANDE

Studenter kan:

- Beskriv personer, välbekanta föremål eller platser med korta meningar eller givna ord;
- Skriva om vardagslivet med enkla uttryck (familj, skola, hobbyer, semestrar, högtider, preferenser, händelser, resor och personliga upplevelser);
- Skriv om hur de känner och motivera det med enkla meningar;
- Skriv bildtexter till bilder, korta instruktioner, recept, korta nyhetsinslag till skoltidningen, enkla dialoger för korta rollspel och berättelser baserade på en serie bilder;
- Använd korta meningar för att uttrycka preferenser eller vad de vill få (till jul, till födelsedag) .

2.2. Undervisning i bulgariska som andraspråk

En grundläggande princip i den föreslagna metoden för undervisning i bulgariska som andraspråk är skillnaden mellan begreppen språk och tal (språk-tal-dikotomin enligt F. de Saussure). Denna princip ligger till grund för både utvecklingen av varje lektion och den övergripande undervisningsprocessen, och följer utvecklingen tal – språk – tal. Detta innebär att:

Undervisningen fokuserar huvudsakligen på talnivån;

Undervisningen i varje lektion följer en process i tre steg.

Det första steget innebär träning och transformerande arbete med tal, där talvanor utvecklas. Det andra steget når nivån av språk och språklig kompetens, vilket innebär en förståelse av språk som ett system. Det tredje steget återgår till talnivån, men på en kvalitativt högre nivå, där vanorna som förvärvats i det första steget och kunskapen från det andra steget omvandlas till talförmåga.

Detta är en komplex, progressiv utbildningsprocess som utvecklas i flera metodologiska faser:

Presentation: En inledande text presenteras i sin helhet för att möjliggöra global förståelse. Förståelsen kontrolleras med frågor om den övergripande innebörden: Vem talar? Vad pratar de om? Var talar de? I det inledande skedet är det mer effektivt att undervisningstexter är i form av dialoger. Under upprepad lyssning ställs frågor för detaljerad förståelse av specifika informationselement.

Semantisering av ordförråd: Detta syftar på att avslöja ordens betydelse. Semantisering är en av de mest komplexa metodologiska utmaningarna. Som S. Peycheva noterar, ”semantisering av ord... ses inte som en engångshandling som bara introducerar deras betydelse... Kunskap anses formas när den blir en del av det språkliga medvetandet när den lagras i språkligt minne inom systemet av tidigare inlärdas talresurser” (Peycheva 2012: 128). Med tanke på komplexiteten i ordens semantiska aspekter föreslår vi följande modell för fullständig semantisering, bestående av tre steg för varje lexikal-semantisk variant av ordet:

1. Översättningsmetoden eller den visuella metoden används, vilket gör det möjligt för eleverna att förstå de betydelsefulla och konnotativa komponenterna i ordets betydelse på ett enkelt och effektivt sätt.
2. Definitioner används för att underlätta förståelsen av ordets betydelse och för att blockera lexikal interferens på betecknande nivå.
3. Metoden med ordkollokation används: flera ordkombinationer presenteras där ordets betydelse blir särskilt tydlig. Detta hjälper eleverna att förstå betydelsen, betonar ordets syntagmiska systemberoende kopplingar och ger en modell för användning.

Denna metod används ofta vid semantisering av verb genom presentation av frekventa verbkollokationer. Metoderna tillämpas beroende på inlärningsstadiet, där den första metoden är mest lämplig i den inledande fasen.

Transformationsutveckling: Återigen, på talnivå, behandlas texten som ett organiskt system av talmekanismer som i praktiken avslöjar sina funktionella principer. Denna fas leder eleverna till praktisk behärskning av talmekanismer innan de ger någon systematisk förklaring. Genom specifika talstimuli utför eleverna alltmer komplexa transformationer, först på individuella frasmodeller och senare på grupper av fraser som bildar mikrodialoger. På så sätt engagerar sig eleverna i talkommunikation och skapar den själva enligt grammatiska regler utan att nå sin abstrakta generalisering, och förbereder sig därmed för nästa fas.

För att transformativ utveckling ska uppnå sitt mål måste transformationer göras på ett sätt som gör att enheten uppfattas i dess lämpliga lexikala sammanhang. Till exempel, när man arbetar med paradigmet för ett verb, substantiv eller pronomen, bör det inte isoleras från hela frasen. Eleven måste transformera genom att upprepa hela frasen. Dessutom bör transformationsstimuli ges på ett sätt som hjälper eleven att uppfatta systemet.

Grammatisk generalisering: Efter transformationsfasen, där viss erfarenhet av tal, kan eleverna upptäcka grammatiska regler under lärarens vägledning. För första gången i denna fas går processen från talnivå till språknivå, dvs. språklig kompetens. Det är viktigt att notera att

grammatisk generalisering inte är belastad med grammatiska termer eller teoretisering, och reglerna presenteras schematiskt och lättillgängligt. Med andra ord innebär grammatisk generalisering att extrahera och etablera en viss grammatisk regel baserad på strukturer som tydligast illustrerar den.

Situationsutveckling: Fokus återgår till talnivån men på en högre kvalitativ nivå. Med nya stimuli och uppgifter tillämpar eleverna förvärvade talvanor och språkkunskaper i en ny typ av talkommunikation. Inledningsvis antar eleverna rollerna som karaktärerna i dialogen och imiterar talkommunikation inom vissa gränser. Allt eftersom lärandet fortskrider förändras uppgifterna – perspektiven förändras i återgivningen av dialogen, och den återberättas i olika narrativa former med personliga kommentarer, uttryck för personliga åsikter, debatter etc. I denna fas blir spontanitet i talproduktionen avgörande. Denna fas fungerar som ett verkligt kriterium för att bedöma i vilken utsträckning de talfärdigheter och språkkompetenser som förvärvats i tidigare faser har omvandlats till talförmåga. Det är i själva verket det yttersta målet för både individuella lektioner och hela inlärningsprocessen.

Allt eftersom lärandet fortskrider och eleverna inte bara får erfarenhet av tal utan även vanor att arbeta med texter, kan faserna smälta samman. Läraren kan då arbeta friare – men inte kaotiskt – över olika faser, uppnå flera mål samtidigt, spara tid och i allt högre grad styra processen mot slutmålet – kommunikativ kompetens.

De huvudsakliga språkkategorierna för varje nivå på bulgariska är följande:

Nivå A1

- Substantiv: genus, antal; pluralform; artiklar.
- Adjektiv: samordning i genus och antal med substantivet.
- Pronomen: personliga, demonstrativa och frågande pronomen.
- Numerisk form: kardinal – upp till 100; ordinal – samordning med substantiv.
- Verb:
- Presens – konjugationer
- Presens, futurum och perfektum av verbet "att vara"
- Possessiva verb – "ha" och "inte ha" och existensverb – "det finns/är"
- Imperativ – några vanliga enkla former
- Prepositioner: för rum och tid
- Berättande och frågande meningar

Nivå A2

- Substantiv:

- Undantag från reglerna för könsbestämning
- Mindre vanliga mönster för pluralbildning
- Adjektiv:
- Artiklar och jämförelser
- Pronomen:
- Personliga pronomen – korta dativformer
- Reflexiva personliga pronomen (korta former – се, си)
- Korta possessiva pronomen
- Reflexiva possessiva pronomen (korta former – си)
- Verb:
- Verbaspekt (begreppet handlingens fullständighet)
- Tempus: verbens presens, perfektum och futurum
- Sammansatta verbala predikat med modala verb som vill, kan, måste, får
- Imperativ – enkla former
- Rörelseverb med prepositioner
- Prepositioner
- Komplexa meningar – sammansatta och komposita
- Indirekt tal
- Villkorliga meningar (verkligt villkor)

De nämnda språkkunskaperna tillämpas på respektive ämnen enligt följande:

Introduktion

- Ordförråd:
- Namn på:
- Länder, nationaliteter, språk
- Skolämnen
- Grammatik:
- Presens av "сѣм" (att vara): former och ordföljd
- Vanliga verb i presens (jag kallas, studerar, talar, bor, har)
- Siffror: kardinal- och ordinalformer

- Språkmönster:
- Jag kommer från...
- Jag är ... år gammal
- Jag bor i staden/byn.../på gatan.../i lägenhetsnummer.../på ... våningen
- Jag har varit i Bulgarien i två/tre... månader
- Jag studerar i tredje/fjärde... klass
- Jag gillar att.../Jag gillar inte att...

Familj

- Ordförråd:
- Namn på:
- Släktingar
- Fysiskt utseende och egenskaper hos människor (blå ögon, kastanjebrunt hår, snäll, omtänksam, mild, lat, hårt arbetande)

- Yrken

Grammatik

- Personliga pronomen – nominativ, ackusativ och dativ
- Possessiva pronomen – korta former (t.ex. брат ми; очите му)
- Användning av artiklar (definitiv/obestämd) med substantiv och possessiva pronomen (t.ex. сестра ми/сестрите ми)
- Kön och antal substantiv – undantag (t.ex. един дядо; двама чичовци; трима братя; две деца)
- Överensstämmelse mellan adjektiv och substantiv
- Verb – presens; reflexiva verb
- Komplexa meningar

Språkmönster

- Han/hon är 11 år gammal.
- Min pappa arbetar som tekniker.
- Han är kastanjeårig, och hon är blond.
- De är smarta men lata.
- Vi älskar varandra.
- De hjälper varandra.

Ordförråd för vänlig miljö

- Personers yttre utseende och egenskaper: synonymer och antonymer
- Namn på kläder och skor
- Namn på sporter och sportutrustning
- Namn på fritidsaktiviteter

Grammatik

- "CЪM" (att vara) - presens, dåtid och framtid
- Verb från de tre konjugationerna - presens
- modala konstruktioner: (kan), (vill), (måste)
- Komplexa meningar

Språkmönster

- Han är social av naturen.
- De tränar fotboll.
- Hon vill bli läkare.
- När han är ledig lyssnar han oftast på musik.

Bostadsvokabulär

- Namn på rum i ett hus: hall, kök, vardagsrum...
- Namn på möbler i rummen: garderob, bokhylla, soffa...
- Namn på riktningar – vänster, höger
- Namn på egenskaper hos objekt och rum: modern, rymlig, glas

Grammatik

- Substantivartiklar
- Prepositioner för plats: bredvid, framför, ovanför...
- Adjektivartiklar

Språkmönster

- Lägenheten ligger nära skolan.
- Köket och vardagsrummet är sammankopplade.
- Det lilla bordet står framför soffan.
- Sängen är smal men bekväm.
- Till vänster om dörren finns TV:n.

Ordförråd i vardagen

- Veckodagar
- Dagliga aktiviteter: skola och fritidsaktiviteter
- Delar av dagen
- Mat och dryck
- Transporttyper

Grammatik

- Reflexiva och icke-reflexiva verb
- Prepositioner med rörelseverb
- Prepositioner för tid
- Ordföljd för pronomenformer

Språkmönster

- Jag vaknar oftast tidigt.
- Jag borstar tänderna.
- Jag går på bussen.
- Jag är i skolan från klockan 9 till klockan 12.
- På eftermiddagen studerar jag matte.
- Jag ringer honom runt klockan fem.

Ordförråd om igår och imorgon

- Tidsuttryck: igår, förra måndagen, nästa sommar
- Utvidga verben för aktiviteter och tillstånd
- Namn på transportmedel: flygplan, fartyg

Grammatik

- Verbaspekt
- Prepositioner med rörelseverb
- Perfektum tid av verbet

Språkmönster

- Till våren ska jag resa med fartyg på Donau.
- Nästa sommar ska jag semestra vid havet.
- Jag kände mig väldigt lycklig under hela semestern.

- Förra måndagen besökte jag en intressant utställning.

Semesterordföråd

- Klimategenskaper
- Platser för avkoppling och fritid
- Aktiviteter på fritiden

Grammatik

- Prepositioner med rörelseverb
- Verb – perfektum
- Vanliga verb – imperfekt
- Komplex sammansatt mening

Språkmönster

- Vi passerade genom små byar.
- Vi lämnade staden och efter 3 timmar anlände vi till bergen.
- Under vinterlovet åkte jag skidor.
- På utflykten såg vi många intressanta sevärdheter.
- Förra sommaren gick jag till stranden varje dag.

Nivåer B1 och B2

Huvudämnen: familj; hobbyer; aktuella händelser; personliga erfarenheter; personliga och professionella relationer; offentligt liv; kommentarer om böcker/filmer/artiklar; kritisk analys av åsikter – fördelar och nackdelar med...

Lexikal kunskap

- Substantiviserade adjektiv: Man kan inte kalla det vackra fult.
- Deverbala substantiv: lärande, utbildning, ansträngning, studier.
- Namn på känslomässiga tillstånd: spänd, besviken, upprörd över..., stolt över...
- Namn på personliga egenskaper: godhjärtad, självisk, vänlig, lyhörd, reserverad, pratsam, avundsjuk, balanserad, hetsig; distraherad.
- Uttrycka attityd: Jag litar på... / och inte "Han finns alltid där för mig"; Jag kan lita på dig mot...; Jag behandlar dig med respekt...; Jag känner dig besviken på...
- Uttrycka åsikt: Jag accepterar inte åsikten att...; jag håller med om påståendet att...; enligt min mening...; jag invänder mot idén...; påståendet låter inte trovärdigt...
- Ord och uttryck inom parentes: tvärtom, å andra sidan, faktiskt, trots allt, etc.

- Vetenskapliga termer och uttryck från journalistisk stil: synvinkel, rösträtt, misstroendevotum, korrespondera med.

Grundläggande grammatiska kunskaper

B1-nivå

1. Substantiv:

- Deverbala substantiv: För processer – som slutar på -не (t.ex. "образование" – utbildande), och för resultat – som slutar på -ние (t.ex. "образование" – utbildning).
- Förkortningar och andra akronymer (t.ex. NDK, BAS, kg).

2. Adjektiv:

- Några synonymer och antonymer.

3. Pronomen:

- Personliga pronomen (fullständiga akkusativ- och dativformer).
- Possessiva pronomen (fullständiga former) – överensstämmelse och bestämdhet.
- Generaliserande pronomen (t.ex. всякакъв – alla slag, всякъде – överallt, винаги – alltid).
- Obestämda pronomen (t.ex. някого – någon, някакъв – någon sort, някъде – någonstans, някога – någon gång).
- Relativa pronomen (för sätt – както – som, för egenskaper – какъвто – vilket som helst).
- Negativa pronomen (t.ex. никой – ingen, никого – ingen, никакъв – no kind, никъде – ingenstans, никога – aldrig).

4. Verb:

- Icke-reflexiva och reflexiva verb
  - Ömsesidigt reflexiva verb (t.ex. гледат се – de tittar på varandra, дават си – de ger till varandra).
- Verbtider: Preteritum enkla (inklusive perfektum), preteritum imperfektum, preteritum indefinit. Ordföljd i perfektum.
- Form: Aktiv och passiv form (inklusive participial och reflexiv form).
- Imperativ: Enkla och komplexa former.
- Överensstämmelse mellan verbtempoer i berättande.

5. Konjunktioner:

- Koordinerande konjunktioner i sammansatta meningar: (t.ex. или..., или... – antingen..., eller..., нито..., нито... – varken..., eller...).

- Konjunktioner i sammansatta meningar med bisatser:

- För kvantitet och grad (t.ex. колкото..., толкова... – lika mycket..., så mycket..., доколкото – så långt som).

- Av orsak (t.ex. защото – därför att, тъй като – sedan, понеже – som).

- För konsekvens (t.ex. затова – därför ето защо – det är därför).

- För undantag (t.ex. макар че – fastän, макар да – även om, въпреки че – trots att).

6. Fördubbling av objektet:

"Мария я обичат всички" – Maria är älskad av alla.

"На тях не им се вярва, ама е истина" – De tror inte på det, men det är sant.

7. Komplexa meningar med de konjunktioner och konjunktionsord som nämns ovan.

8. Indirekt tal i preteritum.

"Миналия петък работих до късно" – I fredags jobbade jag sent.

"Тя казва, че миналия петък е работила до късно" – Hon säger att hon jobbade sent i fredags.

B2-nivå

1. Pronomen:

- Obestämda pronomen som "който и да е" (vilket som helst), "какъвто и да е" (vilket som helst).

2. Siffror:

- Matematiska bråk; stora tal.

3. Verb:

- Verbets aspekt:

- "Sekundär imperfektiv aspekt" från perfektiva verb (t.ex. чета – прочета – прочитам).

- Specifika användningsområden:

"Щом си купуват нова кола, значи нямат финансови проблеми" – Ska de köra en ny bil får de inte ha ekonomiska problem (avdrag).

"Щом си купят кола, ще заминат на пътешествие" – När de väl köpt en bil åker de på en resa (sekvens).

• Tempus: Perfekt; futurum i det förflutna; futurum perfektum och futurum perfektum i det förflutna.

• Röst: Modal passiv (t.ex. "Тук не се пуши!" – Ingen rökning här!).

• Humör: Villkorligt humör.

• Uttryckssätt: Rapporterat tal.

4. Opersonliga meningar:

"Стъмни се рано" – Det blev tidigt mörkt.

"Не е лесно да се направи" – Det är inte lätt att göra.

5. Lösstående/isolerade delar: Omvandling av lösstående delar till bisatser.

6. Interpolerade ord och uttryck:

"напротив" (tvärtom), "от друга страна" (å andra sidan), "всъщност" (i själva verket), "все пак" (trots allt) och andra.

7. Vetenskaplig och journalistisk stil.

8. Fasta uttryck.

Familj

- Fullständiga former av akkusativa och dativa pronomen:

"На нея/него мога да разчитам винаги, когато се нуждая от съвет" – Jag kan alltid lita på henne/honom när jag behöver råd.

- Ömsesidigt reflexiva former:

"Всички в семейството се обичаме и си помагаме" – Alla i familjen älskar och hjälper varandra.

- Ordföljd i obestämd preteritum:

"Родителите ми са спокойни хора. Никога не съм ги чувал да се карат" – Mina föräldrar är lugna människor. Jag har aldrig hört dem bråka.

- Perfektum och futurum i det förflutna för personliga upplevelser.

Personliga och professionella relationer

- Indirekt tal:

"Той е човек, на когото нямам доверие. Например вчера ми каза, че е бил до късно на тренировки. Случайно, Случайно всъщност се е разхождал с приятели" – Han är någon jag inte litar på. Igår berättade han till exempel att han hade varit sent på träningen. Jag fick av misstag veta att han faktiskt umgicks med vänner.

A2-nivå: "Той ми каза: Бях до късно на тренировки" – Han sa till mig: Jag var sent på träningen.

Kritisk kommentar till åsikter:

Kommentar om nödvändigheten av djurparker:

- Interpolerade uttryck

"От една страна, в зоопарковете животните са защитени от враждебната природа. Inte av andra sidan, de får utvecklas fritt i sin naturliga livsmiljö. Men å andra sidan berövas de möjligheten att utvecklas fritt i sin naturliga livsmiljö."

Komplexa meningar:

- Sammansatta meningar

"Макар че условията в зоопарковете са goda, de kan inte ersätta den naturliga miljön. Även om de naturliga förhållandena i djurparker inte kan ersätta den naturliga miljön."

En grundläggande princip i undervisningen av språkkategorier är att de introduceras gradvis i delar. Detta gäller både språkets morfologi och syntax.

Till exempel är en viktig morfologisk kategori på A1-nivå substantivens genus. På denna nivå introduceras eleverna endast till substantiv vars genus bestäms av deras ändelser, närmare bestämt:

- Om ordet slutar på -a eller -я är det feminint (t.ex. "майка" – mor, "маса" – bord, "къща" – hus, "стая" – rum, "чиния" – tallrik).

- Om ändelsen är -o eller -e är substantivet neutrum (t.ex. "легло" – säng, "бюро" – skrivbord, "кафе" – kaffe).

- Om ändelsen är en konsonant är substantivet maskulint (t.ex. "стол" – stol, "ученик" – student, "сандвич" – smörgås).

På A2-nivå utökas ämnet genom att införa undantag från könsregeln, såsom:

- Ordet "баща" (far) slutar på -a men är maskulint, inte feminint.

- Orden "дядо" (farfar) och "чичо" (farbror) slutar på -o, men de är maskulina, inte neutrum.

- Orden "пролет" (vår) och "есен" (höst) slutar på en konsonant men är feminina, inte maskulina.

På liknande sätt introduceras talkategorin i substantiv del för del. På A1-nivå studerar eleverna substantiv som följer de grundläggande reglerna för pluralbildning, nämligen:

- Feminina substantiv i plural har ändelsen -и.
- Neutrum substantiv med ändelsen -о ändras till -а i plural, och de med -е та -та (t.ex. "легло" – "легла" (sängar), "кафе" – "кафета" (kaffe-kaffe)).
- Singularsubstantiv med en stavelse tar ändelsen -ове i plural, medan substantiv med flera stavelser tar -и (t.ex. "стол" – "столове" (stolstolar), "молив" – "моливи" (penngor)).

På A2-nivå utökar eleverna sina kunskaper genom att lära sig pluralformer som inte följer grundregeln, såsom:

- Substantivet "дете" (barn) är neutrum med ändelsen -е, men dess pluralform är "деца" (barn) snarare än -та.

Eleverna utforskar också skillnaderna mellan pluralformer och räkneformer för maskulina substantiv, till exempel:

- "един стол" – "много столове" (många stolar) – "два/три/четири стола" (två/tre/fyra stolar).
- "един телевизор" – "много телевизори" (många TV-apparater) – "два/три/четири телевизора" (två/tre/fyra TV-apparater).

Dessutom introduceras eleverna på A2-nivå till skillnaden mellan räkneformen för maskulina substantiv som hänvisar till objekt och de som hänvisar till personer, till exempel:

- "един лев" – "два лева" (en lev- två leva – valuta).
- "един студент" – "двама студенти" (en student - två elever).

Samma differentiering gäller för undervisning i personliga pronomen.

På A1-nivå lär sig eleverna de grundläggande formerna av personliga pronomen: аз (jag), ти (du), той (han), тя (hon), то (det), ние (vi), вие (ni, plural), те (de). Dessa används i meningar för att introducera eleven eller andra personer, till exempel:

"Аз съм чужденец. Сега уча български език с Ана. Тя е от Гърция. Ние сме приятели. Уандися. Те са от Германия."

(Jag är utlänning. Jag lär mig för närvarande bulgariska med Ana. Hon är från Grekland. Vi är vänner. Vi studerar tillsammans med Maria och Hans. De är från Tyskland.)

På A2-nivå introduceras eleverna till och övar på de korta ackusativformerna av pronomen:

- För första person singular: ме (mig).

- För andra person singular: те (du).
- För tredje person singular: го (honom/den).
- För första person plural: ни (us).
- För andra person plural: ви (du).
- För tredje person plural: ги (dem).

Till exempel: "Това е Силвия. Познаваш ли я?" (Det här är Sylvia. Känner du henne?)

"Харесвам Иван. Ти харесваш ли го?" (Jag gillar Ivan. Gillar du honom?)

"Az те уважавам и ти ме уважаваш." (Jag respekterar dig, och du respekterar mig.)

En liknande partitiv metod tillämpas på undervisning och inläring av syntaktiska kategorier. Till exempel, på A1-nivå förväntas studenterna kunna komponera huvudsakligen enkla meningar. Vid slutet av kursen utvecklar de förmågan att konstruera sammansatta meningar med hjälp av konjunktionerna "и" (och), "но" (men) och "а" (medan/och), till exempel:

"Az говоря български език." (Jag talar bulgariska.)

"Az живея в България и говоря български." (Jag bor i Bulgarien och jag talar bulgariska.)

"Az говоря български, а ти говориш английски." (Jag talar bulgariska och du talar engelska.)

På A2-nivå studerar eleverna några komplexa meningar med konjunktioner som "който" (vem/vilken), "когато" (när) och "където" (var), till exempel:

"Познавам мъжа, който говори английски." (Jag känner mannen som talar engelska.)

"Познавам детето, което играе в парка." (Jag känner barnet som leker i parken.)

"Познавам децата, които играят в парка." (Jag känner barnen som leker i parken.)

En liknande princip tillämpas vid inläring av personliga pronomen. På A2-nivå lär sig eleverna kortformerna av ackusativ- och dativpronomen, såsom:

"Познавам я много добре." (Jag känner henne mycket väl.)

"Ne го харесвам." (Jag gillar honom inte.)

"Майка ти винаги ми дава добри съвети." (Din mamma ger mig alltid goda råd.)

"Може би не ти казват истината." (Kanske de inte berättar sanningen för dig.)

Det bulgariska pronomensystemet inkluderar dock även fullständiga/långa former av ackusativ- och dativpronomen (t.ex. мене, тебе, него, нея, нас, вас, тях). Dessa former studeras på B2-nivå. Det är välkänt att dessa former främst används när man gör jämförelser

mellan två objekt, till exempel i diskussioner om personer, händelser eller företeelser. Att behärska dessa former är en av de viktigaste färdigheterna för B1- och B2-nivåerna. Därför måste eleverna vara skickliga på att använda fullständiga pronomen. Till exempel, när man kommenterar yrkesverksamhet är det nödvändigt att använda fraser som:

"När det inte går att göra det och det kommer att göra det för att jag ska kunna göra det, jag kommer inte att gå i ekonomin. качествата ѝ."

(Jag känner honom väl och kan intyga hans professionalism, men jag känner henne inte lika bra, så jag har ingen åsikt om hennes egenskaper.)

Denna mening innehåller också ett av de specifika dragen i det bulgariska språket, nämligen dubbleringen av pronomen i fullständig och kort form.

I denna mening är en grundläggande uppgift i andraspråksinläring att betona språkets specifika egenskaper, som avsevärt skiljer det från andra språk.

Det moderna bulgariska språket – både i sin litterära form och dialekter – har en mycket distinkt morfologisk struktur som har utvecklats under århundraden av sin utveckling.

1. Till skillnad från alla andra slaviska språk erkänner modern bulgariska inte kasus som en grammatisk kategori.

2. Dessutom, till skillnad från andra slaviska språk, har bulgariska utvecklat en ny kategori – bestämdhet. Bland slaviska språk är det endast bulgariska som använder artikeln för substantiv.

3. Jämförelsen av adjektiv och adverb görs analytiskt med hjälp av partiklar.

4. Det finns en särskild räkneform för maskulina substantiv.

5. Det viktigaste kännetecknet för det bulgariska verbsystemet är förekomsten av ett rikt system av återberättande verbformer, som uttrycker att talaren inte var vittne till handlingen utan rapporterar den baserat på någon annans ord.

En annan uppsättning former uttrycker handlingar som antagits ur ett aktuellt perspektiv. Bulgariskan har också ett exceptionellt rikt system av verbtempusar, ööverträffat av något annat slaviskt språk.

Dessa unika drag i den bulgariska morfologin har uppmärksammats av både slaviska lingvister och allmänna språkspecialister. Detta är en av anledningarna till att bulgariska, som efterträdare till fornkyrkoslaviskan, studeras vid ett hundratal utländska universitet. Under sin årtusenden långa utveckling – från fornbulgariska under Kyrillos och Methodius tid och deras lärjungar – har bulgariskan övergått från syntetiska till analytiska strukturer. Analytiska former och konstruktioner dominerar nu, och prepositioners och partiklars roll har ökat.

Det är välkänt att fornbulgariskan hade sex kasusformer för substantiv i både singular och plural, tillsammans med en dualisform som också hade kasusskillnader. I modern bulgarisk

finns endast rester av detta kasussystem kvar, där kasus som morfologisk kategori har försvunnit. Andra slaviska språk – östslaviska, västslaviska och sydslaviska – har behållit kasussystemet som dokumenterades i fornbulgariskan, medan modern litterär bulgarisk helt saknar kasussystem.

Inom verbområdet har moderna bulgariska inte bara bevarat den gamla bulgariska verbsystemets rikedom utan också utvecklat nya kategorier. Det finns en tydlig tendens mot analytiska former, med många nya komplexa verbformer som uppstår. Emellertid har även enkla former bevarats, med undantag för infinitiver och vissa particip, som har försvunnit. Bulgariskan är unik bland de slaviska språken genom att den inte har en infinitiv, som har ersatts av en komplex form – ett konjugerat verb i presens åtföljt av partikeln да. Till exempel blir ryska хочу говорить (jag vill tala) till искам да говоря på bulgariska.

Det bulgariska verbsystemet är rikt på tempus och modes, med nio verbtempus, av vilka några har variantformer. Till skillnad från många slaviska språk har bulgariska bevarat skillnaden mellan "aorist" och imperfektum (preteritum enkla och preteritum kontinuerliga): пях och пеех (jag sjöng), мислих och мислех (jag trodde), четох och четях (jag läste). Dessutom förblir skillnaden mellan perfektiva och imperfektiva verb intakt, liksom i andra slaviska språk. Till exempel har bulgariska en förfluten tid av den perfektiva aspekten (t.ex. Той изпя една песен – Han sjöng en sång), förfluten tid av den perfektiva aspekten (t.ex. han skulle sitta ner), förflutna tid av imperfektiva aspekten (t.ex. Той изпиваше песента си – Han sjöng sin sång), och förflutit enkel tid av imperfektiva aspekten (t.ex. Той пееше няколко пъти – Han sjöng flera gånger).

Bulgariskan skiljer också mellan aktionella och resultativa tempus, vilket betyder huruvida handlingen eller dess resultat är relaterat till det relevanta orienteringsögonblicket (av vilket det finns fyra).

Inom området stämningar har bulgariskan utvecklat många nya verbformer. Konditionalisformer har uppstått som uttrycker både beredskap och avsikt att utföra en handling, såsom ядвам, отиввам ("Jag skulle gå, jag är redo att gå").

Det mest betydelsefulla morfologiska draget hos det bulgariska verbet är kategorin renarrativitet – ett utomordentligt rikt system av komplexa verbformer som används för att uttrycka att talaren, utan att ha bevittnat handlingen, rapporterar den baserat på någon annans berättelse. Dessa renarrativa former förmedlar olika nyanser, inklusive "dubbel-renarrativa" former. I en typisk berättelse om tidigare händelser indikerar verbformerna alltid om talaren var ett vittne till händelserna eller inte. Till exempel kan vi säga Иван скочи в трамвая в последния момент, вратата го притисна и той без малко щеше да падне (Ivan hoppade på spårvagnen i sista stund, dörren tryckte på honom, och han höll nästan på att ramla) bara om vi var där och såg händelserna utspela sig, medvetna om faran som Ivan mötte. Verbformen притисна (tryckte) förmedlar inte bara att spårvagnsdörren tryckte på Ivan utan indikerar också att talaren bevittnade händelsen. Om vi inte vore vittnen, men ändå använde preteritum i indikativ form, skulle vi inte tala sanning, även om händelserna verkligen inträffade, eftersom

användningen av den tempus antyder ett personligt vittnesbörd. Om någon annan berättade för oss om händelsen måste vi använda de speciella återberättande verbformerna: Иван скочил в трамвая, вратата го притиснала и той без малко щял да падне (Ivan hoppade förmodligen på spårvagnen, dörren tryckte på honom, och han höll nästan på att ramla). Användningen av återberättande former antyder "Jag var inte där, men någon berättade för mig".

När vi inte har bevittnat en händelse och ingen har berättat om den för oss, kan vi rapportera den baserat på våra egna antaganden eller resonemang utifrån aktuella bevis. I det här fallet skulle meningen vara: Иван е скочил в трамвая в последния момент, вратата го е притиснала... (Ivan måste ha hoppat på spårvagnen i sista stund, dörren måste ha tryckt på honom). Verbformen е скочил antyder "Jag var inte där, men jag antar (eller är säker på) att det här är vad som hände." Den presumptiva betydelsen på bulgariska kan också uttryckas med partikeln ще, som i Иван ще е скочил в последния момент... (Ivan måste ha hoppat i sista stund).

Dessa särdrag i det bulgariska språket är mycket viktiga och kräver separat granskning.

Den morfologiska strukturen i modern litterär bulgarisk språkbruk kännetecknas av två huvuddrag: förenklingen av substantivsystemet (med förlust av kasus) och rikedom av verbformer och deras relaterade grammatiska betydelse. Medan det bulgariska substantivet bara har ett fåtal former (trots introduktionen av artiklar), har varje bulgariskt verb hundratals former – enkla och komplexa, personliga och opersonliga.

2.3. Undervisning i tyska som andraspråk

I Österrike integreras grammatik- och ordförrådsundervisning i meningsfulla aktiviteter som stöder kommunikativ kompetens. Så här hanteras varje komponent:

- Grammatik:
  - o Implicit och explicit undervisning: Österrikiska lärare blandar explicit grammatikundervisning (genom fokuserade övningar och förklaringar) med implicit lärande (genom kontextbaserad användning). Till exempel kan grammatikämnen som verbkonjugation eller meningsbyggnad först introduceras explicit, men förstärks sedan genom muntliga och skriftliga aktiviteter där eleverna använder dessa strukturer i sitt sammanhang.
  - o Grammatik i kontext: Istället för isolerade övningar lärs grammatik ut i samband med praktisk kommunikation. Till exempel övar eleverna dåtid när de pratar om personliga erfarenheter eller framtid när de diskuterar planer. Grammatiklektioner är utformade för att stödja specifika kommunikativa mål, vilket gör grammatiken mer tillgänglig och relevant.
  - o Felkorrigerig i kommunikativa sammanhang: I uppgiftsbaserade aktiviteter görs felkorrigerig vanligtvis på ett sätt som inte stör kommunikationen. Lärare fokuserar på fel som hindrar förståelsen eller upprepas ofta, vilket gör det möjligt för eleverna att själva

korrigerar i verkliga samtal. Denna metod uppmuntrar flyt samtidigt som den gradvis förbättrar noggrannheten över tid.

- Ordförråd:
  - o Tematiska ordförrådsenheter: Ordförrådet är organiserat kring teman och hjälper eleverna att lära sig ord och fraser som är direkt tillämpliga på vardagliga interaktioner. Varje tematisk enhet (t.ex. shopping, hälsa, arbete) innehåller ordförråd som är relevant för sammanhanget, ofta åtföljt av verklighetsbaserade material som menyer, kartor eller blanketter.
  - o Användning av autentiskt material: Österriskiska språklektioner använder ofta autentiskt material, såsom tidningar, videor och inlägg på sociala medier, för att ge eleverna tillgång till ordförråd i naturliga sammanhang. För avancerade elever introduceras österrisk dialekt och idiomatiska uttryck för att hjälpa dem att navigera i regionala språkvariationer.
  - o Repetition och återanvändning: Nytt ordförråd upprepas och återanvänds i olika lektioner för att förstärka lagringsförmågan. Eleverna kan till exempel stöta på ord i olika sammanhang (lyssning, tal, läsning, skrivning) och återvända till dem i senare enheter, vilket bygger upp förtrogenhet och fördjupar förståelsen.
- Kombinerad grammatik- och ordförrådsövning:
  - o Dialoger och rollspel: Grammatik och ordförråd förstärks genom rollspel och dialoger som återspeglar verkliga interaktioner, såsom att beställa mat, boka möten eller diskutera hobbyer. Dessa aktiviteter gör det möjligt för eleverna att tillämpa nytt ordförråd och grammatiska strukturer i meningsfulla utbyten.
  - o Interaktiva och digitala verktyg: Digitala resurser som språkappar, multimediaövningar och onlinequiz ger ytterligare övning i ordförråd och grammatik. Dessa verktyg erbjuder omedelbar feedback och interaktiva alternativ, vilket engagerar eleverna och ger varierad exponering för språkformer.
- Fokus på produktiva och receptiva färdigheter: Ordförråd och grammatik lärs ut både produktiva färdigheter (talande och skriftligt) och receptiva färdigheter (lyssning och läsning), vilket säkerställer att eleverna kan förstå och använda språket i olika sammanhang. Lyssningsövningar med varierande accenter eller dialekter förbereder till exempel eleverna för den språkliga mångfald de kan stöta på i Österrike.

Stegen av språkinlärning

I Österrike är språkinlärning i den nationella läroplanen strukturerad på ett sätt som överensstämmer med nivåerna i den gemensamma europeiska referensramen (CEFR) och följer en progressiv, koncentrisk inlärningsmodell. Denna metod säkerställer att eleverna bygger vidare på tidigare kunskaper i strukturerade steg, med fokus på gradvis ökande komplexitet i syntax, ordförråd och situationsanpassad språkanvändning. Så här är läroplanen organiserad för att stödja progressiv språkinlärning:

Strukturerade stadier av språkinlärning

- Grundläggande stadier (A1 till A2): De inledande stadierna av språkinlärning fokuserar på grundläggande syntax och ordförråd, med betoning på segmenterad och situationsanpassad inlärning för praktisk, vardaglig användning. I A1- och A2-stadierna lär sig eleverna viktiga meningsstrukturer (t.ex. subjekt-verb-objekt), grundläggande verbkonjugationer och vanliga fraser för hälsningar, introduktioner och dagliga aktiviteter. Ordförråd och syntax är segmenterade i viktiga kategorier (t.ex. siffror, färger, familj, mat) som är direkt tillämpliga på rutinmässiga interaktioner.
- Mellanstadier (B1): På B1-nivå börjar eleverna engagera sig i mer komplexa strukturer, inklusive varierande meningstyper (t.ex. frågor, kommandon) och enkla sammansatta meningar. Ordförrådet utökas till att omfatta mer nyanserade ämnen, såsom hobbies, resor och personliga åsikter. Detta stadium betonar funktionellt och situationsanpassat lärande, där eleverna övar språkfärdigheter genom praktiska scenarier, såsom att boka boende eller beskriva tidigare erfarenheter. Grammatik lärs ut på ett kontextualiserat sätt för att säkerställa att eleverna förstår hur man använder nya strukturer i verkliga interaktioner.
- Avancerade stadier (B2): Vid B2-nivån förväntas eleverna använda mer sofistikerat språk, inklusive avancerade syntaktiska strukturer (t.ex. relativa bisatser, passiv form) och komplexa meningar. Ordförrådet breddas ytterligare och omfattar professionella och abstrakta ämnen, som att uttrycka åsikter om samhällsfrågor eller diskutera arbetsplatsscenarier. I detta skede fokuserar språkinlärningen på kritiskt och nyanserat uttryck, vilket gör det möjligt för eleverna att delta i diskussioner, debatter och professionella utbyten. Tonvikt läggs på att behärska både syntax och kulturella nyanser, eftersom eleverna ofta förbereder sig för integration i professionella eller akademiska miljöer.

Progressiv, koncentrisk inlärningsmodell

Österrikes läroplan använder en koncentrisk inlärningsmodell, där språkkunskaper ses över och utvecklas i varje steg, vilket säkerställer kumulativ och sammanhängande utveckling. Denna metod är integrerad i alla utbildningsnivåer och stöds av följande metoder:

- Upprepning och återanvändning av nyckelstrukturer: Ordförråd, grammatik och samtalsmönster introduceras gradvis och återbesöks över tid, med ökande komplexitet. Till exempel, medan grundläggande ordförråd om "familj" kan introduceras i A1 med enkla fraser, blir det mer nyanserat i B1 med åsiktsuttryck eller beskrivningar av relationer. Vid B2 kan eleverna diskutera familjeroller eller samhällsliga perspektiv på familjelivet. Detta kumulativa lärande stärker minnet och förståelsen, förstärker tidigare kunskaper och adderar lager av komplexitet.
- Färdighetsintegration mellan receptiva och produktiva modaliteter: Språkinlärning är strukturerad för att utveckla både receptiva (lyssning, läsning) och produktiva (talande, skrivning) färdigheter parallellt. Till exempel kombineras lyssningsövningar med talaktiviteter, där eleverna först förstår en struktur och sedan aktivt använder den. Denna metod främjar en väl avrundad kompetens och förstärker språkinlärning, eftersom eleverna konsekvent tillämpar nya strukturer inom olika modaliteter.

- Gradvis introduktion av komplexa strukturer: Grammatikundervisningen är noggrant uppbyggd för att successivt introducera mer komplexa syntaktiska strukturer. Till exempel lär sig eleverna först enkel presens och subjekt-verb-överensstämmelse i enkla meningar på A1. Vid A2 utforskar de fler tempus, och på B1 övar de på sammansatta och komplexa meningar. Denna gradvisa uppbyggnad säkerställer att eleverna helt förstår grundläggande grammatik innan de går vidare till avancerade former.

- Tematiska och situationsanpassade sammanhang: Språkinläringen är tematiskt organiserad, där varje nivå utvidgas till praktiska sammanhang (t.ex. shopping, arbete, resor). Denna situationsanpassade metod gör det möjligt för eleverna att tillämpa språket i verkliga scenarier successivt, vilket gör varje nytt steg direkt relevant för vardagen. Genom att koppla språkinläring till realistiska sammanhang förstärker läroplanen ordförråd och syntaxanvändning på ett meningsfullt sätt, vilket hjälper eleverna att gå från grundläggande interaktioner till mer nyanserade samtal och professionella utbyten.

- Kontinuerlig formativ bedömning och feedback: Österrikiska språkprogram använder regelbundna formativa bedömningar, såsom frågesporter, muntliga prov och projektbaserade utvärderingar, som ger feedback på elevernas framsteg och identifierar förbättringsområden. Denna konsekventa feedbackslinga hjälper till att säkerställa att eleverna bygger på en solid grund och gör justeringar vid behov för att stödja koncentriskt lärande. Summativa bedömningar i slutet av varje nivå (såsom ÖSD-prov) validerar elevernas framsteg och beredskap att gå vidare till nästa steg.

Säkerställa koncentrisk kompetensutveckling över tid

För att upprätthålla en stadig utveckling av språkkunskaper använder det österrikiska utbildningssystemet en rad strategier:

- Differentierade läroplaner: För elever med olika utgångspunkter eller behov möjliggör differentierade läroplaner en mer individualiserad takt, särskilt i klassrum med flera nivåer. Detta säkerställer att alla elever får stöd i sin språkresa och att de återupplever och förstärker grundläggande färdigheter vid behov.

- Integrering av kulturell kompetens: Allt eftersom eleverna utvecklas integrerar läroplanen i allt högre grad sociokulturell kunskap, vilket hjälper dem att anpassa sitt språkbruk till österrikiska sociala normer och kommunikationsstilar. Vid B2-stadiet förväntas eleverna inte bara förstå språket utan också visa kulturell kompetens i samtal och formella interaktioner.

- Projektbaserat och uppgiftsorienterat lärande: På avancerade stadier innehåller språklektioner mer projektbaserade aktiviteter, som presentationer, debatter eller gruppprojekt. Dessa projekt kräver att eleverna syntetiserar språkfärdigheter, inklusive ordförråd, grammatik och sociokulturell medvetenhet, till sammanhängande, funktionell kommunikation. Denna metod förstärker tidigare förvärvad kunskap och bygger upp självförtroendet för att använda språket i verkliga tillämpningar.

Integrering av språkkunskaper

I Österrike integrerar läroplanen för andraspråk de fyra viktigaste språkfärdigheterna – lyssna, tala, läsa och skriva – i en balanserad och sammanvävd strategi för att utveckla omfattande kommunikativ kompetens. Läroplanen följer CEFR-riktlinjerna och säkerställer att varje färdighet utvecklas successivt och i sammanhang som återspeglar verklig språkanvändning.

Integrering av lyssnings-, tal-, läs- och skrivfärdigheter

- Lyssna och tala som grundläggande färdigheter:
  - o På nybörjarnivåerna (A1 och A2) prioriteras lyssnande och talande för att hjälpa eleverna att utveckla grundläggande kommunikationsfärdigheter. Lektionerna innehåller korta dialoger, rollspel och lyssningsövningar inriktade på vardagliga interaktioner, såsom hälsningar, presentationer och grundläggande förfrågningar.
  - o Lyssningsaktiviteter utsätter eleverna för olika hastigheter och intonationer, vilket förbereder dem för verkliga samtal, medan talövningar gör det möjligt för eleverna att öva uttal, intonation och grundläggande samtalsflöde.
  - o På mellan- och avancerade nivåer (B1 och B2) utvecklas lyssnings- och talförmågan genom mer komplexa uppgifter, såsom att diskutera åsikter, genomföra intervjuer eller hålla presentationer. Gruppdiskussioner och debatter introduceras på högre nivåer, vilket uppmuntrar eleverna att delta i spontana, längre samtal.
- Läsförståelse och ordförrådsutveckling:
  - o Läsning introduceras tidigt, med början i enkla texter som korta artiklar, dialoger eller bilder med namn. Dessa texter hjälper eleverna att bygga upp ett ordförråd i ett sammanhang, som ofta är tematiskt organiserat (t.ex. familj, arbete, shopping).
  - o Allt eftersom eleverna gör framsteg stöter de på mer komplext och varierat läsmaterial, inklusive nyhetsartiklar, noveller och, i avancerade skeden, autentiskt material som jobbbannonser, officiella blanketter eller litterära utdrag.
  - o Läsuppgifter är utformade för att förstärka ordförråd och grammatik som lärs in i klassrummet, vilket gör att eleverna kan se dessa element tillämpas i verkliga sammanhang. Förståelseövningar, som att sammanfatta eller besvara frågor, används för att säkerställa förståelse och stödja ordförrådsbevarande.
- Skrivfärdigheter för funktionellt och kreativt uttryck:

Skrivandet börjar med enkel meningsbyggnad och korta texter, såsom att fylla i blanketter, skriva vykort eller utarbeta korta personliga presentationer. Dessa övningar bygger upp självförtroendet i grundläggande skriftlig kommunikation.

  - o På högre färdighetsnivåer arbetar eleverna med mer strukturerade skrivuppgifter, såsom att skriva e-postmeddelanden, formella brev, uppsatser och rapporter. Dessa uppgifter hjälper eleverna att tillämpa grammatiska strukturer på ett strukturerat sätt medan de utforskar olika texttyper.

Skrivuppgifter stöder också ordförrådsutveckling och grammatisk noggrannhet, eftersom eleverna måste välja lämpliga ord och strukturer för att kommunicera tydligt och effektivt.

Metoder för att integrera alla fyra färdigheterna i läroplanen

- Uppgiftsbaserat lärande: Den österrikiska läroplanen betonar uppgiftsbaserat lärande, där eleverna arbetar med praktiska aktiviteter som kräver att alla fyra språkfärdigheter används. Till exempel kan eleverna planera ett evenemang tillsammans, vilket kräver att de diskuterar (talar), lyssnar på instruktioner eller gruppmedlemmar (lyssnar), undersöker ämnet (läser) och skriver inbjudningar eller rapporter (skriver). Uppgiftsbaserade aktiviteter gör att färdigheterna känns ömsesidigt beroende, precis som i verkliga situationer.
- Innehålls- och språkintegrerat lärande (CLIL): CLIL används ofta i österrikiska språkprogram, särskilt inom yrkesutbildning och gymnasieutbildning, där språkinläring integreras med annat ämnesinnehåll. Till exempel kan en geografielektion hållas på tyska för engelsktalande elever, vilket uppmuntrar dem att läsa kartor, lyssna på instruktioner, diskutera resultat och skriva sammanfattningar. CLIL ger naturliga möjligheter till kompetensintegration och främjar kontextuellt språkinläring.
- Rollspel och simulerade situationer: Rollspel används för att simulera verkliga interaktioner, som att boka hotell eller hantera ett arbetsscenario. I dessa aktiviteter lyssnar eleverna på instruktioner, talar under rollspelet, läser rollkort och skriver ibland uppföljningsanteckningar eller rapporter. Denna metod stöder både spontan språkanvändning och strukturerat lärande och integrerar alla fyra färdigheter i en enda aktivitet.
- Projektbaserat lärande: På mer avancerade nivåer engagerar sig eleverna ofta i projekt som sträcker sig över flera lektioner, till exempel att skapa en grupppresentation eller organisera ett klassevenemang. Dessa projekt kräver att eleverna undersöker (läser), planerar (skriver), samarbetar och presenterar (talar) och granskar feedback eller resultat (lyssnar). Denna metod förstärker språkfärdigheter i ett meningsfullt, verkligt sammanhang, samtidigt som den främjar kritiskt tänkande och samarbete.

Progressiv kompetensutveckling och utvärdering

- Lyssnings- och talbedömningar: Muntliga prov, interaktiva övningar och presentationer används för att utvärdera tal- och lyssningsförmåga. I vissa fall deltar studenterna i samtal eller svarar på ljudinspelningar och härmar verkliga lyssnings- och talsituationer.
- Läs- och skrivutvärderingar: Läsförståelseprov och skriftliga uppgifter bedömer elevernas förståelse av texter och deras förmåga att uttrycka sig skriftligt. Uppgifter som att sammanfatta artiklar eller skriva uppsatser gör det möjligt för lärare att utvärdera elevernas behärskning av ordförråd, syntax och textstruktur.
- Integrerade färdighetsaktiviteter i prov: Standardiserade bedömningar som Österreichisches Sprachdiplom Deutsch (ÖSD) testar alla fyra färdigheterna i kombination, i linje med CEFR-ramverket. Dessa prov bedömer lyssnande, läsning, tal och skrivning i

sammanhang som speglar verkliga situationer, vilket säkerställer att eleverna har uppnått funktionell kompetens inom alla färdighetsområden.

Nationella språkspecifikationer

Tyska, som Österrikes nationalspråk, uppvisar flera språkliga särdrag som kan innebära utmaningar för andraspråksinlärare. Dessa utmaningar härrör ofta från dess komplexa grammatik, unika uttalsregler och särskilda syntaktiska strukturer. Vissa särdrag, såsom dess genusstruktur, kasusstruktur och omfattande verbkonjugation, skiljer sig avsevärt från andra språk, vilket kräver riktade undervisningsmetoder. Här är en sammanfattning av de viktigaste språkliga särdragen och unika utmaningarna i tyska:

Viktiga språkliga egenskaper och utmaningar för elever

- Grammatik:
  - o Kasus: Tyskan har fyra grammatiska kasus – nominativ, ackusativ, dativ och genitiv – som dikterar formen av substantiv, pronomen och artiklar baserat på deras syntaktiska roll i meningen. Varje kasus påverkar ordändelser, och elever tycker ofta att det är svårt att tillämpa rätt kasus, särskilt när de ändras baserat på prepositioner eller meningsbyggnad. Undervisningen fokuserar starkt på att förstå funktionen hos varje kasus och att känna igen kasusmönster.
  - o Genussystemet: Tyska substantiv kategoriseras i tre genus: maskulinum, femininum och neutrum, vart och ett med motsvarande artiklar (der, die, das). Till skillnad från språk med två genus eller inga alls kräver det tyska genusystemet att eleverna memorerar genuset för varje substantiv, eftersom det inte alltid följer intuitiva mönster. Denna funktion kräver specifika undervisningstekniker, såsom mnemoniska grepp och övning med genusspecifika artiklar.
- Syntax:
  - o Ordföljd: Tysk syntax följer en flexibel ordföljd, särskilt i bisatser, där verbet placeras i slutet av meningen. Dessutom, i huvudsatser, är verbet vanligtvis i andra position, vilket är till skillnad från engelska eller romanska språk. Inlärare kan ha svårt att anpassa sig till denna struktur, och övning betonar ofta övningar i meningsomordning och identifiering av viktiga syntaktiska mönster.
  - o Separerbara verb: Tyskan inkluderar verb med separerbara prefix, där prefixet lossnar från rot verbet i vissa tempus eller meningsbyggnader. Till exempel separerar ”anrufen” (att kalla) i meningen ”Ich rufe dich an” (jag ringer dig). Denna separation kan vara förvirrande, särskilt för elever som är vana vid verbformer som förblir oförändrade i meningar. Undervisningsstrategierna inkluderar övning med vanliga separerbara verb och övningar inriktade på att känna igen och tillämpa separerbara prefix korrekt.
- Uttal:

- o Vokallängd och omljud: Tyska har både korta och långa vokaler, såväl som omljud (ä, ö, ü), vilka ändrar vokalljudet och ofta ordets betydelse. Elever kan ha svårt att uttala och skilja dessa ljud åt, särskilt om deras modersmål saknar liknande distinktioner. Övningar inkluderar ofta övning i auditiv diskriminering och uttal med fokus på omljudade vokaler och att bemästra skillnaden mellan korta och långa vokaler.

- o Konsonantkluster: Tyska innehåller konsonantkluster (t.ex. "sch", "tsch", "pf") som kan vara svåra att uttala, särskilt för inlärare från språk utan liknande kluster. Detta kan påverka både uttal och förståelse. Uttalsövningar och gradvis introduktion av utmanande kluster hjälper inlärarna att anpassa sig till dessa ljud.

Unika språkliga särdrag som kräver specifikt undervisningsfokus

- Artiklar och jämställdhetsavtal:

- o Tyskan har ett genusystem som sträcker sig bortom substantiv och kräver överensstämmelse i artiklar och adjektiv, vilka tar olika former baserat på kasus (nominativ, ackusativ, dativ, genitiv) och genus (maskulint, feminint, neutrum). Detta skiljer sig avsevärt från språk med fasta artikelformer eller de utan könsbestämda substantiv, vilket gör det till ett centralt fokusområde i undervisningen. Undervisningsstrategier involverar ofta repetition, visuella hjälpmedel och övningsmeningar för att förstärka mönster för överensstämmelse mellan kön.

- Verbkonjugation och tempusstruktur:

- o Tyska verb konjugerar baserat på person och tal, med flera former för varje tempus och ytterligare distinktioner för formella och informella former. Till exempel finns det två former av "du" (formell Sie och informell du), med motsvarande verbformer. Tyska använder också modala verb (t.ex. können, müssen, sollen), vilka kräver specifika placeringsregler i meningar och introducerar ett lager av komplexitet i ordföljden. Lektioner involverar ofta strukturerad övning med konjugationstabeller, kontextualiserade exempel och övningar med modala verb för att bygga upp förtrogenhet.

- Sammansatta substantiv:

- o Tyska är känt för sina sammansatta substantiv, där flera ord kombineras för att bilda längre, ofta beskrivande substantiv (t.ex. Krankenhaus – sjukhus, bokstavligen "sjukhus"). Dessa ord kan vara skrämmande för elever eftersom de kräver att de bryts ner i individuella komponenter för att förstå betydelsen. Att lära ut sammansatta substantiv innebär strategier som ordupplösningsovningar och att identifiera rotbetydelse för att hjälpa eleverna att dechiffrera och komma ihåg komplexa ord.

- Reflexiva pronomen och verb:

- o Tyska använder reflexiva verb med specifika pronomen (t.ex. sich freuen – att vara glad, sich erinnern – att komma ihåg). Eleverna behöver förstå när man ska använda reflexiva pronomen och hur de påverkar meningsbyggnaden, vilket kan vara särskilt utmanande

för talare av språk utan reflexiva konstruktioner. Övningar innebär ofta att öva reflexiva verb i sitt sammanhang och förstå den syntaktiska placeringen av reflexiva pronomen i meningar.

- Konjunktiv (Konjunktiv):

- o Tyskan har en konjunktiv (Konjunktiv) som används för hypotetiska eller artiga uttryck, såväl som indirekt tal. Konjunktiv I och II har specifika konjugationer och former, som skiljer sig från de som används i indikativa uttalanden. Denna konjunktiv är ofta utmanande eftersom den kräver behärskning av konjugationer och en förståelse för när hypotetiska eller indirekta uttryck är lämpliga. Övning med vanliga fraser, dialoger och indirekt rapportering används för att bygga upp förtrogenhet med denna konjunktiv.

Strategier för att hantera dessa språkliga utmaningar i undervisningen

- Visuella hjälpmedel och mnemonik: Visuella hjälpmedel, såsom färgkodade diagram för kasus, genusmarkörer och verbändelser, hjälper elever att internalisera komplexa strukturer. Mnemonik, särskilt för att komma ihåg substantivgenus och verbseparabilitet, används också ofta.

- Fokuserade övningar och mönsterigenkänning: Strukturerade övningar i specifika grammatiska funktioner, såsom kasusändelser eller verbkonjugationer, hjälper eleverna att känna igen och tillämpa mönster. Övningar i meningsomordning, verbplacering och artikelöverensstämmelse är vanliga för att hjälpa eleverna att bygga en solid grund.

- Kontextuell och praktisk tillämpning: Rollspel, dialoger och situationsanpassat lärande ger praktisk erfarenhet av utmanande strukturer som separerbara verb eller reflexiva pronomen. Dessa aktiviteter gör det möjligt för eleverna att tillämpa grammatik och ordförråd i sitt sammanhang, vilket förstärker korrekt användning genom övning.

- Uttalsövning och lyssningsförmåga: För att hantera uttalsutmaningar, särskilt med vokaler och konsonantkluster, används hörselövningar och repetitionsövningar. Eleverna övar med inspelningar av modersmålstalare, fonetiska övningar och minimala par för att förbättra sin förmåga att känna igen och producera distinkta tyska ljud.

Genom dessa riktade strategier hjälper österrikiska språkprogram eleverna att navigera i tyskans unika och ofta utmanande egenskaper. Genom att fokusera på mönsterigenkänning, kontextuell övning och gradvis behärskning av komplexa strukturer utvecklar eleverna både självförtroende och kompetens i att navigera i tyskans språkliga invecklade gränser.

Läroplan och undervisningsinnehåll

I Österrike är undervisningen i tyska som andraspråk strukturerad för att anpassa sig till CEFR-nivåerna, och elevernas färdigheter gradvis byggs upp från A1 till B2 med ämnen, ordförråd och grammatikinnehåll som ökar i komplexitet och relevans. Här är en sammanfattning av typiskt innehåll som introduceras på varje nivå, tillsammans med exempel på språkmönster och ordförråd specifikt för tyska.

A1 (Nybörjare)

- Ämnen:
  - o Personuppgifter (introduktioner, familj, nationalitet)
  - o Dagliga rutiner (tid, veckodagar)
  - o Grundläggande behov (beställa mat, handla)
  - o Enkla beskrivningar av människor och föremål (färger, storlek, enkla adjektiv)
- Ordförråd:
  - o Hälsningar och farväl: Hallo, Tschüss, Guten Morgen, Auf Wiedersehen
  - o Tal, veckodagar, månader: eins, zwei, Montag, Januar
  - o Familjemedlemmar: Mutter (mamma), Vater (far), Schwester (syster), Bruder (bror)
- Mat och dryck: Wasser (vatten), Brot (bröd), Apfel (äpple)
- Grammatik:
  - o Grundläggande meningsstruktur (Subject-Verb-Object): Ich bin aus Österreich (Jag kommer från Österrike).
  - o Verbböjning i presens: Ich gehe, du gehst, er geht (jag går, du går, han går).
  - o Artiklar och kön: Bestämda artiklar (der, die, das) och obestämda artiklar (ein, eine).
  - o Enkla frågor: Att använda wie, was, wo (hur, vad, var) – Wo kommst du her? (Varifrån kommer du?).
- A2 (Grundläggande)
- Ämnen:
  - o Dagliga aktiviteter (hobbys, arbetsrutiner)
  - o Hälsa och välbefinnande (läkarbesök, beskrivning av symtom)
  - o Hem och boende (typer av bostäder, hushållsartiklar)
  - o Grundläggande resor och vägbeskrivningar
- Ordförråd:
  - o Vanliga verb: spielen (att spela), arbeiten (att arbeta), wohnen (att leva)
  - o Beskrivande adjektiv: groß (stor), klein (liten), schnell (snabb), langsam (långsam)
  - o Platser runt staden: Bahnhof (tågstation), Apotheke (apotek), Park (park)
  - o Dagar och tider: morgen (morgon), abends (på kvällen), heute (idag)
- Grammatik:

- o Separerbara verb: anfangen (att börja) -> Ich fange an (jag börjar).
- o Dativfall för indirekta objekt: Ich gebe meinem Freund ein Buch (Jag ger min vän en bok).
- o Modaler i presens (können, müssen, dürfen): Ich kann schwimmen (jag kan simma).
- o Enkel preteritum av vanliga verb för historieberättande: Ich war, du hattest (jag var, du hade).

B1 (Mellannivå)

- Ämnen:
  - o Arbete och yrken (beskriver jobb, arbetsplatsscenarier)
  - o Sociala interaktioner (ge åsikter, ställa artiga förfrågningar)
  - o Hälsa och träning (ge råd, diskutera rutiner)
  - o Utbildning och framtidsplaner
- Ordförråd:
  - o Arbetsrelaterade termer: Kollege (kollega), Chef (chef), Vertrag (kontrakt)
  - o Vanliga fraser för att ge åsikter: Ich finde, dass... (jag tror att...), meiner Meinung nach (enligt mig)
  - o Hälsa och fitness: gesund (hälsosam), Ernährung (näring), trainieren (att träna)
  - o Skola och utbildning: Schule (skola), Prüfung (examen), Universität (universitet)
- Grammatik:
  - o Dåtid (Präteritum för berättande dåtid): Ich ging (jag gick), er sagte (sa han).
  - o Komplex meningsbyggnad med konjunktioner: weil, obwohl, wenn (eftersom, även om, om).
  - o Reflexiva verb: sich freuen (att vara glad), sich erinnern (att komma ihåg) – Ich freue mich auf das Wochenende (Jag ser fram emot helgen).
  - o Relativa klausuler för att ge ytterligare information: Das ist der Mann, der mir geholfen hat (Det är mannen som hjälpte mig).

B2 (Övre medelnivå)

- Ämnen:
  - o Avancerade diskussioner om sociala frågor (miljö, teknik)
  - o Personliga åsikter om komplexa ämnen (utbildningssystem, kulturella skillnader)

- o Akademiska och professionella miljöer (presentationer, formellt skrivande)
- o Litteratur och media
- Ordförråd:
  - o Miljö: Umweltschutz (miljöskydd), Klimawandel (klimatförändring), erneuerbare Energie (förnybar energi)
  - o Teknik och innovation: Technik (teknik), Erfindung (uppfinring), Digitalisierung (digitalisering)
  - o Vanliga uttryck för åsikter: Es kommt darauf an... (Det beror på...), meiner Ansicht nach (enligt mig)
  - o Affärsmässiga och formella miljöer: Bericht (rapport), Besprechung (möte), Verhandlung (förhandling)
- Grammatik:
  - o Passiv form för att fokusera på handlingen snarare än subjektet: Das Problem wurde löst (Problemet blev löst).
  - o Konjunktiv II (Subjunktiv II) för hypotetiska eller artiga uttryck: Ich würde gerne... (Jag skulle vilja...), Wenn ich mehr Zeit hätte, würde ich... (Om jag hade mer tid skulle jag...)
  - o Infinitivkonstruktioner med "zu": Ich versuche, Deutsch zu lernen (jag försöker lära mig tyska).
  - o Indirekt tal för rapportering: Er sagte, dass er kommen würde (Han sa att han skulle komma).

Sammanfattning av exempel och mönster per nivå:

- A1: Enkla meningar i presens med tydlig ordföljd. Exempel: Jag går på bio (Ich gehe ins Kino).
- A2: Introduktion av dativfall och separerbara verb. Exempel: Ich rufe meinen Freund an (jag ringer min vän).
- B1: Användning av preteritum, reflexiva verb och enkla konjunktioner. Exempel: Jag gick på bio för att jag ville se filmen.
- B2: Passiva konstruktioner, konjunktiv stämning och indirekt tal. Exempel: Es wurde gesagt, dass das Projekt erfolgreich war (Det sades att projektet var framgångsrikt).

Varje nivå introducerar ny grammatik, ordförråd och språkmönster, bygger på tidigare kunskaper och ökar gradvis komplexiteten. Denna strukturerade metod gör det möjligt för eleverna att successivt få säkerhet i att uttrycka mer nyanserade idéer, oavsett om det gäller sociala, professionella eller akademiska syften.

Källor:

Bausch, K.-R., Christ, H., & Krumm, H.-J. (Red.) (2007). "Handbuch Fremdsprachenunterricht" – Handbooks of Language Instruction, Francke Verlag

Eberharter, K., & Schwarz, C. (2018). "Integrering av migranter genom språkutbildning: En studie av det tyska systemet för vuxenutbildning" – International Review of Education

Hufeisen, B., & Neuner, G. (2003). "Mångspråkighetsprojektet: Tertiärt språkinlärning – tyska efter engelska" – Europarådets avdelning för språkpolitik

Krumm, H.-J. (2013). "Integrative Sprachdidaktik: Deutsch als Zweitsprache für Kinder und Jugendliche" – Journal of Language and Education Research

Krumm, H.-J., & Fandrych, C. (2009). "Deutsch als Fremdsprache: Didaktik, Methodik und Interkulturalität" – DaF/DaZ Series av Schubert Verlag

Müller, M., & Weilnböck, A. (2015). "Grammatik- und Wortschatzvermittlung im DaF-Unterricht: Eine empirische Untersuchung der Effizienz unterschiedlicher Methoden" – Zeitschrift für Fremdsprachenforschung

Zerfaß, S. (2014). "Sprachstandsdiagnostik Deutsch als Zweitsprache" – Serie av Waxmann Verlag

"Andraspråksinlärning och CEFR: En fallstudie från Österrike" – Journal of Applied Linguistics and Language Research

2.4. Undervisning i rumänska som andraspråk

EN MINIMAL BESKRIVNING av RLNM (A1, A2, B1, B2)

NIVÅ A.1

A1. 1. Kommunikativa funktioner

1. Hälsningar och presentationer

- Funktion:
  - Hälsa på människor i formella och informella sammanhang.
  - Presentera dig själv eller någon annan.
  - Fråga om någons namn och nationalitet.
- Exempel:
  - Salut! Mă numesc Andrei. Sunt din România. Du cum te numești?
  - (Hej! Jag heter Andrei. Jag kommer från Rumänien. Vad heter du?)

2. Att be om och lämna ut personlig information

- Funktion:
  - Ställa och besvara frågor om grundläggande personlig information (ålder, adress, telefonnummer, yrke).

- Att prata om nationalitet och språk som talas.

- Exempel:

- Căți ani ai? Är 25 år. Sunt student și locuiesc în București.

- (Hur gammal är du? Jag är 25 år gammal. Jag är student och bor i Bukarest.)

3. Att uttrycka vad man gillar, ogillar och preferenser

- Funktion:

- Att prata om vad du gillar eller ogillar (mat, hobbyer, aktiviteter).

- Uttrycka preferenser mellan två eller flera saker.

- Exempel:

- Îmi place muzica rock, dar nu îmi place să dansez.

Jag gillar rockmusik, men jag gillar inte att dansa.

4. Be om förtydligande eller upprepning

- Funktion:

- Att artigt be någon att upprepa något eller förklara det i enklare termer.

- Kontrollera om du förstått något rätt.

- Exempel:

- Puteți repeta, vă rog? Nu am înțeles.

- (Kan du upprepa, tack? Jag förstod inte.)

5. Beskrivning av dagliga rutiner och aktiviteter

- Funktion:

- Att prata om dagliga rutiner, vanliga aktiviteter och scheman (arbete, måltider, fritid).

- Använda enkla verb i presens för att beskriva vanor.

- Exempel:

- În fiecare dimineață mă trezesc la ora 7 și merg la serviciu.

- (Varje morgon vaknar jag klockan 7 och går till jobbet.)

6. Att göra enkla förfrågningar

- Funktion:
  - Be om hjälp eller begära något på ett artigt sätt.
  - Be om tillåtelse att göra något.
- Exempel:
  - Pot să folosesc telefonul tău, te rog?
  - (Kan jag använda din telefon, tack?)
- 7. Erbjuda och svara på inbjudningar
  - Funktion:
    - Bjuda in någon till ett evenemang eller en aktivitet (en måltid, en resa etc.).
    - Acceptera eller avböja inbjudningar.
  - Exempel:
    - Vrei să mergi la film cu mine diseară? Jaha, cu plăcere!
    - (Vill du gå på bio med mig ikväll? Ja, gärna!)
- 8. Att be om ursäkt och ursäkta sig
  - Funktion:
    - Att be om ursäkt för något du gjort fel.
    - Att artigt ursäkta sig i sociala sammanhang.
  - Exempel:
    - Îmi pare rău că am întârziat.
    - (Förlåt att jag är sen.)
- 9. Uttrycka samtycke, oenighet och åsikt
  - Funktion:
    - Att ange om du håller med eller inte håller med om någons åsikt eller påstående.
    - Ge enkla åsikter om olika ämnen (filmer, mat, väder osv.).
  - Exempel:
    - Sunt de acord Cu tine. Filmul a fost foarte bun.
    - (Jag håller med dig. Filmen var väldigt bra.)
- 10. Att be om och ge vägbeskrivningar
  - Funktion:
    - Fråga hur man tar sig till en specifik plats.

- o Ge enkla anvisningar (sväng vänster, gå rakt fram).
  - Exempel:
  - o Cum ajung la gară? Mergi drept înainte, apoi faci dreapta.
- Hur tar jag mig till tågstationen? Gå rakt fram och sväng sedan höger.

11. Att prata om familj och vänner

- Funktion:
  - o Beskriva familjemedlemmar eller vänner.
  - o Ställa och besvara frågor om relationer och familjestruktur.
  - Exempel:
  - o Am o soră și un frate. Sora mea locuiește în Franța.
- Jag har en syster och en bror. Min syster bor i Frankrike.

12. Att prata om tid, datum och väder

- Funktion:
- o Fråga efter och berätta tid, veckodag, månader och datum.
- o Prata om väder och årstiderna.
- Exempel:
- o Cât e ceasul? Este ora 3 după-amiaza.
- o (Vad är klockan? Det är 3 på eftermiddagen.)

13. Shopping och prisfråga

- Funktion:
- o Fråga om priser i butiker och på marknader.
- o Göra enkla inköp och be om olika storlekar eller färger.
- Exempel:
- o Cât costă această cămașă? Este 50 de lei.
- o (Hur mycket kostar den här skjortan? Den är 50 lei.)

14. Att prata om hälsa och välbefinnande

- Funktion:
- o Beskriv hur du känner dig (sjuk, trött, glad).
- o Fråga om någon annans hälsa.
- Exempel:

- o Nu mă simt bine. Am dureri de cap.
- Jag mår inte bra. Jag har huvudvärk.
- 15. Att uttrycka behov och preferenser på en restaurang
  - Funktion:
    - o Beställa mat och dryck på en restaurang.
    - o Fråga om menyn eller ingredienserna.
  - Exempel:
    - o Aș dori o cafea și o salată, vă rog.
    - o (Jag skulle vilja ha en kaffe och en sallad, tack.)

A1. 2. Kommunikationens konstruktion

1. Grammatiska klasser

- Substantiv
  - o Definition: Ord som namnger personer, platser eller saker.
  - Exempel :
  - Maskulina substantiv:
    - "băiat" (pojke), "tata" (pappa), "băiatul" (pojken).
  - Feminina substantiv:
    - "fată" (tjej), "mama" (mamma), "fata" (flickan).
  - Neutrum substantiv:
    - "apple"
  - o Pluralformer:
    - Regler för pluralbildning (t.ex. tillägg av -i, -uri).
    - Ex: "băieți" (pojkar), "fete" (flickor).
- Verb
  - o Definition: Handlingsord eller tillstånd.
  - o Konjugering i presens:
    - Regelbundna verb:
      - "a vorbi" (att tala): Eu vorbesc, Tu vorbești, El/ea vorbește.
    - Oregelbundna verb:

- "a fi" (att vara): Eu sunt, Tu ești, El/ea este.
- o Vanliga verb för dagliga rutiner:
- "a merge" (att gå), "a mânca" (att äta), "a dormi" (att sova).
- Adjektiv
- o Definition: Ord som beskriver substantiv.
- o Överensstämmelse med substantiv:
- Adjektiv överensstämmer med substantiv i genus och antal.
- Ex: „băiat frumos" (snygg pojke), „fată frumoasă" (vacker flicka).

Vanliga adjektiv:

- "sto" (stor), "mic" (liten), "bule" (bra), "rău" (dålig).
- Pronomen
- o Definition: Ord som används istället för substantiv.
- o Personliga pronomen:
- "eu" (I), "tu" (du), "el" (han), "ea" (hon).
- o Possessiva pronomen:
- "al meu" (min), "al tău" (din).
- o Demonstrativa pronomen:
- "acesta" (detta), "acela" (det).
- Prepositioner: "la" (at), "în" (în), "despre" (om).

2. Lexikala element

- Vardagligt ordförråd
- o personlig information:
- Nyckelterm: "nume" (namn), "vârștă" (ålder), "naționalitate" (nationalitet).
- Exempel: "Numele meu este Andrei." (Jag heter Andrei.)

dagliga aktiviteter:

- Ordförråd relaterat till rutiner: "mâncare" (mat), "muncă" (arbete), "școală" (skola).
- Exempel: "Merg la școală." (Jag går i skolan.)
- Vanliga fraser
- o hälsningar:
- Formellt: "Bună ziua!" (God dag!), "Hälsning!" (Hej!)

- Informellt: "Ce mai faci?" (Hur mår du?)
- o artiga uttryck:
  - "Te rog." (Snälla.), "Mulțumesc." (Tack.)
- Ordförråd relaterat till hobbyer och intressen
- o vanliga hobbyer:
  - "sport" (sport), "citit" (läsning), "muzică" (musik).
  - Exempel: "Îmi place să ascult muzică." (Jag gillar att lyssna på musik.)
- o beskriva preferenser:
  - "Îmi place" (jag gillar), "Nu îmi place" (jag gillar inte).

3. Omständigheter

- Situationsmässiga sammanhang
- o hemma:
  - Diskutera familj och dagliga rutiner.
  - Exempel: "Acasă, eu îmi fac temeale." (Hem gör jag mina läxor.)
- o på marknaden:
  - Handla matvaror eller kläder.
  - Exempel: "Cât costă rochia?" (Hur mycket kostar klänningen?)
- Känslomässiga sammanhang
- o Att uttrycka känslor och emotioner.
  - Exempel:
    - "Sunt fericit." (Jag är glad.)
    - "Îmi este foame." (Jag är hungrig.)
    - Användning av fraser för att uttrycka känslor: „Mă simt bine.” (Jag mår bra.)
- Miljömässiga sammanhang
- o Beskriva omgivningen.
  - Exempel:
    - "Aici este frumos." (Det är vackert här.)
    - "Este cald afară." (Det är varmt ute.)

4. Meningsbyggnad

- Grundläggande meningsstruktur

- o subjekt + verb + objekt:
  - Ex: "Eu citesc o carte." (Jag läste en bok.)
- o frågor:
  - Formulering av enkla frågor.
  - Ex: "Ce citești?" (Vad läser du?)
  - Formulera frågor
- o använda frågande ord:
  - "Ce?" (Vad?), "Cine?" (Vem?)
  - Exempel:
    - "Kan du slå samman?" (När ska vi?)
    - "De ce ești trist?" (Varför är du ledsen?)
  - Negation
- o bilda nekande meningar:
  - Struktur: Subjekt + „nu“ + verb + objekt.
  - Exempel: „Jag har inte tid.“
- o nekande frågor:
  - Ex: "Nu vrei să mergi?" (Vill du inte gå?)
- 5. Säkerställa textkoherens i muntlig/skriftlig kommunikation
  - Länka samman ord och fraser
  - o användning av kontakter:
    - "și" (och), "dar" (men), "deoarece" (eftersom), "iar" (och/igen).
    - Exempel:
      - "Îmi place muzica, dar nu îmi place dansul." (Jag gillar musik, men jag gillar inte att dansa.)
      - "Mă duc la magazin deoarece am nevoie de lapte." (Jag går till affären för jag behöver mjölk.)
  - Styckestruktur
  - o Organiseringsidéer:
    - Tydlig inledning, huvuddel och avslutning.
    - exempelstruktur:
      - Introduktion: "Salut! Mă numesc Ana."

- Kropp: "Îmi place să citesc și să ascult muzică."
- Slutsats: "Și tu? Ce îți place să faci?"
- Uttal och intonation
- Betoning av information:
  - Ändra tonläge för att framhäva viktiga punkter.
  - Exempel:
    - Använd stigande intonation för frågor: „Tu vii?” (Kommer du?)
- Övning med repetition:
  - Delta i övningar som fokuserar på flyt och tydlighet.

A1. 3. Texttyper

1. Personliga presentationer och beskrivningar

- Kännetecken: Enkla meningar används för att ge grundläggande information om sig själv, inklusive namn, ålder, nationalitet, yrke och hobbyer. Dessa texter innehåller mycket grundläggande ordförråd och verbformer (presens).

- Exempel på texter: Personlig introduktion, självbeskrivning i ett kort stycke.

- Exempel (romaner):

- "Mă numesc Andrei. Am 25 de ani și sunt student. Sunt din România. Îmi place să citesc și să mă plimb."

(Mitt namn är Andrei. Jag är 25 år gammal och jag är student. Jag kommer från Rumänien. Jag gillar att läsa och ta promenader.)

2. Enkla dialoger (informella samtal)

- Kännetecken: Eleverna fokuserar på grundläggande fråge- och svarsutbyten relaterade till vardagliga situationer, såsom hälsningar, beställning av mat, fråga efter vägen eller att handla. Dessa dialoger innefattar enkla, formella fraser och välbekant ordförråd.

- Exempel på texter: Dialoger på ett kafé, fråga efter vägen, grundläggande shoppinginteraktioner.

- Exempel (romaner):

- A: "Bună ziua! Ce doriți să comandați?" (Hej! Vad skulle du vilja beställa?)

- B: "Un ceai, vă rog." (Ett te, tack.)

- A: "Cu plăcere." (Med nöje.)

3. Korta anteckningar och meddelanden

- **Kännetecken:** Enkla skrivna texter som används för att kommunicera korta meddelanden som inbjudningar, ursäkter eller påminnelser. Språket som används är direkt och ofta formelbaserat, med fokus på artiga förfrågningar och grundläggande instruktioner.

- **Exempel på texter:** Textmeddelanden, skriftliga meddelanden, informella inbjudningar.

- **Exempel (romaner):**

- "Te rog să vii la cină la ora 18:00." (Kom till middag kl. 18.00.)

- "Ne vedem mâine la bibliotecă." (Vi ses imorgon på biblioteket.)

4. Enkla e-postmeddelanden och brev (informella)

- **Kännetecken:** Enkla e-postmeddelanden och brev fokuserar på personlig kommunikation, med enkla hälsningar, artighetsfraser och tack- eller lyckönskningssuttryck. Textstrukturen är enkel, inklusive en kort inledning, brödtext och avslutning.

- **Exempel på texter:** Att skriva till en vän, bjuda in någon till ett litet evenemang, tacka någon för en tjänst.

- **Exempel (romaner):**

- "Dragă Ana,

Mulțumesc pentru invitația la petrecere. Abia aștept să ne vedem! Cu drag, Maria"

(Kära Ana,

Tack för inbjudan till festen. Jag ser fram emot att träffa dig! Bästa hälsningar, Maria.)

5. Enkla beskrivningar av platser, föremål och människor

- **Kännetecken:** Beskrivningarna fokuserar på grundläggande fysiska egenskaper, enkla adjektiv och välbekanta substantiv. Eleverna kan beskriva rum, föremål eller personer med hjälp av mycket grundläggande ordförråd.

- **Exempel på texter:** Beskrivningar av hem, favoritföremål eller vänner.

- **Exempel (romaner):**

- "Camera mea este mică, dar frumoasă. Am un pat, o masă și o lampă."

(Mitt rum är litet men vackert. Jag har en säng, ett bord och en lampa.)

- "Prietenul meu este înalt și poartă ochelari."

(Min vän är lång och bär glasögon.)

6. Blanketter och enkla frågeformulär

- **Egenskaper:** Eleverna övar på att fylla i enkla formulär med personlig information (namn, ålder, nationalitet, adress). De svarar också på grundläggande enkätfrågor om ämnen som hobbyer, preferenser eller dagliga rutiner.

- Exempel på texter: Att fylla i ett formulär med personuppgifter, att besvara ett enkelt frågeformulär.

- Exempel (romaner):

- o Formulär:

- Nummer: Maria

- Varaktighet: 30

- Nationalitet: Romänska

- o Frågeformulär:

- Îți place să călătorești? Da/Nu (gillar du att resa? Ja/Nej)

7. Enkla inbjudningar och evenemangsmeddelanden

- Kännetecken: Eleverna introduceras till korta texter som bjuder in andra till evenemang (fester, möten) eller informerar dem om grundläggande detaljer som tid och plats. Dessa texter är direkta och innehåller vanliga fraser som används i informella inbjudningar.

- Exempel på texter: Födelsedagsinbjudningar, evenemangsmeddelanden.

- Exempel (romaner):

- o "Te invit la ziua mea de naștere, sâmbătă la ora 17:00. Petrecerea va fi acasă."

(Jag bjuder in dig till min födelsedag på lördag kl. 17.00. Festen blir hemma.)

NIVÅ A.2

A2. 1. Kommunikativa funktioner

1. Att lämna mer detaljerad personlig information

- Funktion:

- o Ge mer nyanserade detaljer om dig själv, såsom bakgrund, intressen och rutiner.

- o Fråga om andra människors personliga historia och hobbyer.

- Exempel:

- o Sunt inginer și lucrez la o companie de IT de cinci ani. În timpul liber, îmi place să călătoresc.

- o (Jag är ingenjör och har arbetat på ett IT-företag i fem år. På fritiden tycker jag om att resa.)

2. Beskriva tidigare erfarenheter

- Funktion:

o Att prata om tidigare händelser, handlingar eller upplevelser med hjälp av preteritum (kompus perfektum).

o Fråga andra om deras tidigare erfarenheter.

● Exempel:

o Am fost la mare vara trecută. A fost foarte frumos.

Jag åkte till havet förra sommaren. Det var väldigt trevligt.

3. Att ge förslag och råd

● Funktion:

o Föreslå idéer eller ge råd om olika ämnen som hälsa, resor eller dagliga aktiviteter.

o Framföra åsikter på ett suggestivt sätt.

● Exempel:

o Cred că ar trebui să iei o pauză dacă te simți obosit.

o (Jag tycker att du ska ta en paus om du känner dig trött.)

4. Att uttrycka förhoppningar, planer och avsikter

● Funktion:

o Att prata om dina förhoppningar, framtidsplaner och avsikter.

o Fråga andra om deras mål eller planer för den närmaste framtiden.

● Exempel:

o Vreau să vizitez Parisul anul viitor și să învăț mai bine limba franceză.

Jag vill besöka Paris nästa år och förbättra min franska.

5. Beskrivning av framtida händelser och handlingar

● Funktion:

o Användning av futurum (viitor) för att beskriva planerade eller förutspådda händelser.

o Fråga om andras planer för framtiden.

● Exempel:

o Măine voi merge la concert împreună cu prietenii mei.

Imorgon ska jag gå på konsert med mina vänner.

6. Att uttrycka känslor och emotioner

● Funktion:

- o Beskriva en mängd olika känslor och emotioner (lycka, sorg, upphetsning, etc.).
- o Fråga andra hur de känner sig i olika situationer.
- Exempel:
- o Sunt foarte fericit că am primit un nou loc de muncă!
- o (Jag är väldigt glad att jag fick ett nytt jobb!)

7. Att beskriva människor, föremål och platser i detalj

- Funktion:
- o Ge detaljerade beskrivningar av människors fysiska utseende och personlighetsdrag.
- o Beskriva föremål, platser och miljöer mer detaljerat.
- Exempel:
- o Apartamentul meu este spațios, är trei camere mari și o vedere frumoasă spre parc.
- o (Min lägenhet är rymlig, den har tre stora rum och en vacker utsikt över parken.)

8. Berätta händelser i sekvens

- Funktion:
- o Beskriva en händelseförlopp, både i det förflutna och i framtiden, med hjälp av konjunktioner (som și, apoi, după aceea).
- o Be andra att berätta en historia eller beskriva en serie händelser.
- Exempel:
- o M-am trezit la ora 7, am luat micul dejun, apoi am plecat la serviciu.
- o (Jag vaknade klockan 7, åt frukost och gick sedan till jobbet.)

9. Jämföra människor, föremål och situationer

- Funktion:
- o Jämföra två eller flera personer, föremål eller situationer med hjälp av komparativa och superlativa strukturer.
- o Be om åsikter om vilket som är bättre eller att föredra.
- Exempel:
- o Maria este mai înaltă decât Andreea, dar Andreea este mai sociabilă.
- o (Maria är längre än Andreea, men Andreea är mer sällskaplig.)

10. Uttrycka åsikter och preferenser

- Funktion:
  - Ge mer utförliga åsikter om en mängd olika ämnen (filmer, böcker, resor).
  - Jämföra preferenser och diskutera orsakerna till dessa preferenser.
- Exempel:
  - Föredrar să citesc cărți de istorie, pentru că îmi place să învăț despre trecut.
  - (Jag föredrar att läsa historieböcker eftersom jag gillar att lära mig om det förflutna.)

11. Att diskutera arbete och studier

- Funktion:
  - Berätta mer i detalj om ditt jobb eller dina studier.
  - Beskriva arbetsuppgifter och rutiner relaterade till arbete eller skola, och fråga andra om deras yrken.
- Exempel:
  - Lucrez ca profesor și predau limba engleză la o școală din oraș. Este o meserie provocatoare, dar satisfăcătoare.
  - (Jag arbetar som lärare och undervisar i engelska på en skola i staden. Det är ett utmanande men givande yrke.)

12. Att be om och ge mer komplexa anvisningar

- Funktion:
  - Be om eller ge mer detaljerade vägbeskrivningar, inklusive landmärken, avstånd och transportalternativ.
  - Använda mer specifika prepositioner och ordförråd relaterade till platser och resor.
- Exempel:
  - Trebuie să mergi până la semafor, apoi faci stânga și după 200 de metri vei vedea banca pe dreapta.
  - (Du måste gå till trafikljuset, sväng sedan vänster, och efter 200 meter ser du banken till höger.)

13. Att prata om seder, traditioner och högtider

- Funktion:
  - Beskriva nationella eller kulturella traditioner, högtider och seder.
  - Fråga andra om deras seder eller erfarenheter av olika kulturella bruk.

- Exempel:
- De Crăciun, obișnuim să ne strângem toată familia și să facem un brad frumos.
- (Vid jul brukar vi samla hela familjen och dekorera en vacker julgran.)

14. Att ställa artiga förfrågningar och erbjuda förslag

- Funktion:
- Be om saker eller tjänster på ett mer artigt och formellt sätt.
- Erbjuder råd eller förslag på ett vänligt sätt med hjälp av villkorliga eller artiga uttryck.

- Exempel:

- Ați putea, vă rog, să îmi trimiteți e-mailul până mâine dimineață?
- (Kan du skicka mig mejlet senast imorgon bitti?)

15. Att prata om hälsa, sjukdom och välbefinnande

- Funktion:
- Beskriv din hälsa mer i detalj, tala om symtom eller medicinska tillstånd.
- Fråga om någon annans hälsa och föreslå lösningar.

- Exempel:

- Am o durere de spate de câteva zile. Cred că ar trebui să merg la doctor.

Jag har haft ont i ryggen i några dagar. Jag tror jag borde gå till läkaren.

16. Att göra researrangemang och diskutera planer

- Funktion:
- Att prata om researrangemang som att boka biljetter, hotell och planera aktiviteter.

- Fråga om någons reseupplevelser eller planer.

- Exempel:

Jag beställer ett hotell i Cluj pentru weekendul viitor și abia aștept să vizitez orașul.

(Jag har bokat ett hotell i Cluj till nästa helg och jag längtar tills jag får besöka staden.)

17. Hantering av problem och klagomål i vardagliga situationer

- Funktion:
- Hantera problem eller framföra klagomål artigt i vardagliga situationer (restauranger, hotell, butiker).

- o Erbjudna lösningar eller förhandla för att lösa ett problem.
- Exempel:
- o Scuzați-mă, comanda mea nu a fost corectă. Vad är det för primesc som är chef?
- o (Ursäkta mig, min beställning var felaktig. Kan jag få det jag beställde?)

A2. 2. Kommunikationens konstruktion

1. Grammatiska klasser

- Substantiv
  - o Definition: Ord som namnger personer, platser eller saker.
  - o Typer av substantiv:
    - Vanliga substantiv: "casa" (hus), "mașină" (bil).
    - Egensubstantiv: "București" (Bukarest), "Maria" (Maria).
  - o Pluralformer:
    - Vanliga pluraliseringsregler.
    - Ex: "casa" → "case" (hus), "mașină" → "mașini" (bilar).
    - Oregelbundna pluralformer:
      - Ex: "frate" → "frați" (bror → bröder).
- Verb
  - o Definition: Handlingsord eller tillstånd.
  - o Konjugering i presens:
    - Regelbundna och oregelbundna verb i presens.
    - Ex: "ett ansikte" (att göra/göra): Eu fac, Tu faci, El/ea face.
  - o dåtid (perfekt compus):
    - Bildning med hjälp av „a” + particip.
    - Ex: "Eu am mers" (jag gick), "Tu ai scris" (du skrev).
- Adjektiv
  - o Definition: Ord som beskriver substantiv.
  - o Komparativa och superlativa former:
    - Jämförande: "mai frumos" (vackerare), "mai mare" (större).
    - Superlativ: "cel mai frumos" (den vackraste), "cel mai mare" (den största).

Exempel :

- "Aceasta este o fată frumoasă." (Detta är en vacker tjej.)
- Pronomen

Typer :

- Personliga pronomen: „noi” (vi), „voi” (ni - plural).
- Reflexiva pronomen: „mă” (mig själv), „te” (dig själv).
- Relativa pronomen: ”vård” (vem/vilken).

2. Lexikala element

- Vardagligt ordförråd

Personuppgifter :

- Termer för nationalitet, yrke: ”meserie” (yrke), ”naționalitate” (nationalitet).
- Exempel: "Eu sunt profesor." (Jag är lärare.)

Dagliga aktiviteter:

- Ordförråd relaterat till vanliga uppgifter: "îngrijire" (vård), "reparare" (reparation).
- Exempel: "Fac curățenie." (Jag städar.)
- Vanliga fraser
- o Sociala interaktioner:
  - Småprat: ”Hur har du mått?” (Ce mai faci?”), ”Vad tycker du om...?” (Ce părere ai despre...?)
  - o Åsiktsuttryck:
    - "Cred că..." (jag tror att...), "Mi se pare că..." (Det verkar för mig att...).
- Ordförråd relaterat till hobbyer och intressen
- o Beskriva hobbyer:
  - Mer specifika termer: "pictură" (målning), "călătorie" (resor).
  - Exempel: "Îmi place să călătoresc." (Jag gillar att resa.)

3. Omständigheter

- Situationsmässiga sammanhang

på jobbet:

- Diskutera arbetsuppgifter och kollegor.
- Exempel: "Lucrez la un proiect." (Jag håller på med ett projekt.)

- o i sociala sammanhang:
    - Att prata om evenemang, möten och fester.
    - Exempel: "Măine am o ședință." (Imorgon har jag ett möte.)
  - Känslomässiga sammanhang
  - o Beskriva känslor och upplevelser.
    - Exempel:
    - "Sunt încântat." (Jag är exalterad.)
    - "Îmi pare rău." (Jag är ledsen.)
  - o Uttrycka preferenser och ogillar:
    - „Îmi place mai mult...” (jag gillar mer...), „Nu îmi place...” (jag gillar inte...).
  - Miljömässiga sammanhang
  - o Beskriva platser och omgivningar.
    - Exempel: "Orașul este aglomerat." (Staden är trångt.)
    - "Plaja este frumoasă." (Stranden är vacker.)
- #### 4. Meningsbyggnad
- Komplexa meningsstrukturer
  - o Samordningsklausuler:
    - Använda "și" (och), "sau" (eller), "dar" (men).
    - Exempel: "Vreau să merg la film, dar nu am timp." (Jag vill gå på bio, men jag har inte tid.)
  - o Underordnade klausuler:
    - Använda "deoarece" (eftersom), "dacă" (om), "când" (när).
    - Exempel: "Mă duc la magazin dacă am timp." (Jag går till affären om jag har tid.)
  - Formulera frågor
  - o Mer komplexa frågor med flera satsdelar.
    - Exempel: "Ce ai făcut ieri și cum te-ai simțit?" (Vad gjorde du igår och hur mätte du?)
  - Negation
  - o Utvidga negationen med mer komplexa strukturer.
    - Exempel: "Eu nu cred că el vine." (Jag tror inte att han kommer.)

- "Nimeni nu știe." (Ingen vet.)

5. Säkerställa textkoherens i muntlig/skriftlig kommunikation

- Länka samman ord och fraser
  - Användning av kopplingar för koherens:
    - Använda "în plus" (vidare), "totuși" (dock), "de asemenea" (även).
    - Exempel: "Îmi place muzica. De asemenea, îmi plac și filmele." (Jag gillar musik. Jag gillar också filmer.)
- Styckestruktur
  - Organisera idéer i tydliga avsnitt:
    - Introduktion: "Vreau să vorbesc despre..."
    - Huvuddel: utvecklar ämnet.
    - Slutsats: sammanfattning av huvudpunkterna.
- Uttal och intonation
  - Öva på flyt och tydlighet i tal.
    - Betona viktiga delar av en mening.

A.2.3 Texttyper

1. Personliga brev och e-postmeddelanden (informella)

- Egenskaper: På denna nivå skriver eleverna mer utvecklade informella brev eller e-postmeddelanden, inklusive längre hälsningar, tackuttryck, ursäkter, inbjudningar och personliga nyheter. Innehållet är mer utförligt än på A1, och eleverna kan förklara skälen till beslut eller handlingar.

- Exempel på sms: Att skriva till en vän om aktuella händelser, inbjudningar eller att dela planer.

- Exempel (romaner):

- "Dragă Elena",

Sper că ești bine! Vreau să îți spun că weekendul trecut am fost la munte. Ne-am distrat mult! Ai vrea să ieșim împreună la un ceai sămbătă? Aștept să îmi spui. Cu drag, Mihai"

(Kära Elena,

Jag hoppas att du mår bra! Jag vill berätta att jag var i bergen förra helgen. Vi hade jättekul! Vill du gå ut och dricka te på lördag? Hör av dig. Bästa hälsningar, Mihai.)

2. Enkla berättelser och noveller

- **Kännetecken:** Eleverna börjar berätta enkla berättelser, ofta i dåtid, som involverar personliga upplevelser eller välbekanta händelser. Berättelserna har kronologisk sekvensering med grundläggande bindeord som *după, înainte, apoi* (efter, före, sedan). Ordförrådet förblir enkelt och fokuserar på konkreta handlingar och dagliga situationer.

- **Exempel på texter:** Beskrivningar av tidigare resor, upplevelser eller händelser i kronologisk ordning.

- **Exempel (romaner):**

- "Săptămâna trecută am fost la mare cu familia. Am stat trei zile și am făcut plajă. În prima zi, a fost foarte cald, dar ne-am bucurat de apă. Apoi, am vizitat un muzeu interesant."

(Förra veckan åkte jag till havet med min familj. Vi stannade i tre dagar och solade. Den första dagen var det väldigt varmt, men vi njöt av vattnet. Sedan besökte vi ett intressant museum.)

3. Beskrivningar med mer detaljer

- **Kännetecken:** På A2.3 kan eleverna beskriva personer, platser eller föremål mer i detalj. De kan ge mer information om fysiskt utseende, personlighet eller särdrag hos en plats med hjälp av adjektiv och adverb. Dessa beskrivningar är fortfarande enkla men mer utförliga jämfört med A1.

- **Exempel på texter:** Beskrivningar av vänner, familjemedlemmar, rum eller favoritplatser med mer detaljer.

- **Exempel (romaner):**

- "Prietenul meu, Andrei, este foarte înalt și are părul șaten. Este o persoană calmă și prietenoasă. Îi place să joace fotbal și să citească cărți despre istorie."

(Min vän, Andrei, är väldigt lång och har brunt hår. Han är en lugn och vänlig person. Han gillar att spela fotboll och läsa böcker om historia.)

- "Bucătăria mea este spațioasă și luminoasă. Am o masă mare în mijloc și multe dulapuri pe perete. Îmi place să gătesc acolo."

(Mitt kök är rymligt och ljus. Jag har ett stort bord i mitten och många skåp på väggen. Jag gillar att laga mat där.)

4. Korta formella texter (e-postmeddelanden eller brev)

- **Kännetecken:** Eleverna introduceras till grunderna i formell skriftlig kommunikation, såsom enkla förfrågningar, frågor eller möten. De lär sig att använda artighetsformer, såsom *vă rog* (tack på förhand), *mulțumesc anticipat* (tack på förhand) och grundläggande formella strukturer.

- **Exempel på texter:** Att skriva för att begära information eller boka ett möte.

- **Exempel (romaner):**

- o "Stimata doamna Popescu",

Aș dori să vă întreb dacă pot programa o întâlnire pentru luni, la ora 10. Vă rog să îmi confirmați disponibilitatea. Massor av väntan! Cu stimă, Ioana Radu"

(Bästa fru Popescu,

Jag skulle vilja fråga om jag kan boka ett möte på måndag kl. 10:00. Vänligen bekräfta din tillgänglighet. Tack på förhand! Med vänliga hälsningar, Ioana Radu.)

5. Instruktioner och enkla anvisningar

- Egenskaper: Eleverna kan förstå och skriva grundläggande instruktioner eller anvisningar. Dessa texter använder ofta imperativ, korta meningar och tydlig ordföljd (t.ex. primul pas, după aceea, în final – första steget, efter det, slutligen).

- Exempel på texter: Instruktioner för matlagning, förberedelse eller anvisningar.

- Exempel (romaner):

- o "Pentru a face o omletă, primul pas este să bați două ouă. Apoi, adaugă sare și piper. După aceea, prăjește omleta în tigaie pentru 5 minute."

(För att göra en omelett är det första steget att vispa två ägg. Tillsätt sedan salt och peppar. Stek sedan omeletten i pannan i 5 minuter.)

- o "Mergi drept înainte până la intersecție, apoi ia-o la dreapta. După 100 de metri, vei găsi restaurantul pe partea stângă."

(Gå rakt fram till korsningen, sväng sedan höger. Efter 100 meter hittar du restaurangen på vänster sida.)

6. Korta recensioner eller åsikter

- Egenskaper: På denna nivå kan eleverna ge enkla åsikter eller skriva korta recensioner om böcker, filmer eller upplevelser. De använder enkla uttryck för preferenser (t.ex. îmi place, nu îmi place) och kan motivera sina åsikter med enkla skäl.

- Exempel på texter: Att skriva en kort recension av en favoritfilm, restaurang eller upplevelse.

- Exempel (romaner):

- o "Mi-a plăcut foarte multi filmul. Povestea a fost interesantă și actorii au jucat foarte bine. Rekommandera acest film tuturor."

(Jag gillade filmen mycket. Handlingen var intressant och skådespelarna presterade mycket bra. Jag rekommenderar den här filmen till alla.)

- o "Restaurant a fost curat și mâncarea foarte gustoasă. Serviciul a fost rapid, dar prețurile au fost puțin mari."

(Restaurangen var ren och maten var mycket god. Servicen var snabb, men priserna var lite höga.)

7. Reklam och enkla meddelanden

- Egenskaper: Eleverna börjar förstå och skapa enkla annonser eller meddelanden relaterade till vardagliga behov. Dessa texter innehåller grundläggande beskrivningar av produkter, tjänster eller evenemang och lyfter vanligtvis fram huvuddragen (pris, plats, datum etc.).

- Exempel på texter: Att skapa eller förstå annonser för en produkt eller ett evenemang, enkla jobbbannonser eller meddelanden om försäljning.

- Exempel (romaner):

- o "Cumpărați telefonul no Samsung Galaxy har en specialpris på 1.200 RON! Ert värde är tillgängligt för 30 oktober. Grăbiți-vă!"

(Köp den nya Samsung Galaxy-telefonen till specialpriset 1 200 RON! Erbjudandet gäller endast till och med den 30 oktober. Skynda dig!)

- o "Pe 15 noiembrie, va avea loc concertul trupei Phoenix la Teatrul Național. Biletele se pot cumpăra online sau la casierie."

(Den 15 november äger Phoenix-bandets konsert rum på Nationalteatern. Biljetter kan köpas online eller i biljettkassan.)

NIVÅ B.1

B.1.1 Kommunikativa funktioner

1. Beskriva upplevelser och händelser mer detaljerat

- Funktion:

- o Att prata om personliga eller professionella erfarenheter, viktiga händelser och tidigare prestationer.

- o Beskriva händelser i detalj, inklusive känslor och resultat.

- Exempel:

- o Când am vizitat Italia anul trecut, am fost impresionat de arhitectura veche. Am vizitat Colosseumul și am petrecut mult timp admirând orașul.

- o (När jag besökte Italien förra året blev jag imponerad av den antika arkitekturen. Jag besökte Colosseum och tillbringade mycket tid med att beundra staden.)

2. Diskutera planer och göra detaljerade arrangemang

- Funktion:

- o Diskutera detaljerade framtidsplaner, göra arrangemang och samordna aktiviteter med andra.

- o Lägga förslag eller ändra planer baserat på ny information.

- Exempel:

- o Plănuiesc să organiserar o călătorie la munte weekendul viitor. Lagg samman sâmbătă dimineața, iar duminică să facem o drumeție.

Jag planerar att organisera en resa till bergen nästa helg. Vi kan åka på lördag morgon och vandra på söndag.

3. Att ge åsikter och motivera dem

- Funktion:

- o Uttrycka åsikter om mer komplexa ämnen (aktuella händelser, kultur, arbete etc.).

- o Motivera åsikter med skäl eller exempel och delta i diskussioner.

- Exempel:

- o Cred că educația este cheia succesului, deoarece te ajută să înțelegeți mai bine lumea și să îți dezvolți abilitățile.

- o (Jag tror att utbildning är nyckeln till framgång eftersom den hjälper dig att bättre förstå världen och utveckla dina färdigheter.)

4. Hantering av oväntade situationer

- Funktion:

- o Hantera oväntade eller svåra situationer, såsom missade möten eller missförstånd.

- o Erbjud lösningar och förhandla för att lösa problem i olika sammanhang (resor, arbete, sociala interaktioner).

- Exempel:

- o Îmi pare rău că nu am ajuns la întâlnire la timp. Ett fost un blocaj în trafik. Är jag redo att omprogrammera mig?

- o (Jag är ledsen att jag inte hann till mötet i tid. Det var trafikstockning. Kan vi boka om till imorgon?)

5. Att prata om abstrakta idéer och hypotetiska situationer

- Funktion:

- o Diskutera abstrakta begrepp, såsom drömmar, rädslor eller hypotetiska situationer.

- o Använda villkorsformer för att spekulera eller föreställa sig olika scenarier.
- Exempel:
- o Dacă aş avea mai mult timp liber, aş călători în jurul lumii și aş explora diferite culturi.
- o (Om jag hade mer fritid skulle jag resa runt i världen och utforska olika kulturer.)

6. Berätta på ett mer strukturerat sätt

- Funktion:
- o Berätta historier eller händelser med mer struktur, med hjälp av komplexa meningar och bindeord.
- o Ordna händelser tydligt och sammanhängande, diskutera både större och mindre detaljer.
- Exempel:
- o După ce am terminat facultatea, am început să lucrez într-o companie mare. La început, en fost dificil să mă obișnuiesc cu noile responsabilități, dar, în timp, am devenit mai încrezător.
- o (Efter att jag hade tagit examen från universitetet började jag arbeta för ett stort företag. Till en början var det svårt att anpassa sig till de nya ansvarsområdena, men med tiden blev jag mer självsäker.)

7. Att uttrycka enighet, oenighet och åsikter i diskussioner

- Funktion:
- o Delta i diskussioner genom att uttrycka instämmande eller oenighet, och stödja dina poänger med skäl eller fakta.
- o Delta i debatter om olika ämnen.
- Exempel:
- o Sunt de acord că tehnologia este importantă, dar cred că oamenii ar trebui să fie mai atenți la impactul pe care îl are asupra relațiilor interumane.
- o (Jag håller med om att teknologi är viktig, men jag tycker att folk borde vara mer medvetna om vilken inverkan den har på mänskliga relationer.)

8. Beskrivning av ambitioner och personlig utveckling

- Funktion:
- o Att prata om personliga och professionella mål, ambitioner och planer för självförbättring.
- o Beskriva strategier för att uppnå dessa mål.

- Exempel:

- o Îmi doresc să îmi îmbunătățesc abilitățile de vorbire în public, așa că particip la cursuri de retorică și îmi exersez diskursurile.

- o (Jag vill förbättra mina färdigheter i att tala inför publik, så jag tar retorikkurser och övar på mina tal.)

9. Att framföra och bemöta klagomål

- Funktion:

- o Framföra formella eller informella klagomål, både personligen och skriftligen (t.ex. serviceproblem, problem på arbetsplatsen).

- o Erbjudna artiga men bestämda svar på klagomål och söka lösningar.

- Exempel:

- o Aș dori să fac o plângere cu privire la curățenia camerei mele de hotel. Aș aprecia dacă problema ar putea fi rezolvată cât mai curând.

- o (Jag skulle vilja framföra ett klagomål om renligheten på mitt hotellrum. Jag skulle uppskatta om problemet kunde lösas så snart som möjligt.)

10. Att delta i mer komplexa sociala interaktioner

- Funktion:

- o Delta i sociala situationer som kräver ett mer nyanserat språk, såsom att ge komplimanger, skämta eller svara på sarkasm.

- o Använda artigt språk i formella och informella sammanhang.

- Exempel:

- o Îmi place foarte mult cum te-ai îmbrăcat astăzi, culorile îți vin foarte bine!

- o (Jag gillar verkligen hur du är klädd idag, färgerna klär dig väldigt bra!)

11. Beskrivning av kulturella och sociala normer

- Funktion:

- o Diskutera kulturella traditioner, sociala normer och beteenden i olika sammanhang.

- o Jämföra kulturer och diskutera kulturens inverkan på sociala interaktioner.

- Exempel:

- o În România, este obișnuit să îți saluți vecinii când îi întâlnești pe stradă, chiar dacă nu îi cunoști foarte bine.

- o (I Rumänien är det vanligt att man hälsar på sina grannar när man möter dem på gatan, även om man inte känner dem särskilt väl.)

12. Att prata om nyheter och aktuella händelser

- Funktion:
  - Diskutera lokala eller globala nyheter, inklusive politiska, sociala eller miljömässiga frågor.

○ Uttrycka välgrundade åsikter om händelser och deras inverkan.

- Exempel:
  - Știai că sa organizat un protest în orașul nostru ieri? Oamenii au ieșit în stradă pentru a cere soluții la problema poluării.

du att det var en protest i vår stad igår? Folk gick ut på gatorna för att kräva lösningar på föroreningsproblemet.

13. Att göra och svara på inbjudningar

- Funktion:
  - Utsträcka formella och informella inbjudningar till evenemang eller sociala sammankomster.

○ Acceptera eller avböja inbjudningar artigt och föreslå alternativ om det behövs.

- Exempel:
  - Te invit la petrecerea mea de ziua de naștere săptămâna viitoare. Det är nu möjligt att göra det.

Jag bjuder in dig till min födelsedagsfest nästa vecka. Om du inte kan komma kan vi ses en annan gång.

14. Ge instruktioner och förklara processer

- Funktion:
  - Ge tydliga och detaljerade instruktioner om hur man gör något (t.ex. hur man tillagar en rätt, hur man slutför en uppgift).

○ Förklara komplexa processer på ett logiskt och sammanhängande sätt.

- Exempel:
  - Pentru a pregăti acest fel de mâncare, mai întâi trebuie să fierbi legumele. După aceea, le amesteci cu sosul și le lași la cuptor pentru 30 de minute.

○ (För att tillaga denna rätt måste du först koka grönsakerna. Blanda dem sedan med såsen och låt dem stå i ugnen i 30 minuter.)

15. Att ge förslag och erbjuda lösningar

- Funktion:

- o Att ge artiga eller starka förslag i olika sammanhang, såsom arbete, resor eller sociala situationer.

- o Erbjud lösningar på problem och förklara dina resonemang.

- Exempel:

- o Cred că ar fi bine să avem o întâlnire săptămânală pentru a discuta progresul proiectului. Așa putem evita problemele din ultimele momente.

- o (Jag tror att det vore bra att ha ett veckomöte för att diskutera projektets framsteg. På så sätt kan vi undvika problem i sista minuten.)

16. Att be om ursäkt och erkänna misstag

- Funktion:

- o Att be om ursäkt i formella och informella situationer, och ta ansvar för misstag.

- o Erbjud lösningar eller kompensation vid behov.

- Exempel:

- o Îmi cer scuze pentru confuzia creată. A fost o greșeală din partea mea și voi face tot posibilul să o rezolv.

- o (Jag ber om ursäkt för förvirringen. Det var mitt misstag, och jag ska göra allt jag kan för att rätta till det.)

B.1.2 Kommunikationens konstruktion

1. Grammatiska klasser (ordklasser)

- Substantiv: användning av rumänska substantiv, inklusive vanliga och egennamn, räkneliga och oräkneliga substantiv samt singular/pluralformer. Särskilt fokus ligger på att behärska substantivkasus (nominativ, ackusativ, genitiv, dativ, vokativ) i praktiska sammanhang.

- o Exempel (romaner):

- Singular: "Cartea este interesantă." (Boken är intressant.)

- Plural: "Cărțile sunt interesante." (Böckerna är intressanta.)

- Nominativ/ackusativ: "Îmi place cartea." (Jag gillar boken.)

- Genitiv/dativ: "Am dat cartea prietenului." (Jag gav boken till min vän.)

- Adjektiv: genom att använda adjektiv som överensstämmer i genus och antal med substantivet modifierar de och lär sig komparativ/superlativformer.

- o Exempel (romaner):

- Positivt: "Fata este frumoasă." (Flickan är vacker.)

- Jämförande: "Fata este mai frumoasă decât sora ei." (Flickan är vackrare än sin syster.)
- Superlativ: "Fata este cea mai frumoasă din clasă." (Flickan är den vackraste i klassen.)
- Pronomen: utökad användning av personliga, possessiva, demonstrativa, reflexiva och relativa pronomen.
  - Exempel (romaner):
    - Personligt: "El merge la școală." (Han går i skolan.)
    - Reflexiv: "Se spală pe mâini." (Han tvättar sina händer.)
    - Possessiv: "Cartea mea este pe masă." (Min bok ligger på bordet.)
  - Verb: förståelse för verbkonjugation i olika tempus (presens, perfektum, futurum, imperfektum) och mode (indikativ, konjunktiv, imperativ).
    - Exempel (romaner):
      - Present: "Eu citesc o carte." (Jag läser en bok.)
      - Tidigare: "Eu am citit o carte." (Jag läste en bok.)
      - Framtid: "Voi citi o carte." (Jag ska läsa en bok.)
    - Prepositioner: prepositioner som anger samband mellan tid, plats och rörelse.
      - Exempel (romaner):
        - "Vorbim despre carte." (Vi pratar om boken.)

2. Lexikala element (ordförrådsutveckling)

- Ämnesspecifikt ordförråd: ordförråd relaterat till specifika teman som dagliga aktiviteter, resor, arbete, kultur och känslor.
  - Exempel (romaner):
    - Resor: "Rezervarea biletelor de avion a fost complicată." (Det var komplicerat att boka flygbiljetter.)
    - Arbete: "Am o întâlnire importantă la birou." (Jag har ett viktigt möte på kontoret.)
  - Ordbildning: affix (prefix och suffix) för att bilda nya ord (substantiv, verb, adjektiv).
    - Exempel (romaner):
      - Prefix: "ne-" (negation) – Fericit (glad) → Nefericit (olycklig).
      - Suffix: "-tor" (agentssubstantiv) – A lucra (att arbeta) → Lucrător (arbetare).

- Frasalverb och uttryck: vanliga rumänska frasalverb och fasta uttryck som förbättrar flytet.

- o Exempel (romaner):

- "A da o mână de ajutor." (För att hjälpa till.)
- "A lua o pauză." (För att ta en paus.)

3. Att uttrycka omständigheter (tid, sätt, plats)

- Tid: att uttrycka olika tidsramar med hjälp av adverb, prepositioner och verbtempera, samt att ordna händelser i berättelser.

- o Exempel (romaner):

- "Am plecat dimineața, dar m-am întors seara." (Jag gick på morgonen, men jag återvände på kvällen.)

- "Voi merge la concert săptămâna viitoare." (Jag ska gå på konserten nästa vecka.)

- Manér: Att uttrycka hur en handling utförs med hjälp av adverb eller manérfraser.

- o Exempel (romaner):

- "El cântă frumos." (Han sjunger vackert.)
- "En alergat uprepas." (Han sprang snabbt.)

- Plats: Prepositioner för plats (în, pe, lângă, sub, etc.) förstärks för att beskriva platser och rörelser.

- o Exempel (romaner):

- "Trăim în România." (Vi bor i Rumänien.)
- "Stăm lângă lac." (Vi sitter nära sjön.)

4. Meningsbyggnad

- Ordordning: olika typer av meningar, med rumänskspecifik ordordning, särskilt i frågor och negationer.

- o Exempel (romaner):

- Jakande: "Maria citește o carte." (Maria läser en bok.)
- Fråga: "Maria citește o carte?" (Läser Maria en bok?)
- Negation: "Maria nu citește o carte." (Maria läser inte en bok.)

- Komplexa meningar: Använd konjunktioner (și, dar, pentru că, de aceea, etc.) för att skapa meningar med flera satser.

- o Exempel (romaner):
  - "Îmi place să citesc și să ascult muzică." (Jag gillar att läsa och lyssna på musik.)
  - "A venit pentru că avea o întâlnire importantă." (Han kom för att han hade ett viktigt möte.)

- Relativa bisatser: Användning av relativa pronomen (care, ce, unde) för att skapa mer beskrivande och detaljerade meningar.

- o Exempel (romaner):
  - "Cartea pe care o citesc este interesantă." (Boken jag läser är intressant.)

5. Att uppnå sammanhållning och koherens i talade/skrivna texter

- Kohesion: Fokus ligger på att använda kohesiva grepp som și (och), dar (men), sau (eller), de asemenea (också), în plus (utöver det) för att smidigt koppla samman idéer i en diskurs.

- o Exempel (romaner):
  - "Am fost la magazin și am cumpărat fructe, de asemenea, am cumpărat pâine." (Jag gick till affären och köpte frukt, jag köpte också bröd.)

- Sammanhang: att upprätthålla ett logiskt flöde i skrift och tal, och säkerställa att idéer följer varandra på ett strukturerat sätt.

- o Exempel (romaner):
  - "Dimineața am mers la școală. Apoi, am luat prânzul cu colegii. După aceea, am lucrat la un proiect până seara." (På morgonen gick jag till skolan. Sedan åt jag lunch med mina kollegor. Efter det jobbade jag med ett projekt fram till kvällen.)

- Textstrukturering: Att lära sig hur man strukturerar längre texter på rätt sätt, såsom essäer eller muntliga presentationer, med en inledning, huvuddel och avslutning.

- o Exempel (romaner):
  - Inledning: "Astăzi voi vorbi despre importanța educației."
  - Kropp: "Educația este importantă deoarece ne oferă cunoștințe și abilități."
  - Slutsats: "În concluzie, educația joacă un roll esențial în viața fiecărei persoane." (Sammanfattningsvis spelar utbildning en viktig roll i allas liv.)

B.1.3 Texttyper

På B1.3-nivån kan eleverna hantera mer komplexa texttyper, både muntliga och skriftliga, i olika situationer. De börjar uttrycka åsikter mer detaljerat, återge händelser tydligt och använda ett bredare spektrum av grammatiska strukturer. Fokus flyttas till större

sammanhang och kohesion i textproduktionen, med förmågan att organisera information logiskt.

1. Detaljerade personliga berättelser och beskrivningar

- **Egenskaper:** Eleverna kan återge tidigare händelser, ge detaljerade personliga upplevelser och beskriva personer, platser och föremål mer omfattande. Användningen av sammansatta meningar, berättande tempus (preteritum, imperfektum, perfektum) och bindeord (între timp, în plus, pe de altă parte) ökar.

- **Exempel på texter:** Att skriva en detaljerad personlig berättelse, som beskriver en minnesvärd upplevelse eller händelse.

- **Exempel (romaner):**

- o "Acum două luni, am fost în vacanță în Grecia. Am vizitat insule minunate și am avut parte de o experiență extraordinară. Într-o zi, am fost la o plajă ascunsă, unde de apaă era put at într-o zi. peștii înotând printre stânci În plus, am încercat mâncăruri locale foarte gustoase.

(För två månader sedan åkte jag på semester till Grekland. Jag besökte vackra öar och hade en fantastisk upplevelse. En dag åkte jag till en gömd strand där vattnet var så klart att man kunde se fisk simma bland klipporna. Dessutom provade jag mycket goda lokala rätter.)

2. Opinionsuppsatser och strukturerade argument

- **Egenskaper:** Eleverna kan skriva korta opinionsuppsatser eller strukturerade argument och uttrycka sina synpunkter på välbekanta ämnen. De använder bindeord för att organisera sina idéer logiskt (în primul rand, pe de alta parte, în cluzie) och stödja sina åsikter med exempel och skäl.

- **Exempel på texter:** Att skriva om fördelar eller nackdelar med en situation, uttrycka åsikter om vardagliga ämnen som teknologi eller livsstil.

- **Exempel (romaner):**

- o "Cred că tehnologia are multe avantaje în viața noastră. În primul rând, ne permite să comunicăm rapid și eficient cu prietenii și familia. Pe de altă parte, tehnologia ț poate deă lumea reală În concluzie, trebuie să folosim tehnologia cu moderație, pentru a evita efectele negative.

(Jag tror att tekniken har många fördelar i våra liv. Först och främst låter den oss kommunicera snabbt och effektivt med vänner och familj. Å andra sidan kan tekniken vara beroendeframkallande och isolera oss från den verkliga världen. Sammanfattningsvis måste vi använda tekniken med måtta för att undvika dess negativa effekter.)

3. Rapporter och formella beskrivningar

- **Kännetecken:** Eleverna introduceras till mer formella typer av skrivande, såsom rapporter eller officiella beskrivningar, där de beskriver händelser, situationer eller upplevelser

med en objektiv ton. De lär sig att organisera information tydligt med hjälp av mer formella bindeord (de aceea, în acest sens, în concluzie).

- Exempel på texter: Att skriva en rapport om ett skol- eller arbetsevenemang, där man beskriver ett evenemang eller projekt i detalj.

- Exempel (romaner):

- o "Rapport: Vizita la muzeul de artă

Pe 10 octombrie, clasa noastră a vizitat Muzeul Național de Artă din București. I timpul vizitei, är admirat numeroase opere de artă românească și europeană. Ghidul ne-a explicat evoluția artei românești de-a lungul secolelor și ne-a oferit informații despre artiști renumiți. În concluzie, vizita a fost foarte educativă și a contribuit la înțelegerea istoriei artei."

(Rapport: Besök på konstmuseet

Den 10 oktober besökte vår klass Nationella konstmuseet i Bukarest. Under besöket beundrade vi ett flertal verk av rumänsk och europeisk konst. Guiden förklarade utvecklingen av rumänsk konst genom århundradena och gav oss information om kända konstnärer. Sammanfattningsvis var besöket mycket lärorikt och bidrog till vår förståelse av konsthistoria.

4. Sammanfattningar och parafraaser av längre texter

- Egenskaper: På denna nivå kan eleverna läsa och förstå längre texter (t.ex. artiklar, berättelser) och sammanfatta eller parafrasera huvudpunkterna. De övar på att kondensera information och fokusera på de väsentliga aspekterna med hjälp av tydligt och koncist språk.

- Exempel på texter: Sammanfattning av en tidningsartikel, parafrasering av en text om en historisk händelse eller en kulturell tradition.

- Exempel (romaner):

- o "Articolul discută despre importanța educației în dezvoltarea unei societăți modern. Autorul explică faptul că accesul la educație de calitate este esențial pentru progresul art Definition asăulene subsocial. investițiile în educație ar trebui să fie o prioritate pentru guverne."

(Artikeln diskuterar vikten av utbildning i utvecklingen av ett modernt samhälle. Författaren förklarar att tillgång till utbildning av god kvalitet är avgörande för ekonomiska och sociala framsteg. Artikeln betonar också att investeringar i utbildning bör vara en prioritet för regeringar.)

5. Formella e-postmeddelanden och förfrågningar

- Egenskaper: Eleverna blir skickliga i att skriva formella e-postmeddelanden och brev för professionella eller officiella ändamål. Dessa texter innehåller artiga uttryck, lämplig ton och tydlig struktur. Eleverna använder formuleringsfraser som vă rog să-mi trimiteti, aștept

cu interes răspunsul dumneavoastră, cu stimă (snälla skicka mig, jag ser fram emot ditt svar, uppriktigt sagt).

- Exempel på texter: Att skriva för att begära information, be om förtydliganden eller ansöka om en tjänst.

- Exempel (romaner):

- o "Stimata doamna Ionescu,

Vă rog să îmi trimiteti informații suplimentare despre cursul de limbă română pentru străini, organizat în luna noiembrie. Aș dori să aflu detalii despre program și costuri. Aștept cu interes răspunsul dumneavoastră. Cu stimă, Alexandru Popa"

(Bästa fru Ionescu,

Vänligen skicka mig ytterligare information om den rumänska språkkursen för utlänningar, som organiseras i november. Jag skulle vilja veta detaljer om schema och kostnader. Jag ser fram emot ditt svar. Med vänliga hälsningar, Alexandru Popa.)

6. Kreativt skrivande och imaginära situationer

- Egenskaper: På denna nivå börjar eleverna experimentera med kreativt skrivande och producerar berättelser eller imaginära situationer. De kan använda en mängd olika tempus och berättartekniker för att skapa mer engagerande texter. Fokus ligger på flyt, kreativitet och förmågan att beskriva hypotetiska situationer.

- Exempel på texter: Att skriva en novell, som beskriver en hypotetisk eller imaginär händelse.

- Exempel (romaner):

- o "Dacă aș putea călători în timp, aș sammansmälta în perioada Renașterii, în Italien. Aș vizita orașe precum Florența și Veneția și aș întâlni precum Leonardo da Vinci. Aș plimba pe străzile vechi și aș admira clădirile impunătoare. Cred că ar fi o experiență de neuitat."

(Om jag kunde resa i tiden skulle jag åka till renässansperioden i Italien. Jag skulle besöka städer som Florens och Venedig och träffa kända konstnärer som Leonardo da Vinci. Jag skulle promenera genom de gamla gatorna och beundra de imponerande byggnaderna. Jag tror att det skulle bli en oförglömlig upplevelse.)

7. Enkla akademiska texter

- Egenskaper: Eleverna introduceras till grundläggande akademiskt skrivande, där de kan producera enkla, sakliga och strukturerade texter relaterade till ett specifikt ämne. Dessa texter är mer formella än kreativt skrivande och kräver logisk organisation, research och användning av objektiva språk.

- Exempel på texter: Att skriva en kort uppsats om en historisk händelse, en boksammanfattning eller en grundläggande forskningsrapport.

- Exempel (romaner):
  - "Istoria României este complexă și bogată în evenimente importante. Unul dintre aceste evenimente este Marea Unire din 1918, cand provinciile românești s-au unit pentru a forma România Mare. Acest moment a avut un impact semnificativ și a identității naționale."

(Rumâniens historia är komplex och rik på viktiga händelser. En av dessa händelser är den stora unionen 1918, då de rumänska provinserna förenades och bildade Storrumänien. Detta ögonblick hade en betydande inverkan på landets utveckling och nationella identitet.)

NIVÅ B.2

B.2.1 Kommunikativa funktioner

1. Att uttrycka och stödja komplexa åsikter

- Funktion:
  - Uttrycka välutvecklade åsikter om en mängd olika komplexa ämnen (politik, samhälle, vetenskap, kultur).
  - Stödja åsikter med logiska argument, exempel eller bevis.
- Exempel:
  - Sunt de părere că dezvoltarea durabilă ar trebui să fie o prioritate globală, deoarece impactul schimbărilor climatice va afecta generațiile viitoare. Dovezile sunt clare, iar acțiunile rapide sunt esențiale.
  - (Jag anser att hållbar utveckling bör vara en global prioritet eftersom klimatförändringarnas effekter kommer att påverka framtida generationer. Bevisen är tydliga och snabba åtgärder är avgörande.)

2. Förhandling och konfliktlösning

- Funktion:
  - Hantera komplexa förhandlingar i både formella och informella sammanhang (arbete, sociala interaktioner etc.).
  - Föreslå kompromisser, lösa konflikter och nå överenskommelser.
- Exempel:
  - Înțeleg că există diferențe de opinie, dar cred că putem găsi o soluție de mijloc. Ce-ar fi dacă ar împărți ansvarstagande și fiecare echipă s-ar ocupa de o parte din proiect?
  - (Jag förstår att det finns meningsskiljaktigheter, men jag tror att vi kan hitta en medelväg. Tänk om vi delar upp ansvaret och varje team hanterar en del av projektet?)

3. Att diskutera komplexa och abstrakta ämnen

- Funktion:
  - Delta i diskussioner om abstrakta eller filosofiska begrepp, såsom etik, moral och mänsklig natur.
  - Ge djupgående förklaringar och be andra om ytterligare förklaringar.
- Exempel:
  - Cred că etica în afaceri este esențială, deoarece comportamentul responsabil al companiilor poate influența pozitiv societatea. Fără etică, riscăm să pierdem încrederea publicului.
  - (Jag anser att etik i näringslivet är avgörande eftersom ansvarsfullt företagsbeteende kan påverka samhället positivt. Utan etik riskerar vi att förlora allmänhetens förtroende.)

4. Ge tydliga, detaljerade instruktioner om komplexa uppgifter

- Funktion:
  - Ge steg-för-steg-instruktioner för att utföra komplexa uppgifter eller processer, ofta i professionella eller akademiska miljöer.
  - Säkerställa tydlighet och precision i förklaringar.
- Exempel:
  - Pentru a configura noul programvara, trebuie să urmezi acești pași: în primul rând, descarcă fișierul de instalare; în al doilea rând, deschide-l și urmează instrucțiunile de pe ecran. Du måste installera, konfigurera ställ in personliga.
  - (För att installera den nya programvaran måste du följa dessa steg: först ladda ner installationsfilen; sedan öppna den och följ instruktionerna på skärmen. Efter installationen konfigurerar du de anpassade inställningarna.)

5. Sammanfatta och parafrasera komplex information

- Funktion:
  - Sammanfatta eller parafrasera långa, komplexa texter eller samtal på ett sammanhängande och koncist sätt.
  - Se till att huvudpunkterna och detaljerna förmedlas korrekt.
- Exempel:
  - Pe scurt, raportul subliniază necesitatea unor politici de mediu mai stricte, datorită creșterii nivelului de poluare și a efectelor negative asupra sănătății publice.
  - (Kort sagt betonar rapporten behovet av strängare miljöpolitik på grund av de stigande föroreningsnivåerna och de negativa effekterna på folkhälsan.)

6. Att uttrycka hypotetiska situationer och villkorade idéer

- Funktion:
  - Använda avancerade villkorsstrukturer (andra och tredje villkors) för att diskutera hypotetiska situationer och deras potentiella utfall.
  - Uttrycka ånger, föreställa sig andra verkligheter eller överväga framtida möjligheter.
- Exempel:
  - Dacă aş fi ştiut despre această oportunitate mai devreme, cu siguranţă aş fi aplicat. Poate că acum aş fi lucrat într-o companie internaţională.
  - (Om jag hade känt till den här möjligheten tidigare hade jag definitivt sökt. Kanske skulle jag jobba på ett internationellt företag nu.)

7. Att delta i övertygande diskussioner

- Funktion:
  - Använda övertygande språk för att övertyga andra om en viss synvinkel, ofta i debatter eller formella diskussioner.
  - Presentera argument på ett strukturerat och övertygande sätt.
- Exempel:
  - Överväg că trebuie să investim mai mult în educaţie, deoarece tinerii reprezintă viitorul societăţii noastre. Dacă nu alocăm fonduri suplimentare acum, vom suporta consecinţele pe termen lung.
  - (Jag anser att vi behöver investera mer i utbildning eftersom unga människor representerar vårt samhälles framtid. Om vi inte avsätter ytterligare medel nu kommer vi att få bära konsekvenserna på lång sikt.)

8. Att ge och be om detaljerade åsikter om kulturella ämnen

- Funktion:
  - Delta i diskussioner om litteratur, konst, film och andra kulturella ämnen, ge djupgående analyser och uttrycka sofistikerade åsikter.
  - Begäran om och bemötande av andras detaljerade synpunkter.
- Exempel:
  - Mi-a plăcut foarte mult cartea pentru că explorează complexitatea relaţiilor umane. Personajele sunt bine conturate, iar conflictele or reflectă dileme morale actuale.
  - (Jag gillade verkligen boken eftersom den utforskar komplexiteten i mänskliga relationer. Karaktärerna är välutvecklade och deras konflikter återspeglar aktuella moraliska dilemman.)

9. Uttrycka kritik och konstruktiv feedback

- Funktion:
  - Ge konstruktiv kritik i professionella, sociala eller akademiska sammanhang, på ett artig men bestämt sätt.
  - Att ge feedback på någons prestation, beteende eller arbete.
- Exempel:
  - Proiectul tău este foarte bine structurat, dar cred că ar trebui să detaljezi mai mult concluziile. Aceasta va oferi o mai bună înțelegere en impactului cercetării berättelse.
  - (Ditt projekt är mycket välstrukturerat, men jag tycker att du borde utveckla slutsatserna mer. Detta kommer att ge en bättre förståelse för effekten av din forskning.)

10. Diskutera och analysera data och statistik

- Funktion:
  - Tolka och diskutera data, statistik och forskningsresultat i detalj, ofta i ett professionellt eller akademiskt sammanhang.
  - Begär förtydligande eller ytterligare förklaring av data.
- Exempel:
  - Överensstämmer med datelor din ultimul studiu, rata șomajului a scăzut cu 3% în ultimul an. Acest lucru sugerează că politiska ekonomiska senaste au avut un impact pozitiv.
  - (Enligt uppgifterna från den senaste studien har arbetslösheten minskat med 3 % under det senaste året. Detta tyder på att den senaste ekonomiska politiken har haft en positiv inverkan.)

11. Diskussion om karriärutveckling och professionella mål

- Funktion:
  - Diskutera karriärvägar, långsiktiga professionella mål och strategier för personlig utveckling.
  - Delta i samtal om professionella utmaningar och möjligheter.
- Exempel:
  - Pe termen lung, îmi propun să devin manager de proiect. Cred că următorul pas ar fi să îmi îmbunătățesc abilitățile de leadership și să obțin certificarea PMP.
  - (På lång sikt siktar jag på att bli projektledare. Jag tror att nästa steg skulle vara att förbättra mina ledarskapsförmågor och få PMP-certifieringen.)

12. Att argumentera för eller emot en punkt i debatter

- Funktion:

- o Delta i formella debatter och presentera strukturerade argument för eller emot en specifik synvinkel.

- o Använda motargument effektivt för att motbevisa motsatta åsikter.

- Exempel:

- o Deși este adevărat că tehnologia aduce multe avantaje, nu putem ignora efectele negativ asupra sănătății mentale. Studiile arată că folosirea excesivă en tehnologiei poate duce la anxietate și isolare socială.

- o (Även om det är sant att teknik medför många fördelar, kan vi inte ignorera de negativa effekterna på den mentala hälsan. Studier visar att överdriven användning av teknik kan leda till ångest och social isolering.)

13. Att beskriva och tolka sociala och politiska trender

- Funktion:

- o Diskutera sociala, politiska och ekonomiska trender, analysera deras orsaker och potentiella framtida konsekvenser.

- o Delta i välgrundade diskussioner om globala eller lokala frågor.

- Exempel:

- o Trendul faktiska urbanizare rapidă în multe țări în curs de dezvoltare este îngrijorător, deoarece infrastructura nu ține pasul cu creșterea populației urbane. Aceasta duce la problem majore de mediu și locuire.

- o (Den nuvarande trenden med snabb urbanisering i många utvecklingsländer är oroande, eftersom infrastrukturen inte kan hålla jämna steg med den växande stadsbefolkningen. Detta leder till stora miljö- och bostadsproblem.)

14. Att hantera känsliga eller kontroversiella ämnen

- Funktion:

- o Delta i diskussioner om känsliga eller kontroversiella frågor (t.ex. religion, politik, etik) på ett respektfullt och balanserat sätt.

- o Presentera nyanserade åsikter och beakta flera perspektiv.

- Exempel:

- o Este viktigt să discutăm despre problemele de egalitate de gen, dar trebuie să ne asigurăm că includem toate punctele de vedere. Dialogul deschis și respectuos este cheia pentru progres.

- o (Det är viktigt att diskutera jämställdhetsfrågor, men vi måste se till att alla synpunkter inkluderas. En öppen och respektfull dialog är nyckeln till framsteg.)

15. Skriva formella brev, e-postmeddelanden och rapporter

- Funktion:
  - Skriva formella dokument (t.ex. brev, e-postmeddelanden, rapporter) med lämplig ton, struktur och språk.
  - Att uttrycka komplexa idéer tydligt och koncist i skriftlig form.
- Exempel:
  - Stimate Domnule-direktör, aş dori să vă mulțumesc pentru oportunitatea de a colabora pe acest proiect și să vă informez că raportul final va fi trimis până la sfârșitul săptămâni.
  - (Bäste herr direktör, jag vill tacka er för möjligheten att samarbeta i detta projekt och informera er om att slutrapporten kommer att skickas i slutet av veckan.)

16. Att spekulera om framtiden

- Funktion:
  - Diskutera potentiella framtida händelser eller utfall, med hjälp av spekulativt språk för att utforska möjligheter och osäkerheter.
- Exempel:
  - Este posibil ca în următorii 10 ani, tehnologia să schimbe komplett modul în care lucrăm și interacționăm. Cu toate acestea, există și riscul ca automatizarea să ducă la pierderea locurilor de muncă.
  - (Det är möjligt att tekniken under de kommande 10 åren helt kommer att förändra hur vi arbetar och interagerar. Det finns dock också en risk att automatisering kommer att leda till förlorade arbetstillfällen.)

17. Hantering av formella samtal och intervjuer

- Funktion:
    - Genomföra och delta i formella samtal, intervjuer eller möten, med hjälp av ett professionellt språk och en formell ton.
    - Delta i detaljerade diskussioner, be om förtydliganden och svara på lämpligt sätt.
  - Exempel:
    - În timpul interviului, aş dori să discutăm mai în detaliu despre responsabilitățile acestui post și oportunitățile de dezvoltare profesională.
- (Under intervjun skulle jag vilja diskutera mer i detalj ansvarsområdena för denna tjänst och möjligheterna till professionell utveckling.)

B.2.2 Kommunikationens konstruktion

1. Grammatiska klasser (ordklasser)

- Substantiv: På B2-nivå behärskar eleverna användningen av rumänska substantiv i mer komplexa grammatiska strukturer, inklusive abstrakta och kollektiva substantiv. De arbetar mycket med kasus (särskilt genitiv och dativ) och börjar förstå nyanserade användningar av bestämd och obestämd artikel.

- o Exempel (romaner):

- Singular: "Societatea modernă pune accent pe educație." (Det moderna samhället betonar utbildning.)

- Plural: "Rezultatele cercetărilor sunt impresionante." (Resultaten av forskningen är imponerande.)

- Genitiv: "Îmi place stilul profesorului." (Jag gillar lärarens stil.)

- Dativ: "I-am dat prietenului meu o carte." (Jag gav min vän en bok.)

- Adjektiv: Eleverna arbetar med ett bredare spektrum av adjektiv, inklusive de som ingår i idiomatiska uttryck eller modifierar abstrakta begrepp. De använder adjektiv i komplexa överensstämmelsesituationer och behärskar komparativ och superlativ i olika sammanhang.

- o Exempel (romaner):

- Jämförande: "Este mai inteligent decât colegii lui." (Han är smartare än sina kollegor.)

- Superlativ: "Aceasta este cea mai dificilă sarcină din proiect." (Detta är den svåraste uppgiften i projektet.)

- Pronomen: Eleverna förväntas använda alla typer av pronomen flytande, inklusive obestämda och demonstrativa pronomen. Fokus ligger också på att behärska reflexiva pronomen och deras användning i nyanserade situationer.

- o Exempel (romaner):

- Reflexiv: "S-au gândit la soluții alternative." (De funderade på alternativa lösningar.)

- Demonstrativ: "Aceasta este propunerea corectă." (Detta är det korrekta förslaget.)

- Obestämd: "Oricine poate participa la discuție." (Vem som helst kan gå med i diskussionen.)

- Verb: Fokus flyttas till att bemästra konditionalis, konjunktiv och futurum. Eleverna börjar också använda komplexa former som passiv form, opersonliga konstruktioner och modala verb i flera tempus.

- o Exempel (romaner):

- Villkorligt: "Aș vrea să merg la concert, dacă aș avea Timp." (Jag skulle vilja gå på konserten om jag har tid.)
- Konjunktiv: "Este important să studiezi mai mult." (Det är viktigt att jag studerar mer.)
- Passiv: "Proiectul a fost finalizat de echipă." (Projektet slutfördes av teamet.)
- Prepositioner: Eleverna fortsätter att använda prepositioner flytande och introduceras till mer komplexa prepositionsfraser och deras roll i både formella och informella sammanhang.

o Exempel (romaner):

- "El a venit în ciuda obstacolelor." (Han kom trots hindren.)

2. Lexikala element (ordförrådsutveckling)

- Ämnesspecifikt ordförråd: Eleverna utökar sitt ordförråd avsevärt inom specialiserade områden som politik, kultur, ekonomi, teknologi och utbildning. De arbetar med mer abstrakta och formella termer som hjälper till med professionellt och akademiskt språk.

o Exempel (romaner):

- Politik: "Discursul președintelui a abordat probleme economice importante." (Presidentens tal tog upp viktiga ekonomiska frågor.)

- Teknik: "Inovațiile tehnologice schimbă rapid industria." (Teknologiska innovationer förändrar snabbt branschen.)

- Synonymer och antonymer: Eleverna fokuserar på synonymer och antonymer med subtila skillnader i betydelse och sammanhang för att utveckla precision i språket.

o Exempel (romaner):

- Synonym: A corectă (att korrigera) – A îndreptă (att rätta till).

- Motsatsord: Sigur (säker) – Indecis (obeslutsam).

- Kollokationer och idiomatiska uttryck: Eleverna blir bekanta med idiomatiska uttryck och mer avancerade kollokationer, vilket möjliggör en mer flytande och naturligt klingande rumänska.

o Exempel (romaner):

- Idiom: "A pune punctulum pe i." (För att gå rakt på sak.)

- Samlokalisering: "A lua o decizie fermă." (För att fatta ett bestämt beslut.)

3. Att uttrycka omständigheter (tid, sätt, plats)

- Tid: Eleverna förväntas hantera komplexa tidsuttryck, inklusive idiomatiska användningar, flera tempus i följd och tidssatser.

- o Exempel (romaner):
  - "După ce voi termina de citit cartea, voi începe un nou proiect." (När jag har läst klart boken kommer jag att påbörja ett nytt projekt.)
  - "Între timp, aștept rezultatele." (Under tiden väntar jag på resultatet.)
  - Manér: Genom att uttrycka manéret på alltmer sofistikerade sätt blir eleverna skickliga på att använda komplexa adverbialfraser och idiomatiska uttryck för att beskriva hur handlingar utförs.
- o Exempel (romaner):
  - "El a răspuns políticos, dar hotărât." (Han svarade artigt men bestämt.)
  - "En komporterad într-un mod care and atras atenția tututor." (Han betedde sig på ett sätt som drog allas uppmärksamhet.)
  - Plats: Eleverna fördjupar sin förståelse av lokaliseringsuttryck, inklusive de som involverar abstrakta eller metaforiska användningar av platsprepositioner.
- o Exempel (romaner):
  - "El este în fruntea echipei de proiect." (Han står i spetsen för projektgruppen.)
  - "Cărțile se află pe raftul din mijloc." (Böckerna finns på mitten av hyllan.)

4. Meningsbyggnad

- Ordordning: Eleverna blir bekväma med att manipulera rumänsk ordordning för betoning, använda inversion och fokusera på rytm och flyt i längre meningar.
- o Exempel (romaner):
  - "Numai el putea să răspundă la această întrebare." (Bara han kunde svara på denna fråga.)
  - "Nu am văzut niciodată un asemenea spectacol." (Jag har aldrig sett en sådan show.)
  - Komplexa meningar: Eleverna konstruerar nu mer komplexa meningar med underordnade satser och använder ett brett utbud av underordnade konjunktioner (t.ex. deși, ca să, chiar dacă).
- o Exempel (romaner):
  - "Deși era obosit, a continuat să lucreze la proiect." (Även om han var trött fortsatte han att arbeta med projektet.)
  - "Am terminat raportul ca să îl pot trimite înainte de termen." (Jag avslutade rapporten så att jag kunde skicka den innan deadline.)
  - Relativa bisatser: Mer avancerad användning av relativa bisatser med flera pronomen, inklusive den komplexa användningen av al căru, unde, când.

o Exempel (romaner):

- "Profesorul al cărui curs l-am urmat este renumit în domeniu." (Professorn vars kurs jag gick är känd inom området.)

- "Este orașul în care am copilărit." (Detta är staden där jag växte upp.)

5. Att uppnå sammanhållning och koherens i talade/skrivna texter

- Sammanhållning: Eleverna använder en mängd olika sammanhängande verktyg, inklusive avancerade konjunktioner (cu toate acestea, în schimb, în consecință), vilket säkerställer smidiga övergångar mellan idéer. De kan manipulera pronomen, synonymer och diskursmarkörer för att undvika upprepning.

o Exempel (romaner):

- "Cu toate acestea, nu sa lăsat descurajat și a continuat să lucreze." (Ändå blev han inte avskräckt och fortsatte att arbeta.)

- "Problem a fost rezolvată, iar echipa a trecut la următoarea sarcină." (Problemet löstes och teamet gick vidare till nästa uppgift.)

- Sammanhang: Eleverna förväntas producera sammanhängande texter, strukturera sina argument logiskt med tydliga orsak-verkan-samband, och säkerställa att varje idé bidrar till det övergripande argumentet eller berättelsen.

o Exempel (romaner):

- "În primul rând, trebuie să analizăm contextul. Apoi, vom putea trage concluziile necesare. În final, propunem soluții bazate pe datele obținute." (Först måste vi analysera sammanhanget. Sedan kan vi dra de nödvändiga slutsatserna. Slutligen föreslår vi lösningar baserat på de data som erhållits.)

- Textstrukturering: Eleverna kan skriva välstrukturerade uppsatser, rapporter och formella brev med hjälp av lämpliga inledande fraser, logisk idéutveckling och slutsatser som sammanfattar eller förstärker deras huvudpoänger.

o Exempel (romaner):

- Introduktion: "Această lucrare va discuta impactul globalizării asupra economiilor în curs de dezvoltare."

- Kropp: "Globalizarea aduce avantaje economice semnificative, dar și provocări importante. Exemplu, deschiderea piețelor poate duce la creșterea concurenței."

- Slutsats: "Till slutsatsen är globaliseringsområden ointressanta komplexa și nuanțat, care necesită soluții personalizate pentru fiecare țară." (Sammanfattningsvis har globaliseringen en komplex och nyanserad effekt som kräver skräddarsydda lösningar för varje land.)

B.2.3 Texttyper

På B2.3-nivån kan eleverna producera och förstå komplexa texter med mer abstrakta ämnen och specialiserat innehåll. De kan delta i diskussioner om olika ämnen, inklusive sociala, professionella och kulturella sammanhang, och visa förmåga att uttrycka nyanserade idéer, ge detaljerade förklaringar och kritiskt analysera information.

1. Argumenterande essäer och kritiska reflektioner

- **Egenskaper:** Eleverna kan skriva välstrukturerade argumenterande uppsatser, presentera en tydlig tes, stödja den med bevis och beakta motsatta synpunkter. De kan introducera och utveckla komplexa idéer logiskt med hjälp av avancerade bindeord som pe de altă parte, în consecință, totuși (å andra sidan, följaktligen, dock).

- **Exempel på texter:** Att skriva om samhällsfrågor, etiska dilemman eller ämnen relaterade till aktuella händelser, och utveckla nyanserade argument.

- **Exempel (romaner):**

- o "Un subiect viktig în societatea de azi este impactul rețelelor sociale asupra relațiilor interumane. Pe de o parte, acestea facilitează comunicarea la nivel global, însă, pe de altă parte, pot duce la o ytligiilor a rela, ę o utilizare a rela. responsabilă, rețelele social pot avea un rol benefic, contribuind la conectarea oamenilor în moduri noi."

(Ett viktigt ämne i dagens samhälle är sociala nätverks inverkan på mellanmänskliga relationer. Å ena sidan underlättar de global kommunikation, men å andra sidan kan de leda till en ytlighet av relationer. Men med ansvarsfull användning kan sociala nätverk spela en gynnsam roll och koppla samman människor på nya sätt.)

2. Formella rapporter och forskningsrapporter

- **Egenskaper:** Eleverna kan producera detaljerade rapporter och forskningsrapporter om mer specifika och tekniska ämnen. Dessa texter är organiserade i en tydlig, logisk struktur, med avsnitt som inledning, utveckling och slutsats. Eleverna använder ett precist ordförråd relaterat till ämnet och en lämplig formell ton.

- **Exempel på texter:** Att skriva rapporter om forskningsprojekt, yrkesverksamhet eller fallstudier.

- **Exempel (romaner):**

- o "Rapport: Efectele poluării asupra sănătății

Introducer: Acest raport examinează impactul poluării atmosferice asupra sănătății umane, pe baza cercetărilor recente efectuate în Europa.

Dezvoltare: Conform datelor, expunerea prelungită la aerul poluat este asociată cu o creștere a incidenței bolilor respiratorii și cardiovasculare. În plus, cercetările arată că poluarea afectează în mod special kopia și personenele în vârstă.

Slutsats: Este necesară implementarea unor politici mai stricte pentru a reduce nivelul de poluare și a proteja sănătatea publică."

(Rapport: Föroreningars effekter på hälsan)

Inledning: Denna rapport undersöker luftföroreningars inverkan på människors hälsa, baserat på aktuell forskning som utförts i Europa.

Utveckling: Enligt uppgifterna är långvarig exponering för förorenad luft förknippad med en ökning av luftvägs- och hjärt-kärlsjukdomar. Dessutom visar forskning att föroreningar särskilt drabbar barn och äldre.

Slutsats: Strängare åtgärder måste implementeras för att minska föroreningsnivåerna och skydda folkhälsan.

3. Utökade beskrivande texter (kulturella och tekniska ämnen)

- **Egenskaper:** På denna nivå kan eleverna producera utökade beskrivningar av kulturella, historiska eller tekniska ämnen. Dessa texter innehåller mer specialiserat ordförråd och är strukturerade för att ge detaljerade förklaringar av processer, historiska händelser eller kulturella fenomen.

- **Exempel på texter:** Att skriva en detaljerad beskrivning av kulturella traditioner, historiska perioder eller teknologiska processer.

- **Exempel (romaner):**

- "Obiceiurile de Crăciun în România variază de la o regiune la alta, dar unul dintre cele mai cunoscute este colindatul. În perioada sărbătorilor, grupuri de colindători merg din casă , cânte cânte cânte Tradiționale. De asemenea, mesele festlige inkluderar precum sarmale și cozonac, alimente simbolice care reflectă tradițiile românești de sărbătoare."

(Jultraditionerna i Rumänien varierar från region till region, men en av de mest kända är julsång. Under helgerna går grupper av julsångare från hus till hus och sjunger traditionella sånger. Dessutom inkluderar festmåltiderna rätter som sarmale och cozonac, symboliska livsmedel som återspeglar rumänska högtidstraditioner.)

- "Procesul de fabricare a sticlei implică topirea unor material precum nisipul și soda la temperaturi extreme de ridicate. Odată topit, amestecul devine lichid și poate fi modelat în diferite forme. După ce se răcește șește, postici pentru producția de ferestre, sticle și alte produse."

(Glasframställningsprocessen innebär att material som sand och soda smälts vid extremt höga temperaturer. När blandningen smält blir den flytande och kan formas till olika former. Efter att den svalnat stelnar glaset och kan användas för att tillverka fönster, flaskor och andra produkter.)

4. Utvärderingar och granskningar

- Egenskaper: Elever på B2.3 kan skriva omfattande utvärderingar eller recensioner av böcker, filmer, evenemang eller produkter, och presentera både positiva och negativa aspekter. De kan jämföra olika synvinklar och använda specifika kriterier för att stödja sin utvärdering.

- Exempel på texter: Att skriva en recension av en bok, film eller kulturell händelse, med både subjektiva åsikter och objektiv analys.

- Exempel (romaner):

- o "Cartea Fluturi de Irina Binder a devenit foarte populară în România, datorită poveștii re captivante și stilului accesibil. Cu toate acestea, deși naratorul reușește să creeze o unatmosferă intensabilje dialogurile pot părea artificiale În ansamblu, Fluturi este o lectură plăcută, dar nu lipsită defecte.

(Fluturi av Irina Binder har blivit mycket populär i Rumänien tack vare sin fängslande berättelse och lättillgängliga stil. Men även om berättaren lyckas skapa en intensiv atmosfär är vissa passager förutsägbara och dialogerna kan verka artificiella. Sammantaget är Fluturi en trevlig läsning, men inte utan sina brister.)

- o "Festivalul de Teatru de la Sibiu este unul dintre cele mai importante evenimente culturale din România. Programmul din acest and a inclusive spectacole remarcabile din întreaga lume, însă organizarea a lăsat de dorit în unele momente șrzie cu înice. allmänt, en fost o experiență memorabilă pentru iubitorii de teatru."

(Sibius teaterfestival är ett av de viktigaste kulturevenemangen i Rumänien. Årets program inkluderade anmärkningsvärda föreställningar från hela världen, men organisationen var ibland bristfällig, med förseningar och tekniska problem. Sammantaget var det en minnesvärd upplevelse för teaterälskare.)

5. Förslagsskrivning

- Egenskaper: Eleverna kan skriva formella förslag på projekt, planer eller lösningar på problem. Dessa texter innehåller en introduktion, en detaljerad beskrivning av den föreslagna åtgärden, en motivering för förslaget och möjliga resultat eller fördelar. Eleverna använder formella uttryck och ett precist språk.

- Exempel på texter: Att skriva ett förslag till ett samhällsprojekt, föreslå förbättringar av en arbetsprocess eller planera ett evenemang.

- Exempel (romaner):

- o "Propunere pentru un program de reciclare în școli

Introducer: Având în vedere creșterea poluării și a deșeurilor în orașul nostru, propun implementarea unui program de reciclare în toate școlile locale.

Beskrivning: Program var att inkludera instalarea unor pubele special pentru hârtie, plast și sticlă, precum și organizarea unor ateliere de educație ecologică pentru elevi.

Motivering: Prin acest program, elevii vor învăța despre importanța reciclării și vor contribui till reducea deșeurilor. În plus, vom promova un comportament responsabil față de mediu.

Slutsats: Implementarea acestui program va aduce beneficii semnificative pentru mediu și comunitate."

(Förslag till ett återvinningsprogram i skolor)

Inledning: Med tanke på ökningen av föroreningar och avfall i vår stad föreslår jag att ett återvinningsprogram implementeras i alla lokala skolor.

Beskrivning: Programmet kommer att omfatta installation av specialkärl för papper, plast och glas, samt organisering av miljöutbildningsworkshops för elever.

Motivering: Genom detta program kommer eleverna att lära sig om vikten av återvinning och bidra till att minska avfall. Dessutom kommer vi att främja ansvarsfullt miljöbeteende.

Slutsats: Genomförandet av detta program kommer att medföra betydande fördelar för miljön och samhället.

6. Komplexa sammanfattningar och syntes av information

- Egenskaper: Eleverna kan läsa långa, komplexa texter (t.ex. akademiska artiklar, nyhetsrapporter) och producera detaljerade sammanfattningar, där de fångar viktig information och syntetiserar olika synpunkter eller argument. De kan hantera abstrakta ämnen och sammanfatta diskussioner eller forskning om en mängd olika ämnen.

- Exempel på texter: Att skriva en sammanfattning av en forskningsartikel, syntetisera information från flera artiklar.

- Exempel (romaner):

- "Studiul analizează schimbările climatice și efectele acestora asupra agriculturii. Autorii subliniază că temperaturile în creștere și secetele prelungite au un impact asupra producției soleneț, se fiiem agricole. folosirea tehnologiilor modern de irigare și adaptarea culturilor la noile condiții climatice."

(Studien analyserar klimatförändringar och dess effekter på jordbruket. Författarna framhåller att stigande temperaturer och långvarig torka har en negativ inverkan på jordbruksproduktionen. Lösningar föreslås också, såsom användning av modern bevattningsteknik och anpassning av grödor till nya klimatförhållanden.)

7. Ansökningsbrev och motivationsbrev

- Egenskaper: Eleverna kan skriva formella ansökningsbrev och motivationsbrev för akademiska, professionella eller sociala ändamål. Dessa texter uppvisar en tydlig struktur, formell ton och en övertygande stil som visar elevens kvalifikationer och skäl för att söka.

- Exempel på texter: Att skriva ett ansökningsbrev till ett jobb eller universitetsprogram, där du förklarar kvalifikationer och motivation.

- Exempel (romaner):
  - "Stimata doamna Popescu",

Vă scriu pentru a aplica la poziția de coordonator de proiect la organizația dumneavoastră. Am experiență în managementul proiectelor de mediu și anser că abilitățile mele corespund cerințelor acestei poziții. Sunt deosebit de interesat de proiectele organizației dumneavoastră care promovează sustenabilitatea și educația ecologică. Aștept cu interes posibilitatea de a discuta mai multe despre cum aș putea contribui la echipa dumneavoastră. Cu stimă, Andrei Ionescu."

(Bästa fru Popescu,

Jag skriver för att söka tjänsten som projektkoordinator på er organisation. Jag har erfarenhet av att leda miljöprojekt och anser att mina färdigheter överensstämmer med kraven för denna tjänst. Jag är särskilt intresserad av er organisations projekt som främjar hållbarhet och miljöutbildning. Jag ser fram emot möjligheten att diskutera hur jag kan bidra till ert team. Med vänliga hälsningar, Andrei Ionescu.)

Metodologiska frågor

Att undervisa utländska studenter i rumänska kräver en specifik struktur och metod för att säkerställa att de inhämtar rumänska i både muntlig och skriftlig form, med det yttersta målet att utveckla grundläggande språkfärdigheter: förståelse av talade och skrivna texter, korrekt muntlig uttrycksförmåga, sammanhängande skrivande och effektiv samtalsinteraktion.

Stegen i språkutvecklingen

Vasile Șerban identifierar fyra kritiska steg i inlärningsprocessen:

1. Muntlig fas – Det första steget i språkinläring fokuserar på uttal och att bekanta eleverna med de specifika ljuden i rumänska. Detta steg betonar korrekt artikulation och intonation, tillsammans med automatiseringen av grundläggande grammatiska strukturer. Ett viktigt mål är att främja direkt tänkande på rumänska.

2. Läsning och skrivning – Läsning och skrivning anses vara sekundära till muntlig förmåga och lyssnande, och lärs ut med förståelsen att muntliga färdigheter prioriteras. Denna fas är dock avgörande för att etablera grundläggande läs- och skrivfärdigheter, utan att försumma utvecklingen av spontan muntlig uttrycksförmåga.

3. Grammatik- och ordförrådsfasen – Ord lärs ut inom tydliga sammanhang, vilket säkerställer att deras betydelse förstås fullt ut. Undervisningsprocessen undviker att memorera isolerade ord utantill, utan presenterar istället ordförrådet genom grundläggande grammatiska strukturer som visar hur sammanhanget formar betydelse.

4. Flytande talförmåga – I den här fasen arbetar eleverna med att uttrycka sig mer flytande genom att tillämpa de grammatiska strukturer de har lärt sig. Dialoger och funktionella

övningar betonas för att överbrygga klyftan mellan teoretisk kunskap och praktisk språkanvändning.

Den orala fasens betydelse

Den muntliga fasen är central för att hjälpa eleverna att utveckla korrekt uttal och internalisera viktiga grammatiska strukturer. Korrekt artikulering av vissa rumänska ljud innebär utmaningar, särskilt för arabisktalande elever som kämpar med fonem som "b" och "p". Hörselträning är avgörande för att undvika misstag i både uttal och skrivning. Det betonas att felaktig uppfattning av ljud leder till felaktigt uttal, vilket i sin tur påverkar läs- och skrivförmågan.

Sambandet mellan grammatik och ordförråd

Grammatik och ordförråd lärs ut som sammankopplade komponenter i språkinläring. Även om ordförrådets volym är större än antalet grammatiska strukturer, ligger fokus tidigt på att automatisera dessa grundläggande strukturer. Till exempel övas uttryck som "îmi e foame" (jag är hungrig) innan mer komplexa alternativ introduceras, vilket betonar vikten av frekventa fraser i de tidiga stadierna.

Faser i utvecklingen av grammatisk kompetens

V. Şerban och L. Ardelean beskriver tre faser i utvecklingen av grammatisk kompetens:

1. språklig grund – denna fas innebär att man får en medvetenhet om hur språk fungerar, utöver att bara samla teoretisk kunskap. Minimal grammatisk förklaring ges, med prioritet för praktisk användning framför memorering av regler.
2. formautomatisering – strukturella övningar hjälper eleverna att internalisera grundläggande grammatiska former, men dessa måste kompletteras med överföringsövningar som uppmuntrar till spontan språkanvändning i en mängd olika sammanhang.
3. funktionella övningar – när grammatiska former har automatiserats, deltar eleverna i funktionella övningar som övar på att använda dessa former i verklig kommunikation. Dessa inkluderar korta dialoger och kontextspecifika utbyten som förstärker praktisk användning.

Blanda strukturella och funktionella övningar

Funktionella övningar spelar en avgörande roll för att eleverna ska kunna gå från grammatisk kompetens till faktisk språklig prestation. Genom samtal och verkliga scenarier uppmuntras eleverna att integrera sina grammatiska kunskaper i bredare kommunikativa sammanhang. Den gradvisa utvecklingen av språklig kompetens innebär att varje grammatiskt fenomen undervisas genom en kombination av dialoger, strukturella övningar och funktionella övningar, vilket kulminerar i integrerande övningar för flytande konversation.

Slutsats

Undervisningsmetodikerna för rumänska språkundervisning betonar stegvis utveckling av språkfärdigheter. Kursen börjar med den muntliga fasen, fortsätter genom grammatik- och ordförrådsinläring och leder till flytande tal, med ett starkt fokus på funktionella övningar och kontextuella dialoger. Dessa hjälper till att underlätta överföringen från grammatisk kunskap till praktisk kommunikation, vilket säkerställer att studenterna kan använda rumänska flytande och spontant i vardagliga situationer.

Källor

- Gălușcă Lilia, Metodiska aspekter av undervisning och inläring av rumänska språket som främmande språk, i Symposium "Samtida rumänska språk: Norm och stilistisk mångfald", Chișinău, Moldavien, 11 maj 2018;
  - Barbu Oana-Luiza, Kulturella aspekter i undervisningen i rumänska språket som främmande språk, i VETENSKAPLIG BULLETIN FRÅN UTCB, SERIE: Främmande språk och kommunikation, vol. XII, nr 1/2019: Att undervisa utlänningar i rumänska språket: Tillvägagångssätt och utmaningar;
  - Gemensam europeisk referensram för språk: lärande, undervisning, bedömning, Europarådet / Conseil de l'Europe, Rådet för kulturellt samarbete.
- Utbildningskommittén "Språkstudier och europeiskt medborgarskap", Avdelningen för språkpolitik, Strasbourg;
- Babeș-Bolyai University, Cluj-Napoca: POSDRU/87/1.3/S/63909, Förbättring av lärarpersonal inom förskoleutbildning som undervisar rumänska till nationella minoriteter, Projektledare: Lektor Dr. Elena PLATON, Projektledare: Lektor Dr. Alin Mihăilă

2.5. Undervisning i svenska som andraspråk

Svensk grammatik kan vara komplicerad, särskilt för de som kommer från språk med helt andra grammatiska strukturer.

Svenskan har till exempel en relativt fri ordföljd, vilket innebär att samma mening kan uttryckas på flera olika sätt beroende på vad man vill betona, samtidigt som det finns regler som måste följas, särskilt i huvudsatser och bisatser.

I huvudsatser följer den svenska ordföljden ofta mönstret Subjekt-Verb-Objekt. Till exempel:

- Jag (subjekt) läste (verb) en bok (objekt).

När en mening börjar med något annat än subjektet, såsom ett adverbial, sker inversion, vilket innebär att verbet kommer före subjektet. Till exempel:

- Igår (adverbial) läste (verb) Jag (subjekt) en bok (objekt).

I bisatser är ordföljden annorlunda och följer ofta mönstret Subjekt-Objekt-Verb. En vanlig regel är att verbet placeras sist i bisatsen. Till exempel:

- Jag vet att (huvudsats) du (subjekt) läser (verb) en bok (objekt).

Negationer och vissa adverb placeras vanligtvis efter det första verbet i huvudsatser och före verbet i bisatser. Till exempel:

- Jag (subjekt) läser (verb) inte (negation) en bok (objekt).
- Jag vet att (huvudsats) du (subjekt) inte (negation) läser (verb) en bok (objekt).

I frågor placeras verbet ofta först, följt av subjektet. Till exempel:

- Läser (verb) dig (subjekt) en bok (objekt)?

I svensk grammatik används bestämd och obestämd form för att ange om ett substantiv är specifikt eller allmänt. Den obestämda formen används när man talar om något ospecifikt eller allmänt. Den obestämda artikeln är "en" för enord i utrum och "ett" för enord i neutrum.

- En bok → en bok
- Ett hus → ett hus

Den bestämda formen används när man talar om något specifikt som redan är känt för talaren och lyssnaren. Den bestämda artikeln placeras i slutet av substantivet.

- Boken → boken
- Huset → huset

Både bestämd och obestämd form har olika ändelser beroende på om substantivet är i singular eller plural.

Singularis

- En katt (en katt) → Katten (katten)
- Ett äpple (ett äpple) → äpplet (äpplet)

Flertal

- Katter (katter) → katterna (katterna)
- Äpplen (äpplen) → äpplena (äpplena)

En annan utmaning i svensk grammatik är verbkonjugation. Verb böjs i tempus men inte i person, vilket kan vara ovant för dem som kommer från språk där verb böjs i både person och tempus. Även användningen av prepositioner kan vara svår att förutsäga och skiljer sig ofta från andra språk. Till exempel "på morgonen" och "i skolan".

Svenskan har också flera ljud som kan vara svåra för personer med annat modersmål att uttala. Till exempel kan de olika vokalljuden och de berömda "sj"-ljuden vara svåra att få till.

Vi har också många olika dialekter i Sverige, och vissa kan vara svåra att förstå även för infödda svenskar, vilket kan göra det extra utmanande för någon som lär sig språket.

Metodologiska frågor

Språkinlärning kan delas in i fem olika faser, från nybörjar-/förberedande fas till flytande fas.

1. Förberedande fas

- Motivation och mål: Sätt tydliga mål och hitta din motivation att lära dig svenska. Det kan vara att kunna kommunicera med svensktalande vänner, klara ett språkstest eller förbättra dina karriärmöjligheter.
- "Överlevnadssvenska": Fokus på att lära sig förstå och använda enkla ord och fraser för vardagliga behov. Lär dig grundläggande hälsningsfraser, siffror, färger och enkla meningar. Använd kroppsspråk och gester, vilket också kan vara till stor hjälp i olika sammanhang. Man lär sig ofta att förstå enklare språk än man kan uttrycka.

2. Grundfas

- Ordförråd och uttal: Börja med att lära dig grundläggande ord och fraser och öva på korrekt uttal.
- Grammatik: Lär dig grundläggande grammatikregler, såsom hur man använder bestämd och obestämd form, samt grundläggande verbkonjugationer.

3. Mellanfas

- Lyssna och läs: Förbättra din lyssnings- och läsförståelse genom att lyssna på svenska poddar, titta på svenska tv-program och läsa svenska böcker och artiklar.
- Skriva och tala: Börja skriva enklare texter och delta i samtal på svenska. Det kan innebära att skriva dagboksanteckningar, e-postmeddelanden eller delta i språkutbyten.

4. Avancerad fas

- Avancerad grammatik och ordförråd: Fördjupa dina kunskaper i svensk grammatik och utöka ditt ordförråd med mer avancerade ord och uttryck.
- Kulturell förståelse: Lär dig mer om svensk kultur och samhälle för att bättre förstå det sammanhang i vilket språket används.

5. Flytande fas

- Praktisk användning: Använd svenska regelbundet i vardagliga situationer. Det kan innebära att arbeta eller studera på svenska, eller delta i sociala aktiviteter där svenska talas.
- Ständig förbättring: Fortsätt att öva och utmana dig själv genom att läsa avancerade texter, delta i diskussioner och skriva längre texter.

Forskning har visat att det finns flera faktorer som påverkar språkinlärning. Framför allt är det kvantiteten och kvaliteten på det språk man exponeras för under språkinlärningen som påverkar utvecklingen. Men det finns också andra faktorer som påverkar språkutvecklingen.

Det har visats att socioekonomisk status har en stark inverkan på språkinlärning. Barn till vårdnadshavare med högre utbildning har bättre språkkunskaper än barn till vårdnadshavare med lägre utbildning. Ytterligare forskning har visat att det inte är den högre utbildningen i sig som gör att barnen får bättre färdigheter. Istället är det högre kvantitet och kvalitet på den språkliga inputen som förklarar barnens språkkunskaper.

Barnets ålder när det introducerades till det nya språket har också en inverkan. Ju yngre man är, desto lättare är det att lära sig nya fonem/språkljud och det blir då lättare att uppfatta nya ord och lära sig uttala dem korrekt.

Att redan vara flerspråkig när man lär sig ett nytt språk har också visat sig vara fördelaktigt. Här talar vi framför allt om två fördelar, tidigare utveckling av dels metaspråklig medvetenhet, dels exekutiva funktioner.

Källor

Skolverket. (2022). Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet: Lgr22. www.skolverket.se

Språkinlärning på olika villkor - ILT Education
www.ilteducation.com/se/artikel/sprakinlarning-pa-olika-villkor/

Teleman, U., Hellberg S & Andersson E (1999). Svenska akademins grammatik. Svenska Akademin.

Abrahamsson N. (2009) Andraspråksinlärning. Studentlitteratur

2.6 . Undervisning i turkiska som andraspråk

Arrangemanget för undervisningsprogrammet i turkiska främmande språk och utvecklingen av Turkiets utbildningsstiftelse genom det utarbetade "Programmet för undervisning i turkiska främmande språk". Inom denna ram undertecknades ett tilläggsprotokoll mellan utbildningsministeriet och den turkiska Maarif-stiftelsen baserat på samarbetsprotokollet daterat 18.08.2017, och det nuvarande programmet lades till i programmet för undervisning i turkiska som främmande språk i landet. Språkaspekten har lagts till i de undervisningsinriktade programmen. Programmet "Gemensam tillämpning av språk för Europa" har utarbetats i texten och anger språknivåerna (A1, A2, B1, B2, C1) enligt Knitted (skola, förskola, grundskola, gymnasium och (gymnasieutbildning) och är utbredd inom utbildningen som ska användas enligt följande.

Grunden för undervisningsprogrammet i turkiska främmande språk är "Språk för europeisk gemensam tillämpning". Det är "Text". Denna text syftar elever i främmande språk till språk och kommunikation genom att upprätta den. Den strukturerar omfattande vad de behöver veta och på vilken nivå för att använda den. Med tiden utvecklas språkinlärares livslängd och utbildningsprocess för var och en av dem, steg för steg, vilken vinst de gjort med att mäta nödvändig nivå och kvalifikationer som definierar denna text, undervisningsspråk, dess begränsningar, standarder och möjligheter som bestämmer den allmänna tillämpningen. En tillämpning är källan. Språk för den gemensamma europeiska referensramen;

- Språkundervisning för program och utveckling av applikationsresurser, prov- och lektionsböcker som förberedelse för partnerapplikationer att dra nytta av,
- Utbildningschefer, programutvecklingsexperter, lärare, lärarutbildare och examensförberedande nämnder mellan makar Min guide säkerställer,
- För att öka läroplanens tillämpbarhet bör syftet, innehållet och metoderna i språkundervisningen vara en del av den praktiska konceptualiseringen,
- att fastställa objektiva kriterier för att definiera språkkunskaper och att stödja internationell rörlighet genom att säkerställa erkännande av språkkunskapsintyg som utfärdats i olika sammanhang.

Förberedde programstrukturen för skapandet av behovsanalys, integritet, och fem kriterier beaktades: dimensionalitet, kommunikativa och kulturella kompetenser. Därför är programmet för undervisning i turkiska som främmande språk i linje med den gemensamma europeiska referensramen för språk. Genom koppling till sina användare;

- behovsspecifikation,
- lärandemål,
- Innehållsspecifikation och beskrivning,
- materialval och förberedelse,
- specifikation av undervisnings- och utbildningsmetoder,
- mätning-utvärdering av stegen i vägen kommer att visa.

Undervisningsprogram i turkiska främmande språk under förberedelse "Språk för europeisk gemensam tillämpning. Texten i välordnade färdigheter för 2000-talet, Europakvalifikationer". Ramen och hela den turkiska kvalifikationsramen, som utarbetats baserat på texten, baserades på de kärnvärden som anges i "kurskursens läroplan". Texterna som nämns i programmets struktur var följande: har använts:

- Undervisningen i turkiska språket i programmet har antagit en handlingsfokuserad strategi för att beskriva de sociala aktörernas aspekter, så att språkanvändare eller elever förväntas ha samma färdigheter som ägaren av 2000-talets färdigheter. Detta inom ramen för undervisningsprocessen, i struktureringen och programmets

nivåer i enlighet med deras program i skapandet av temaval, prestationer och kommunikativa funktioner mellan i relation till orden. Hänsyn har tagits till dessa färdigheter.

- Turkiska kvalifikationer . Standardramen förberedde studenterna för interkulturell kommunikativitet och deras kvalifikationer för att kunna utveckla livslånga lärandeprinciper kopplade till studentens autonomi.
- Undervisningsprogram i turkiska språket, med fokus på rättvisa, vänskap, ärlighet och självkänsla. Det inkluderar mänskliga värden som kontroll, tålmod, respekt, kärlek, estetik, ansvar, patriotism och hjälpsamhet. Dessa universella värden har skapats i samhällen och nationella värden. På så sätt förbättrar programmet inte bara elevernas språkfärdigheter utan hjälper dem också att utveckla universell och nationell känslighet för värden för att uppnå sina mål.

Undervisning i turkiska och främmande språk Med programmet utvecklas turkisk förståelse och använder inte sociala färdigheter i ditt liv, var och en bygger kommunikation med sin egen färdighet. Den som, genom att utforska och förbigå lärande, lärande i processen, ansvarsområde, arbete, enhet inom arbetare, problemlösningsfärdigheter, användare, ifrågasätta, kommentera, universell och egen kultur, känslig för värderingar, interkulturell medvetenhet, individer begärs att lyfta fram detta inom ramen för Languages for Europe Partner Application. Texten i det föreslagna handlingsfokuserade tillvägagångssättet har antagits. Programbasen har antagits.

1. Särskild (Personlig) Område	
Områden/Platser	<ul style="list-style-type: none"> • Hemma: hus, rum • Trädgård: själv, din familj, dina vänner, andra • Hemma själv Tillhörighet En plats, hotell • Smuts, mål kant • Cykel intra- områden/utrymmen • Webben webbplatser (ex: Cykel intra- boka klubbar, forum webbplatser) • Restauranger
institutioner	<ul style="list-style-type: none"> • Familj • Social gråter
Personer	<ul style="list-style-type: none"> • Föräldrar, mormor Och farfäder, barn, syskon, tant Och mostrar, farbror Och farbröder, kusiner, make, svärfar Och mödrar • Vänner, Vänner, bekanta, fans
Objekt	<ul style="list-style-type: none"> • Möbler, kläder, hus verktyg, leksaker, verktyg • Kosmetisk produkter • Konst föremål, böcker • Hus djur, vild/inhemska Djur • Träd, växter, ängar, sjöar • Hus tillhörigheter, hand väskor, daglig- kläder/sport kläder

Händelser	<ul style="list-style-type: none"> • Familj intra- firanden • Möten, händelser, olyckor, vanliga situationer • Helgdagar, besök, bröllop, födelse dagar, mat inbjudningar • Vandrande, på cykeln ridning, bil använda • Semester, resor, sportig evenemang/aktiviteter • Cykel intra- gjort restaurang reservationer
Åtgärder	<ul style="list-style-type: none"> • Liv vanor: att klä på sig, mat att laga mat, tvätta etc. • Hemma Små reparationer, hand fabrik, trädgård värme • Böcker, radio Och tv • Chatt, hobbyer, sport Och spel • Cykel intra- samtal • Cykel intra- politisk/filosofisk Diskussioner • Social media på deras webbplatser argument • Med vänner cykel intra- musik antingen i konst om kritisk En argument
Texter	<ul style="list-style-type: none"> • Text-TV, garantier, recept, manualer, romaner, tidskrifter, tidningar, annonser, broschyrer, privata brev, skickade med post Och inspelad talad Texter • Cykel intra- Meddelanden • Bostad/försäkring politik, hyra/bolån, sysselsättning eller hälsa service med avseende politik, föreskrifter eller förfarande texter • TV programmera flöde • Restaurang menyer

2. Offentlig Område

Områden/Platser	<ul style="list-style-type: none"> • Ringa öppna fält: gata, fyrkant, parkera etc. • Kollektiv transport verktyg • Butiker, marknader, toaletter • Cykel intra- områden/utrymmen • Innehåll Och problem Utvärdering En cykel intra- särskild intressera område forum plats • En sändning/nyheter byrå av presenterad ringa öppna cykel intra- argument forum/kommentar serie • Social nätverk • Bibliotek, simning slå samman etc. anläggningar • Stationer, flygplatser, stadion, sport hallar, öppna väder möte områden • Museer Och gallerier • Kommersiellt/spel plats 	
institutioner	<ul style="list-style-type: none"> • Sjukhus, kliniker, kliniker • Stadioner, sport områden/hallar • Teater, bio, restaurang, kafé, kafé, hotell, monument • Platser för tillbedjan 	<ul style="list-style-type: none"> • Ange lägenheter • Civil samhälle organisationer • Lokal församlingar
Personer	<ul style="list-style-type: none"> • Offentlig anställda • Säljare • Poliser, soldater, säkerhet Befogenheter • Förare, ledare, Passagerare • Spelare, fans, tittare • Konstnärer, Publik 	<ul style="list-style-type: none"> • Servitörer • Välkomna personal • Religion män, råd medlemmar • Cykel intra- stöd grupp, • Trafik eller parkera officer
Objekt	<ul style="list-style-type: none"> • Pengar, handväska • Formulär • Fastigheter • Tillbaka väskor 	<ul style="list-style-type: none"> • Resväskor, resväskor • Livsmedel, drycker • Pass, Körkort

Händelser	<ul style="list-style-type: none"> • Händelser, olyckor, sjukdomar • Möten • Rättslig kämpar • Hjälp Aktiviteter • Pengar straff, gripanden • Spel, Tävlingar • Föreställningar • Bröllop, begravningar, religiös ceremonier • Samhället rörande problem • Program 	<ul style="list-style-type: none"> • Av butiker öppning stängning gånger • Ringa öppna evenemang • Offentlig/kulturell festivaler • olika diskussionssajter online om ett visst ämne En trycka möte • En på stationen, på flygplatsen, sport på stadion, vid evenemang, olycka på plats eller Förbud och varningar som kan tillämpas inom byggområdet eller instruktioner 		
Texter	<ul style="list-style-type: none"> • Offentlig Meddelanden • Taggar Och paket • Hand Annonser • Väg skrifter • Resande biljetter, väg planer • Affischer, föreskrifter 	<ul style="list-style-type: none"> • Program • Kontrakt • Mat lista • Cykel intra- forum • Cykel intra- Annonser 	<ul style="list-style-type: none"> • Beställa blanketter • Till allmänheten öppna möten- i presentationer • Politik förklarar förändringarna till allmänheten öppna dokument • Politisk samtal 	<ul style="list-style-type: none"> • Förbud, Varningar eller instruktioner • Information bräddor • Klubb/Förening program • Resa program • Väder rapporter • Hus eller skattelagar

3. Yrkesmässig Område

Områden/Platser	<ul style="list-style-type: none"> • Kontor • Fabriker • Workshops • Fartyg, hamnar, stationer • Väder hamnar • Gårdar • Butiker, butiker etc. 	<ul style="list-style-type: none"> • Service Presentatör arbete platser • Hotell • Cykel intra- områden/utrymmen • Företag • Handel Mässor • Lager • Raffinaderier
institutioner	<ul style="list-style-type: none"> • Företag • Officiell lägenheter • Mycket Nationell företag 	
Personer	<ul style="list-style-type: none"> • Arbetsgivare, arbetare • Chefer • Arbete Vänner • klienter • Kunder • Välkomna personal 	<ul style="list-style-type: none"> • Sekreterare • Rengöring Officerare • Chefer • Personlig assistent • Resa byrå Och spela in Sekreterare
Objekt	<ul style="list-style-type: none"> • Kontor maskiner • Industri maskiner • Industriell verktyg Och hand värme verktyg 	
Händelser	<ul style="list-style-type: none"> • Intervjuer • Möta samtal • Hälsningar • Konferenser • Mässor • Råd samtal 	<ul style="list-style-type: none"> • Försäljning • Arbete olyckor • Kollektiv arbete kontrakt • Studera till villkoren orienterad möten • Social evenemang • Säkerhet övningar

Åtgärder	<ul style="list-style-type: none"> • Administration/ledning • Industri förvaltning • Produktion behandla • Kontor operationer • Transport • Försäljning, försäljning Marknadsföring • Dator värme • Kontor renlighet • En i företaget avdelningar mellan- cykel intra- chatt • Cykel intra- på mötet deltagare att vara • Professionell utveckling till forumet bidragit ha • Cykel intra- En arbete Enhet i projektet verkställande att vara 	<ul style="list-style-type: none"> • För att utföra enkla kontorsuppgifter
Texter	<ul style="list-style-type: none"> • Kommersiell brev • Rapporter, påstående • Säkerhet direktiv • Använda Guider Och hand böcker • Annons skrifter • Biljett Och baner skrifter • Arbete plats Beskrivning • Brädorna • Visitkort 	<ul style="list-style-type: none"> • Cykel intra- förfarande texter • Cykel intra- seminarier • Cykel intra- blanketter • Arbete rapporter • Kommersiell erbjuda specifikationer • Säkerhet med sina procedurer avseende instruktioner • Cirkulärer • E-post order

4. Utbildning Område		
Områden/Platser	<ul style="list-style-type: none"> • Skolor, skolhallar, klassrum, skolgårdar, idrottsplatser, korridorer • Högskolor • Universitet, Campus • Amfiteater • Seminarium rum • Student Representationskontor 	<ul style="list-style-type: none"> • Sovsalar • Laboratorier • Matsalar • Cykel intra- inläring plattformar • Cykel intra- kurser • Webben webbplatser
institutioner	<ul style="list-style-type: none"> • Skola • Universitet • Vetenskaplig samhällen/organisationer • Jobb organisationer • Utbildning utveckling organisationer 	
Personer	<ul style="list-style-type: none"> • Lärare, undervisning personal • Föräldrar • Klasskamrater • Akademiker • Forskare 	<ul style="list-style-type: none"> • Studenter • Bibliotek, matsal anställda, rengöring personal • Byggnad officerare, sekreterare etc. • Forskare • Student soldater
Objekt	<ul style="list-style-type: none"> • Handstil material • Skoluniformer • Sport verktyg Och kläder • Livsmedel 	<ul style="list-style-type: none"> • Högt Och visuell verktyg • Trä Och krita • Dator • Dokumentera väska, skola väska

Händelser	<ul style="list-style-type: none"> Före och efter semestern, först och sista skola dagar Student ändra Föräldrar möten Sport underhållning, spel 	<ul style="list-style-type: none"> Disciplin problem Cykel intra- session Onlinekurser eller forum Kurser 	<ul style="list-style-type: none"> Social evenemang Cykel intra- data samling och utvärdering 	<ul style="list-style-type: none"> Online-samarbete Aktiviteter Experiment Skolevenemang
Åtgärder	<ul style="list-style-type: none"> Skolmöte Lektioner Spel Principer Studera grupper Universitet lektioner, sammansättning skriv inte Bibliotek Studier Seminarier Och övningar Hus värme Diskussioner 		<ul style="list-style-type: none"> En skola inläring plattform Fråge- och svarssektion att gå med Samma Ämnen läsning studenter Nuvarande cykel intra- En till forumet att gå med tydligt strukturerad online-samarbetsaktivitet på skolan/universitetet Cykel intra- kurs registrera dig Lärladd online-samverkan i skolan till dess effektivitet att gå med 	
Texter	<ul style="list-style-type: none"> Kunglig Texter Lärorik böcker, läsning böcker Källa böcker Trä skrifter Dator på skärmen text Text-TV Övningar Tidning artiklar 		<ul style="list-style-type: none"> Sammanfattningar Ordböcker Läxa Listor Lektion förslag, Examen föreskrifter Tentor Skolkalender Grafik Och diagram Dokument som innehåller villkoren för deltagande i utbytesprogrammet 	

Sociokulturell Information	
Dagligen liv	Mat och dryck, måltidstider, bordsskick, helgdagar, festivaler, arbetstider, fritidsaktiviteter etc.
Liv villkor	Hus förhållanden, välfärd situationer, social försäkring etc.
Personer mellan- Relationer	Man-kvinna Relationer, familj strukturera Och Relationer, arbete i miljön Relationer etc.
Värderingar, övertygelser och attityder	Regionala kulturer, traditioner och social förändring, historia, särskilt historiska personer och händelser som har blivit symboler; utländska länder, folk; politik, konst, religion, humor, yrkesgrupper; institutioner, säkerhet, etc.
Kropp språk	Kroppsspråkskommunikation som traditionellt använts i olika kulturer vid språkinläring och dess anpassning till andra kulturer överföra etc.
Social traditioner	Med gästfrihet avseende aspekt punktighet, gåvor, besök varaktighet, säger adjö, beteende Och chatt regler etc.
Ritualer/Traditionella beteenden	åskådarnas beteende vid offentliga sammankomster etc.

Co-funded by
the European Union

